

Hacettepe Üniversitesi
Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü

**CUMHURİYET DÖNEMİ
TÜRK ORDUSUNDA ATLI SPOR**

Volkan UĞUR

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin
Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Anabilim Dalı İçin Öngördüğü
YÜKSEK LİSANS TEZİ
Olarak Hazırlanmıştır

ANKARA 2006

Hacettepe Üniversitesi
Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü

**CUMHURİYET DÖNEMİ
TÜRK ORDUSUNDA ATLI SPOR**

Volkan UĞUR

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin
Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Anabilim Dalı İçin Öngördüğü
YÜKSEK LİSANS TEZİ
Olarak Hazırlanmıştır

ANKARA 2006

H.Ü.
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

İşbu çalışma, jürimiz tarafından Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Doç. Dr. Adil DAĞISTAN

Üye : Yard. Doç. Dr. Serdar SAĞLAM

Üye : Yard. Doç. Dr. Ayten SEZER ARIĞ (DANIŞMAN)

Üye : Yard. Doç. Dr. Saime Selanga GÖKGÖZ

Üye : Dr. Yunus KOBAL

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

./.../.....

Prof.Dr.Mustafa YILMAZ
Enstitü Müdürü

ÖZET

Türkler atı ilk evcilleştiren millet olarak tarihe geçmişlerdir. Atı ilk başta ulaşım vasıtası daha sonra yük taşıma aracı olarak kullanmışlardır. Zamanla bir savaş aracı haline gelen at, modernleşmenin savaş endüstrisini etkilemesiyle savaş meydanlarından ayrılmak zorunda kalmıştır.

Türk Ordusu, at ile yüzyıllar boyu süren temasını yitirmek istememiş, bu kültür varlığını yaşatmak istemiştir. Cumhuriyetin ilk yıllarında mevcut olan Binicilik ve Tatbikat Okulu, süvari sınıfı ihtisas eğitiminin verildiği bir eğitim kurumu olma özelliğiyle çalışmıştır. Okul, İkinci Dünya Savaşı'na kadar olan dönemde, Atatürk'ün özel direktifleriyle, Türk Süvarisini savaş arenalarında olduğu gibi, müsabaka sahalarında da göstermek için yoğun çalışmalar yapmıştır. İkinci Dünya Savaşı döneminde ise okul, savaş tehlikesine karşı askeri eğitimine hız vermiş, yarışmalar icra edilmemiş, yarışmacı subaylar ise yurt savunmasında aktif görev almaları için okuldan tayin edilmiştir.

1959 yılında, okul Ankara'ya taşınmış ve aynı yıl lağvedilmiştir. Okulun Ankara'ya taşınması esnasında İstanbul Ayazağa'da "Uluslararası Yarışmalar Grubu" adı altında bir birlik bırakılmış, lağvedilmesi sonrası ise sadece bu grup hayatta kalan tek "Süvari Okulu" olmuştur.

1978 yılında Süvari Yarışma Grubunun lağvedilmesiyle yarışmacı subaylar, Ankara Kirazlıdere'de bulunan Cumhurbaşkanlığı Atlı Merasim Birliği'ne tayin edilmiş ve çalışmalarına burada devam etmişlerdir. 1984 yılına kadar Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayı'na bağlı olan birlik, 1984 yılında Kara Kuvvetleri Atlı Spor Eğitim Merkezi Komutanlığı adını almıştır. Birlik; halen Atlı Tören Kıtası oluşturulması, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda Türk Ordusunun temsil edilmesi ve açtığı kurslar ile binicilik sporunda öncü olmak görevini en iyi şekilde yerine getirmeye çalışmaktadır.

ABSTRACT

The Turks have taken place in the history as the first society who was successful in domesticated of horses. At first, the Turks used horses as a transportation vehicle and consequently they started using it for freight transportation. Horses that became an important part of wars. However, After being used by cavalrier for a long time, the horses were obliged to abandone the battle fields as the modernisation effected the war industry.

The Turkish Army did not want to lose this close relationship between him and horses. In this respect, in the first years of Turkish Republic, The School of Horse-Riding and Practice aimed at the specialization of cavalries. With special orders of Atatürk, Turkish Cavalries worked and practiced intensively until the beginning of Second World War to display its talents not only in battlefields but also at competitions. After the Second World War broke out, the school stopped its activities for competitions and accelerated the training for the coming war. Officers who took place in competitions as competitors were assigned to different positions for the defense of the country.

In 1959, the school was moved to Ankara and afterwards abrogated. While the movement of the school, only one unit of cavalries was left in Istanbul, which was called as “Uluslararası Yarışmalar Grubu” (The Team of International Competitions). This unit was the only cavalry school, which survived after the abrogation of formal training school in Ankara.

After The Team of International Competitors was abrogated in 1978, its personnel and officers were assigned to Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayı Atlı Merasim Birliği in Kirazlıdere. This unit was under command of Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayı until it was renamed as Kara Kuvvetleri Atlı Spor Eğitim Merkezi Komutanlığı in 1984. The school has been representing the Turkish Army in a very best way both in the country and abroad at races, competitions, and other events with its cavalcade. It has also been leading horse-riding sport by presenting courses and training facilities.

İÇİNDEKİLER

	SAYFA
ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	ii
İÇİNDEKİLER.....	iii
ÖNSÖZ.....	vii
KISALTMALAR.....	ix
GİRİŞ.....	1

I.BÖLÜM

ORDUDA MODERNLEŞME, SÜVARİLİK VE ATLI SPORLAR

1.1. Yeniçeri Ocağının Kaldırılışından Cumhuriyet'e Kadar Süvari Teşkilatları (1826–1923).....	10
1.1.1. Hamidiye Süvari Alayları:	11
1.1.2. 1911 Teşkilatında Süvari Sınıfı:.....	12
1.1.3. Süvari Binicilik ve Tatbikat Okulu.....	13
1.1.4. Birinci Dünya Savaşında Süvari Sınıfı:.....	15
1.1.5. Kurtuluş Savaşında Süvari Sınıfı:.....	16
1.2. Atlı Sporlar.....	17
1.2.1. Atlı Hüner Gösterileri.....	18
1.2.2. At Yarışları.....	19
1.2.3. Atlı Oyunlar.....	21
1.2.3.1. Cirit.....	21
1.2.3.2. Atlı Top Oyunu (Polo)	23

II.BÖLÜM

CUMHURİYET ORDUSUNDA ATLI SPOR

2.1 Atlı Sporların İcrası İçin Kurulan Birlikler.....	24
2.1.1.Cumhuriyetin İlanından Süvari Sınıfının Kaldırılışına Kadar Atlı Spor (1923-1965).....	24
2.1.1.1 Süvari Binicilik ve Tatbikat Okulu.....	24
2.1.1.2. Uluslararası Yarışmalar Grubu.....	27
2.1.2. Süvari Sınıfının kaldırılışından Günümüze Atlı Spor.....	28
2.1.2.1. Süvari Yarışma Grubu	28
2.1.2.2. Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayı Süvari Birliği.....	29
2.1.2.3. K.K.Atlı Spor Eğt. Mrk.....	30
2.2. Atlı Sporlar.....	32
2.2.1 Geleneksel Atlı Sporlar.....	32
2.2.2.Olimpik Branşlar.....	34
2.2.2.1. At Terbiyesi (Dresaj).....	34
2.2.2.2. Engel Atlama (Show Jumhing, Konkur Hipik).....	35
2.2.2.3. Üç Günlük Yarışma Gurubu (Konkur Komple, Ordu Atı, Ordu Hizmet Atı)	37

III.BÖLÜM

ULUSLARARASI YARIŞMALAR

3.1. Olimpiyatlar Öncesi Hazırlık Dönemi (1923-1936).....	40
3.2. 1936 Berlin Olimpiyat Oyunları ve 1938 Mussolini Uluslar Altın Kupası.....	45
3.3 II. Dünya Savaşı Öncesi ve Sonrası (1938-1948).....	48
3.4. 1948 Londra Olimpiyat Oyunları.....	51
3.5. 1956 Stokholm Atlı Oimpiyatı.....	55
3.6. 1960 Roma Olimpiyat Oyunları.....	61

3.7. Süvari Yarışma Dönemi (1965-1978).....	63
3.8. Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayı Dönemi (1978-1984)	69
3.9. K.K. Atlı Spor Eğitim Merkezi Dönemi (1984–2005).....	70
SONUÇ.....	78
KAYNAKÇA.....	81
EKLER.....	92-121
Ek.A Tımarlı Sipahi ve Süvari Subayı Fotoğrafı	
Ek.B Cirit Oyunu Görüntüleri	
Ek.C Polo Oyunu Görüntüleri	
Ek.D Sofya Balkan Ordu Atı Müsabakası Fotoğrafı	
Ek.E Yb. Cevdet Bilgişin'in İktisat Bakanı'na Yazısı	
Ek.F İktisat Bakanı'nın Yarış ve Islah Encümeni'ne Yazısı	
Ek.G Orgeneral Fahrettin Altay'ın Başbakan'a Mektubu	
Ek.H Yarışma Sonucu	
Ek.I Mussolini Kupası Ödül Töreni Fotoğrafı	
Ek.J Alb. Cevdet Bilgişin'in Başbakan'a Telgrafı	
Ek.K Başbakan Celal Bayar'ın Kutlama Telgrafı	
Ek.L Rotterdam Uluslararası Engel Atlama Yarışmaları'nda Büyük Ödülü Alan Türk Ekibinin Fotoğrafı	
Ek.M 43ncü Süvari Alayı Sancağı	
Ek.N Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayı Atlı Merasim Birliğinin Tören Fotoğrafları	
Ek.O Yurtdışı At Alımlarının Tablosu	
Ek. P (E) Bnb. Selim Bahadır Çakır ile Yapılan Görüşme Tutanağı	
Ek. R (E) Bnb. Kemal Özçelik ile Yapılan Görüşme Tutanağı	

Ek. S Spor Yazarı Cem Atabeyoğlu ile Yapılan Görüşme Tutanağı

Ek. T (E) Alb. Nebi Aksal ile Yapılan Görüşme Tutanağı

Ek. U (E) Alb. Önder Önce ile Yapılan Görüşme Tutanağı

Ek. V Atatürk Kupası'nı Kazanan Biniciler

Ek. Y Atlı Spor Birlik Komutanları

Ek. Z Çalıştırıcılar

Ek. AA Polo Oynayan Muhafız Alayı ile 43. Sv. Alayı Fotoğrafı

Ek. AB Üçlü Polo Turnuvası Fotoğrafı

Ek. AC Pakistan Polo Turnuvası Fotoğrafı

ÖNSÖZ

İnsan, mağarada yaşadığı zamanlarda atı avlayıp önce etini yemiş, sonra da diğer av hayvanlarına süratle yaklaşma vasıtası olarak kullanmıştır. At, tarımda kullanımının ardından savaş meydanlarının vazgeçilemez aracı olmuştur. Motorlu araçların keşfi ve zırhın icadından sonra da savaş sahnesindeki yerini bu vasıtalara bırakmıştır.

Atın üzerinde insan kendini daima güçlü hissetmiş ve bu hissi devam ettirmek için tarih boyu çeşitli etkinliklerle atın üzerinde vakit geçirmek istemiştir. Av partileri ve atlı oyunlar bunların en güzel örnekleridir.

Orduda süvari sınıfının savaş vasıtası, diğer sınıflar tarafından ulaşım vasıtası olarak kullanılan at, yerini motorlu araçlara bıraktıktan sonra, bir spor aracı olarak günümüz modern ordularında görev almaktadır. Türk ordusunda ise 1911 yılında kurulan Binicilik ve Tatbikat Okulu, daha sonra 1960'da Süvari Yarışma Grubu, 1978 Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayı Atlı Merasim Birliği ve 1984 yılında kurulan Kara Kuvvetler Atlı Spor Eğitim Merkezi ile bahsedilen sportif biniciliği devam ettirmektedir. Ayrıca bahsedilen süvari birliğinin ve sınır birliklerin katır ihtiyacını karşılamak için Bursa-Gemlik'te ise At Üretim ve Eğitim Taburu Komutanlığı ile Turistik bölgelerde motorlu araçların hareket kabiliyetinin az olması sebebiyle Jandarma Genel Komutanlığı'nın Nevşehir'de bulunan Jandarma At ve Köpek Eğitim Merkezi Komutanlığı'nda At Eğitim Bölük Komutanlığı'nda ata binilmektedir.

Bu çalışmanın amacı, söz konusu tarihsel süreci inceleyen akademik bir çalışma eksikliğini doldurmaktır. Bu alanla ilgili elde mevcut basılı esere rastlanamamıştır. Bulunabilenler, Emekli Albay Özkan Temurlenk'in basılmamış "Türk Biniciliğinin Dünü ve Bugünü" isimli ve Cem Atabeyoğlu'nun "Türk Binicilik Tarihi, Altın Nal Sesleri" isimli basılmamış eserleridir. Bu kaynakların

yanında çeşitli kütüphaneler ile Atlı Spor Eğitim Merkezi Arşivi, ATASE Arşivi ve Başbakanlık Cumhuriyet Arşivleri'nden de yararlanılmıştır.

Kendi alanında bir ilk olan bu çalışmanın ortaya çıkmasında türlü güçlüklerle karşılaşmıştır. Öncelikle bu alanda basılı bir eserin olmayışı, orduda binicilik faaliyetlerinin kaleme alınmayışı yüksek lisans seviyesinde yapılan bu çalışmanın en büyük güçlüğüdür. Burada daha çok süreli yayınlardan ve arşiv belgelerinden yararlanılmaya çalışılmıştır.

Konu üç ana bölümde incelenmiştir. Birinci bölümde Osmanlı Ordusunda Süvarilik ve Modernleşme başlığı altında Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılışından Cumhuriyetin ilanına kadar geçen dönemde süvari teşkilatında yapılan yenilikler ve atlı sporlar iki ayrı başlık altında sunulmuştur.

İkinci bölümün konusu Cumhuriyet Ordusunda atlı spor faaliyetleridir. Bu dönem de iki alt başlık altında 1911 yılında kurulan okulun devamı olan askeri kurumlardan ve yapılan atlı spor dalları hakkında bilgiler verilmiştir.

Üçüncü bölümde uluslararası yarışmalar konu edilmiştir. Yarışma tarihleri, kimlerin katıldığı ve dereceler sırasıyla anlatılmıştır. Konu sonunda asker binicilerin sivil binicileri nasıl etkilediği, sonucunda da gelişimin ne şekilde olduğu anlatılmıştır.

Tezin hazırlanmasında bana yardımcı olan danışmanım Yrd. Doç. Dr. Ayten Sezer Arıç'a, bu konunun üstesinden gelebileceğimi, güzel bir ürün ortaya çıkarabileceğime inanan ve bu konuda bana ilk desteği veren Enstitü Müdürümüz Prof. Dr. Mustafa Yılmaz'a, başta Eğitim Merkezi Komutanı Alb. Volkan Akben olmak üzere bütün ASEM çalışanlarına teşekkür ediyorum.

Çalışmamın bütün aşamalarında desteği, emeği ve sabrı bulunan eşim Benlihan'a sevgilerimle teşekkür ederim.

Volkan UĞUR

Ankara, 2006

KISALTMALAR

A.	: Alayı
AD	: Anı Defteri
a.g.e.	: Adı geçen eser
a.g.m.	:Adı geçen makale
Alb.	: Albay
ASEM	: Atlı Spor Eğitim Merkezi
Astsb.	: Astsubay
ATASE	: Askeri Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı
Bkz	: Bakınız
BCA	: Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi
BEK	: Binicilik Ekip Komutanlığı
B.E.Rs.X.Ş.	: Büyük Erkan-ı Harbiye Riyaseti Onuncu Şube
Bnb.	: Binbaşı
C	: Cilt
Çev.	: Çeviren
Dr.	: Doktor
(E)	: Emekli
gös.yer	: Gösterilen yer

KHO	: Kara Harp Okulu
K.K.K.	: Kara Kuvvetleri Komutanlığı
Kur.	: Kurmay
M.Ö	: Milattan Önce
M. S	: Milattan Sonra
Prof.	: Profesör
s.	: Sayfa
Sv	: Süvari
Tğm.	: Teğmen
TJK	: Türkiye Jokey Kulübü
T.S.K.	: Türk Silahlı Kuvvetleri
Ütğm	: Üsteğmen
www	: World wide web
Yay.	: Yayınları
Yb.	: Yarbay
Yzb.	: Yüzbaşı

GİRİŞ

Gücü, hızı, zarafeti ve asaleti ile “dünyanın en hisli hayvanı” olarak nitelenen at, binyıllardır insanoğlunun en büyük yoldaşı olmuştur. Türk Milleti için atın ayrı bir yeri ve önemi vardır. Kökeni Şamanizm’e dayanan dini inançlarına göre Türkler, yüzyıllar boyunca atları Tanrılara kurban etmişlerdir. Onun etinden yiyecek olarak, gücünden yük taşımacılığında faydalanmış, ticaretini yapmış, sütünü kımız yaparak içmiş, savaşlara at üstünde katılmış, atlı oyun ve yarışmalar düzenleyerek onunla bir kültür oluşturmuşlardır.

At ilk olarak Türkler tarafından M.Ö. 4000 yıllarında Orta Asya’da evcilleştirilmiş; Türklerin sosyal, siyasi, ekonomik ve askeri hayatında önemli rol oynamış ve bütün kültürel öğelerine yön vermiştir.¹ Atın evcilleştirilmesi ve sonucunda ortaya çıkan atlı çoban kültürünün yaşatılmasının İç Asya’da yaşayan Türklere dayandırılması gerekmektedir.² At figürlerine ilk kez M.Ö. 2500 yılı civarına ait mağara resimlerinde rastlanmaktadır.³

M.Ö. 2000 yıllarından M.S. 900–1000 yıllarına kadar tarihte göçebe-yerleşik çatışmaları sürmüştür. 15. yüzyıla kadar ise göçebelik uygarlığın daralttığı sınırlar sonucu küçülmüştür. Binicilikte bir evrim olan üzeninin⁴ icadı bu seyri değiştirmiş, 9. yüzyıldan itibaren üzeninin yaygınlaşmasıyla, ata sağlam biçimde oturulmuş ve süvari çağı başlamıştır.

¹ Ali Abbas Çınar, **Türklerde At ve Atçılık**, Kültür Bakanlığı Yay., İstanbul 1993, s. 14.; İbrahim Kafesoğlu, **Türk Milli Kültürü**, Boğaziçi Yay., İkinci Baskı, İstanbul 1983, s.201-214.; Nazmi Çağan, “*Türkler ve At-Türkler ve Süvarilik*”, **Süvari Dergisi**, Erkan-u Umumiye Basımevi, Ocak 1953, 152. Sayı, s.1; Ferruh Dinçer- Aşkın Yaşar, “*Türklerde Atçılık ve Binicilik Tarihi*”, **I. Ulusal Atçılık Sempozyumu** 21-22 Ekim 1999, Selçuk Üniversitesi Yay, s.1.

² Laszlo Rasonyi, **Tarihte Türklük**, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yay., İkinci Baskı, Ankara 1988, s.6.; Mahir Adıbeş, “*Türk Kültüründe At*”, **Türk Veteriner Hekimler Birliği Dergisi**, C. 3, Sayı 2, Ankara 2003, s.19.

³ Kudret Emiroğlu, **Yoldaşımız At**, Yapı Kredi Yay., İstanbul 2003, s.69.

⁴ Binicinin at üzerindeki ayaklarını içinden geçirdiği, dengesini sağlamaya yarayan, bir kayış yardımıyla eyere sabitlenmiş, demirden bir çerçeve şeklindeki malzemeye üzenge denir. Ayrıntılı bilgi için Özkan Temurlenk, **Binicilik I At Bakım ve Donatım**, Ögün Kitabevi, Ankara 1998, s. 219–222.

Eski Türklerde atın sayı bakımından koyundan sonra, sığır ve deveden önce olmak üzere ikinci sırada yer aldığı görülmüştür.⁵ At ve koyun kültürü, herhalde daha çok Türk tesiri ile Eski Moğollara girmiştir.⁶ Göktürk çağına ait at eğitimi ve atçılık ile ilgili resimlerde Türklerin M.Ö. VII. yüzyılda bile atçılık yaptıkları görülmektedir.⁷

Bozkırdaki boylar için ilk olarak bir av hayvanı olarak etinden ve sütünden yararlanan at, giderek ulaşım aracı, savaş arkadaşı ve her şey olur⁸. Hayvan yetiştiriciliği bozkır Türklerinin temel uğraşdır.⁹ Bozkır kültürüne bu nedenle “atlı göçebe kültürü” adı verilir. Türklerin, atı savaş alanlarına aktaran ve atlı göçebe kültürünü başlatan ulus olduğu da bilinmektedir.¹⁰

Atın üzerindeki binici daima kendisini güçlü ve güvende hisseder. Tarihte bunun örneklerinden birisi Bizans elçileri ile Atilla arasında geçmiştir. Bizans elçileri, Atilla ile arasında ilk diplomatik görüşmeyi ve anlaşmayı 434 yılında Margus Kenti surlarının dışında yapmıştır.¹¹ Atilla görüşmeleri at üstünde sürdürürken, Bizans elçileri de yerde durmayı küçük düşürücü bularak atlarına binmişlerdir.

⁵ Faruk Sümer, **Türklerde Atçılık ve Binicilik**, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yay, İstanbul 1983, s.2.

⁶ Bahaeddin Ögel, **Türk Kültür Tarihine Giriş**, Kültür Bakanlığı Yay., Üçüncü Baskı, Ankara 1991, C. 1, s.172.; Reşat Köstem, **Tarihsel Sürecinde Atçılığımızın Yapısı ve Yarışçılığımızın Oluşumu**, TJK Yay., İstanbul 2000, s.42.

⁷ Ögel, **a.g.e.**, s.98.

⁸ Göktürk Yazıtlarında bu konudan bahsedilmektedir. Daha çok “savaş vasıtası” olarak söz edilmektedir. Ayrıntılı bilgi için bkz. Cengiz Alyılmaz, “*Köktürk Yazıtları ve Köktürk Yazıtlarında Atlar*”, **Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi**, 4ncü Sayı, 1996, s.158-159.

⁹ Jean Paul Roux, **Türklerin Tarihi**, çev. Galip Üstün, Milliyet Yay., İstanbul 1989, s.89-91.

¹⁰ Kafesoğlu, **a.g.e.**, s.207.; Köstem, **a.g.e.**, s. 23.

¹¹ 434 yılı baharında Hun sınırlarına gelen Bizans elçilerini Atilla, Tuna ile Morava nehrinin birleştiği yerdeki Konstantia (tam karşısında Margus kalesi bulunuyordu) surları önünde, at üzerinde karşılaşmıştır. Bu antlaşma Konstantia barışı (veya bazılarına göre Margus barışı) diye anılmaktadır. Bkz. Ali Ahmetbeyoğlu, **Grek Seyyahı Priskos’a Göre Avrupa Hunları**, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yay., İstanbul 1995, s.12; Reşat Ekrem, **Bizans Tarihi**, Muallim Ahmet Halit Kitaphanesi, İstanbul 1934, s.23.; Kamuran Gürün, **Türkler ve Türk Devletleri Tarihi**, Bilgi Yay., İkinci Baskı, Ankara 1984, s.150.; http://www.ozturkler.com/data/0001/0001_03_10.htm , <http://www33.websamba.com/detaydizayn/turkdunyasi/turktar/avrupahun.htm> 16 Kasım 2005

Kısakürek, at hakkında: “asil atın asli prensibi, çekicilik değil, taşıyıcılıktır. Taşıdığı ise yük değil, insan... İnsan da bir ağırlık değil, atı idare etmenin ve ondaki hüneri belirtmenin sanatkârı... Demek ki, at, ne çekmeye; ne de taşımaya; sadece taşımak için yaratıldığı insan vasıtasıyla kendini ve insanı göstermeğe memurdur.”¹² İfadesi ile atın ve binicinin ilişkisini sanatçı ve sanat vasıtası şeklinde anlatmıştır. Ünlü Şair’e göre binicilik bir sanattır.

Uygurlarda, “Beylerin at eti ve fakirlerin de koyun, ördek ve kaz yemeleri” ile ilgili kayıtlara rastlanmıştır. At eti, Türklerde baş sırayı tutan bir yiyecek, koyun ise, ancak halkın edinebildiği bir besin kaynağıdır. Daha sonra Müslüman Oğuzların at etini terk edip koyun ve sığır etine yöneldikleri görülmektedir.¹³

Hunlar at üstünde ikamet etmişlerdir.¹⁴ Hunlar çocuklarını daha bebekken deriden yapılmış bir beşikte yatırır. Çocuğun bacakları arasına bir odun parçası konur ve aynen bir binicinin at üstünde duruşu gibi çocuk da o odun parçası üstünde durur. Sekiz yaşına geldiğinde her çocuk tam bir binici olmuştur.¹⁵ At ile uzak memleketleri yenme ve köle elde etmenin mümkündür. Hunlar, Avarlar, Göktürkler ve Moğollar at üstünde yaşamışlar ve savaş alanlarında atın yeteneklerini tam olarak kullanabildiklerinden dolayı büyük imparatorluklar kurmuşlardır.¹⁶

Bozkır insanı, atlarının hızına güvenerek “vur-kaç savaşı” yapmıştır. Bozkır savaşçısı daha çocukken dörtnala at üstünde giderken ok atmayı öğrenmiştir. Yerleşik imparatorluklar ise, tarım ekonomilerini gözden çıkaramadıkları için bu tür atlı birlikler kurmayı başaramamışlardır.¹⁷

¹² Necip Fazıl Kısakürek, **At’a Senfoni**, TJK Yay., İstanbul 2003, s.13.

¹³ Ögel, **a.g.e.**, s.51.

¹⁴ Rene Grousset, **Bozkır İmparatorluğu**, çev. Dr. M. Reşat Uzmen, Ötüken Yay., İstanbul 1980, s.89.; Kafesoğlu, **a.g.e.** s.209.; Mehmet Türkmen, **Türk Kültür Tarihinde Atlı Sporlar Üzerine Bir Araştırma**, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara 1993, s.116.

¹⁵ Gylula Nemeth, **Hunlar ve Tanrının Kırbacı Atilla**, çev. Tarık Demirkan, Yapı Kredi Yay., İstanbul 1996, s.62; Özbay Güven, **Türklerde Spor Kültürü**, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yay, İkinci Baskı, 1999 Ankara, s.195-196; Köstem, **a.g.e.**, s.24.

¹⁶ Gylula Nemeth, **Atilla ve Hunlar**, çev. Şerif Baştav, Anıl Mabaası, İstanbul 1962, s.92.

¹⁷ Ögel, **a.g.e.**, s.51.

Ammianus,¹⁸ “Biçimsiz ve ölçsüz yapılmış ayakkabıları yürümelerine olanak vermez. Bu nedenle yaya savaşmayı beceremezler. Ama eyerin üzerinde küçük ve çirkin atlarına yapışmış gibidirler. Yıldırım gibi çabuk ve yorulmazlardı.” demiştir. Ayrıca “...Türkler atlı savaşlarda; zayıf ve cılız ama yorgunluk nedir bilmez şimşek gibi hızlı atları üstünde mihli gibi dururlar.” Yazarın zayıf, cılız, küçük ve çirkin bulduğu bu atları, “yorgunluk nedir bilmez” ve “şimşek gibi hızlı” diye tanımlaması ironiktir.¹⁹ Hız ve dayanıklılık, günümüzde de atlarda aranan iki temel özelliktir.

At’la ilişkin davranışlarıyla Türkler çevrelerine mesaj verirlenmiş. Örnek olarak uzaktan yaklaşan atlı eğer ölüm haberi verecek ise atının sol yanından ineceğine sağ yanından inermiş. Konuk olarak ağırlanan atlı, konuk kaldığı evden hoşnut kalmadıysa atına biner arkasını ev sahibine çevirir ve atını kamçılıyarak hızla uzaklaşmış. Memnun kaldıysa yüzünü ev sahibine dönüp, selamlar ve atını gideceği yöne kibar bir biçimde yönlendirmiş.²⁰

Divanu Lügati’t Türk’te “At Türk’ün kanadadır” sözü ile Türklerin hedeflerine atlarıyla ulaştığını belirtilmiştir.²¹ Ayrıca eser, atla ilgili 115 kelimeyi içermektedir.²² Eski Türklerde atlı oyun ve yarışlar yapılmıştır. Bu yarışlar yaz ortalarında ya da sonbahar aylarında yapılmış, bitiş noktasına ip gerilmiş bu noktaya ilk varan birinci sayılmış ve önceden belirlenen ödül verilmiştir. O dönemde en değerli ödül attır.²³

¹⁸ Ammianus Marcellinus: Roma tarih yazarlığının son gerçek tarihçisidir. Helen asıllı olup M.S. 330 yılında Suriye’de doğmuştur. Asker olarak savaşlarda görev almış, sonra Roma’ya çekilerek M.S. 96’den 378 yılına kadar olan zaman dilimi, yani İmparator Nerva’dan İmparator Valens’in ölümüne kadar olan zamanı içine alan tarih eserini yazmıştır. Ayrıntılı bilgi için bk. <http://www.tebe.org/tr/dosyalar/roma-tar-yaz/47.htm> ile <http://bilgi.be.itu.edu.tr/~eskicag/tr/dosyalar/roma-tar-yaz/47.htm> 15 Kasım 2005

¹⁹ Grousset, **a.g.e.**, s.89; Köstem, **a.g.e.**, s.27.

²⁰ Ali Rıza Balaman, **Halk Biliminde Özgün Konu: At Kültürü**, Folklor ve Etnografya Araştırmaları Yay., İstanbul 1985, s.59.

²¹ Kaşgarlı Mahmut, **Divanu Lügati’t Türk**, Çev:Besim Atalay, Türk Dil Kurumu Yay., II.nci C., İstanbul 1986, s.48.

²² Ali Abbas Çınar, “*Divanu Lügati’t Türk’te At Kültürü*”, **Türk Kültüründe At ve Çağdaş Atçılık**, Prof Dr. Emine Gürsoy Naskali, TJK Yay., 1995 İstanbul, s.147.

²³ Çınar, *a.g.m.*, s.151.; Köstem, **a.g.e.**, s.30-31.

Eski Türklerin geliştirdiği atlı oyunların en önemlisi cirittir. Cirit, koşan at üzerinden özel olarak hazırlanmış değneği (cirit) atıp, rakibi vurarak oynanır.²⁴ Türkiye'nin bazı bölgelerinde bu geleneksel spor yaşatılmaktadır. Özellikle Doğu Anadolu ve Ege Bölgelerinde cirit oynanmaktadır.

Osmanlı Ordusunda atlı spor faaliyetlerini incelerken süvari sınıfının tarihi gelişimini incelemek gerekmektedir. Kuruluştan itibaren orduda süvari birlikleri zaman içerisinde çağa ayak uydurmak maksadıyla şekil ve düzen değiştirmiştir. Bunlar:

1. Atlı Aşiret Kuvvetleri²⁵: Osmanlı Devleti'nin Kurucusu Osman Bey (1299–1324) zamanında askeri kuvvet olarak sadece Aşiret Kuvvetleri vardır.
2. Müsellemeler²⁶: Orhan Bey (1324–1362) Aşiret Kuvvetleri kale savunmasında etkin olmadığından, Müsellem ve Yaya teşkilatını kurmuştur. Müsellemler atlı birliklerdir.
3. Kapıkulu Süvari Ocağı²⁷: Rumeli Beyler Beyi Timurtaş Paşa'nın tavsiyeleriyle, I. Murat (1362–1389) tarafından Sipah ve Silahtarlardan oluşan Kapıkulu Süvari Ocağı kurulmuştur.

²⁴ Hasan Ali Türker, **Türklerde Atçılık Dün-Bugün**, TJK Yay., Ankara 1971, s.17-18.; Köstem, **a.g.e.**, s.32.

²⁵ Ayrıntılı bilgi için bkz: Yusuf Halaçoğlu, **Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı**, Türk Tarih Kurumu Yay., İkinci Baskı, Ankara 1995, s.94-99.; Nejat Göyünç, “*Kuruluş Devrinde Asker, Teşkilat ve Devşirme Düzeni*”, **Osmanlı**, C. 6, Yeni Türkiye Yay., Ankara 1999, s.558-560.

²⁶ Ayrıntılı bilgi için bkz: Halime Doğru, **Yaya-Müsellem-Taycı Teşkilatı**, Eren Yay., İstanbul 1990, s.2-4.; http://www.theottomans.org/turkce/osmanli_ordu/index2.asp 18 Kasım 2005; Mahmut Şevket Paşa, **Osmanlı Askeri Teşkilatı ve Kıyafeti**, K.K.K Basımevi, Ankara 1983, s.7; İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **Osmanlı Tarihi**, C. 2, Türk Tarih Kurumu Yay., Üçüncü Baskı, Ankara 1975, 571.; Adülkadir Özcan, “*Osmanlı Devleti'nin Askeri Yapısı*”, **Türkler**, C. 10, Yeni Türkiye Yay., Ankara 2002, s.107-128.; Bilge Keser, “*Geri Hizmet Kıtaları*”, **Osmanlı**, C. 6, Yeni Türkiye Yay., Ankara 1999, s.598-604. http://www.theottomans.org/turkce/osmanli_ordu/index15.asp 18 Kasım 2005

²⁷ Ayrıntılı bilgi için bkz: Uzunçarşılı, **Osmanlı Tarihi**, C. 1, Türk Tarih Kurumu Yay., Üçüncü Baskı, Ankara 1972, s.575. ; Mehmet Süreyya, **Sicill-i Osmani**, Tarih Vakfı Yurt Yay., İstanbul 1996, s.1635.; İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **Osmanlı Devleti Teşkilatında Kapıkulu Ocakları**, C. II, Türk Tarih Kurumu Yay., Üçüncü Baskı, 1988 Ankara,s.137.; Uzunçarşılı, **Osmanlı Tarihi**, C. 2, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Üçüncü Baskı, Ankara 1975, s.564; ATASE, **T.S.K. Tarihi**, C. III, Ks 1, s:160-172.; Nurettin Bey, “*Eski Teşkilatta Atlı Sınıf*”, **At Dergisi**, Mayıs 1933, Türkiye Atlı Spor Kulübü Yayını, s. 9-10; http://www.theottomans.org/turkce/osmanli_ordu/index12.asp 18 Kasım 2005 ; Seyfettin Aslan, **Osmanlı Devleti'nde Siyasi İktidarın Bölüşümüne Bir Bakış: Kapıkulu Ocağı ve İsyanları**, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, Sivas

4. Tımarlı-Topraklı Süvariler²⁸: Bunlar, vergileri karşılığında kendileri veya adamlarıyla askeri vazifenin görülmesi görevini icra etmişlerdir. Devlet; reaya denen köylü halktan her yıl alacağı öşür ve resmleri almamış ve onu askeri hizmete karşılık tımarlı sipahiye tahsis etmiştir.
5. Akıncılar²⁹: Bunlar, Osmanlı Ordusunun hafif süvari kuvvetidir. İlk olarak Osman Bey (1299–1326) zamanında Köse Mihal Bey³⁰ tarafından oluşturulmuştur.
6. Tatarlar ve Kara Tatarlar³¹: Timur'un zulmünden kaçan, 100.000 kadar Kıpçaklı Tatar, Eflak üzerinden Bulgaristan'a gelerek Osmanlı Devleti'ne iltica etmişler ve Yıldırım Beyazid (1389–1402) tarafından Filibe bölgesine yerleştirilmişlerdir. Ayrıca "Kara Tatarlar" denilen Anadolu Tatarları vardır.

2002.; Yılmaz Öztuna, **Osmanlı Devleti Tarihi**, C. 1, Faisal Finans Kurumu Yay., İstanbul 1986, s.96.

²⁸ Ayrıntılı bilgi için bkz: Coşkun Can Aktan, "Bir Vergi Tahsil Usulü Olarak İktisadi Sistem", **Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi**, Sayı 44, Ekim- 1986., s. 165-173.; Halil İnalçık, "Osmanlı Tımar Rejimi ve Sipahi Ordusu", **Türk Kültürü Dergisi**, C. 3, Sayı 34, 1965, s.759.; İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **Osmanlı Tarihi**, C. 2, Türk Tarih Kurumu Yay., Üçüncü Baskı, Ankara 1975, s.568-569.; Gül Akyılmaz, "Osmanlı Devleti'nde Reaya Kavramı ve Devlet Reaya İlişkileri", **Osmanlı**, C. 4, Yeni Türkiye Yay., Ankara 1999, s.40-54.; ATASE Bşk.lığı Arşivi'nden 21 Ağustos 1970 tarihli "Süvari Sınıfının Tarihçesi" isimli bir teksir bulunmuştur. Çalışmada (E) Kur. Alb. Rıza Bozkurt, (E) Kur. Alb. Hazım İşgüven ve (E) Kur. Al b. Naci Çakın'ın imzaları vardır. ATASE Arşivi : Kutu No:1-3130, Dosya No:96A, Belge No: 1-17.; Halil İnalçık, "Osmanlı İmparatorluğu'nun Kuruluş ve İnkısafta Devrinde Türkiye'nin İktisadi Vaziyeti Üzerinde Bir Tetkik Münasebetiyle", **Belleten**, Sayı 60, Ekim 1951, s.651-684.

²⁹ Ayrıntılı bilgi için bkz: Joseph de Hammer-Pungdtall, **Osmanlı İmparatorluğu Tarihi**, çev. Zuhuri Danışman, C. 1, Zuhuri Danışman Yayınevi, İstanbul 1972, s.63; Namık Kemal, **Osmanlı Tarihi**, Hürriyet Yay., İstanbul 1971, s.61.; Selahattin Batu, **Türk Atları ve At Yetiştirme Bilgisi**, Ankara Üniversitesi, Veterinerlik Fakültesi Yay., Ankara 1962, s.59.; Hüseyin Namık Arkun, "Türk Tarihinde At", **Süvari Dergisi**, Sayı 157, Temmuz 1955, s.86.; Yılmaz Öztuna, **Türk Tarihinden Yapraklar**, M.E.B. Devlet Kitapları, İstanbul 1969, s.151-154.; http://www.theottomans.org/turkce/osmanli_ordu/index16.asp 18 Kasım 2005 ; Kemal Beydilli, **Bir Yeniçerinin Hatıratı**, Tarih ve Tabiat Vakfı Yay., İstanbul 2003, s.107-109.;

³⁰ Ertuğrul Gazi'nin hüküm sürdüğü dönemde Osman ve kardeşi Gündüzalp'i Harmankaya Beyi Köse Mihal'i esir almıştır. Köse Mihal bu esaretten sonra Osman Bey'in iktidarına saygı göstermiş dostluk başlamıştır. Ayrıntılı bilgi için bkz Hammer, **a.g.e.**, 1972, s.63; Arslan eserinde "Osmanlı Devleti'nin kuruluş yıllarında akıncı hizmetlerinde bulunan Mihaloğulları'nın, bilinen en eski atası, Harmankaya tekfurunu olarak geçen Köse Mihal'dir." belirtir. Osman Gazi'nin yakın arkadaş olduğunu yazmaktadır. 1299 öncesinde Müslümanlığı kabul etmemiştir. 1299 öncesi dönemde Hristiyan olması sebebiyle Rum Beyleri ile Osman Gazi arasında aracı görevini yürütmüştür. H. Çetin Arslan, **Türk Akıncı Beyleri ve Balkanların İmarına Katkıları 1300-1451**, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara 2001, s.47-53.; Namık Kemal, **a.g.e.**, s.61.; Köse Mihal Bey ve Ailesi ile ilgili ayrıntılı bilgi İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **Osmanlı Tarihi**, C. 1, Türk Tarih Kurumu Yay., Üçüncü Baskı, Ankara 1972, s.570.

³¹ ATASE, **T.S.K. Tarihi**, C. III, Ks 1, s:167-170; Namık Kemal, **a.g.e.**, s.221.

Bunlar Anadolu'da harekât yapan Cengiz Han'ın ordusunun kalıntıları olup, Kayseri, Malatya ve Sivas bölgesinde 110.000 kişilik çadırılı göçebe halktır.

7. Deliler³²: On beşinci yüzyıl sonlarında Rumeli'de oluşturulan, Akıncılar ile aynı silah ve savaş taktiğine sahip hafif süvari sınıftır. Kelimenin aslı “rehber” anlamına gelen “Delil” iken; halk bunlara büyük cesaret ve kahramanlıkları yüzünden “Deliler” adını takmıştır.
8. Gönüllüler³³: Kanuni Sultan Süleyman tarafından 1524 yılında çıkartılan Mısır Kanununa göre Mısır'da “Cemaat-ı Gönüllüyan” denilen 1.100 kişilik bir birlik vardır. Beylerbeyine bağlı olarak tahsildarlık yapmışlar ve memleketin korunması görevlerini yerine getirmişlerdir. Devletten aldıkları ulufe ile geçinmişlerdir. Geçici olarak en fazla altı ay çalışmışlardır.
9. Leventler³⁴: Kanuni'nin son zamanlarında Anadolu'daki Beylerbeyi, Sancakbeyi gibi komutanların maiyetlerinde bulunan leventler atlı olarak muharebeye gitmişlerdir. O zamanlar bu birliklere “Kapulu Levent” denmiştir.

Bahsedilen dönemde orduda yapılan değişikliklerde yabancı ordular model alınmamıştır. Devlet yönetimindeki değişiklikler ve bunun sonucunda vergi sisteminde getirilen yeni çözümler sonucunda askerlik hizmeti değişikliklere uğramıştır.

Osmanlı Devleti'nin son yıllarına yaklaşıldığında, binicilik sporunun okul çatısı altında kurumlaşması görülmüştür. Dönemin Harbiye Nazırı Mahmut Şevket Paşa, Fransa'daki askeri temasları esnasında Saumur Binicilik Okulu'nu³⁵ inceleme fırsatı bulmuştur. Ülkeye geri döndüğünde bir binicilik okulu kurma çalışmalarına

³² Ayrıntılı bilgi için bkz: Uzunçarşılı, **Osmanlı Tarihi**, C. 2, s.573.; http://www.theottomans.org/turkce/osmanli_ordu/index18.asp 18 Kasım 2005 ; Mahmut Şevket Paşa, **Osmanlı Askeri...** , s.53.

³³ Ayrıntılı bilgi için bkz: Uzunçarşılı, **Osmanlı Tarihi**, C. 2, s.575.; ATASE, **T.S.K. Tarihi**, C. III, Ks 4, s.70–74.

³⁴ Ayrıntılı bilgi için bkz: Uzunçarşılı, **Osmanlı Tarihi**, C. 4, s.624.

³⁵ Bu binicilik okulu hakkında geniş bilgi için bkz <http://www.cadrenoir.fr> , http://www.equineonline.net/france/equestrian_articles/the_cadre_noir_of_saumur.html 18 Kasım 2005

başlanmış, 1911 yılında İstanbul Bakırköy’de “Süvari Binicilik ve Tatbikat Okulu” kurulmuştur. Bu yıla kadar Osmanlı Devleti’nde oynanan atlı sporlar geleneksel boyuttadır. Bu oyunlar, cirit, polo ve av koşuları şeklindedir. Süvari Binicilik ve Tatbikat Okulu açıldığından itibaren modern biniciliğe yönelmiş, olimpik branşlar uygulanmaya başlanmıştır.

Cumhuriyet’in ilk yıllarında canlanan Türk biniciliği, başarılarına çok daha büyük yeni başarılar eklemiştir. İlk kez olimpiyatlara 1936 Berlin Olimpiyatlarına katılmış ve önemli başarılar elde edilmiştir.³⁶ 1958 yılına kadar yurt dışında yapılan yarışmalara katılmış ve başarılar elde edilmiştir. 1959’de Süvari Okulu Ankara’ya taşınarak kapatılmıştır. Kapatılma gerekçesi: Gelişen harp araçları sebebiyle süvari sınıfına ihtiyacın bitmesidir. Personel ihtiyacının Uluslararası Yarışma Grubu adı altında kurulan birliğin vereceği kurslar ile sağlayacaktır.

Şu anda binicilik faaliyetlerini sürdüren askeri kurum, Ankara’da KHO Komutanlığı’na bağlı olarak Atlı Spor Eğitim Merkezi Komutanlığı’dır. Ayrıca bahsedilen süvari birliğinin ve sınır birliklerin katır ihtiyacını karşılamak için Bursa-Gemlik’te ise At Üretim ve Eğitim Taburu Komutanlığı vardır. Turistik bölgelerde motorlu araçların hareket kabiliyetinin az olması sebebiyle Jandarma Genel Komutanlığı’nın Nevşehir’de bulunan Jandarma At ve Köpek Eğitim Merkezi Komutanlığında At Eğitim Bölük Komutanlığı’nda ata binilmektedir.

Bu araştırmada, Cumhuriyet döneminde, Türk Silahlı Kuvvetleri atlı spor faaliyetleri üzerinde durulacaktır. Günümüzde sportif olarak at binen tek askeri birlik ASEM Komutanlığı’dır. Motorlu taşıtların bulunuşu ile at üstünde yaşayan millet olarak anılan Türklerin ordusu, modernlik sonucu uzun yıllardır attan uzak kalmıştır. Günümüz muharebe meydanlarında atın yerini tank almıştır. Sportif maksatlı olarak sembolik bir birlik ile halen süvarilik geleneği yaşatılmaktadır. Bu birlik yurt içi ve yurt dışında icra edilen yarışmalarda ülkeyi ve orduyu temsil ederek, üst komutanlıklarca emredilen törenlerde görev yapmaktadır.

³⁶ Berlin Olimpiyatı hakkında üçüncü bölümde ayrıntılı olarak değinilecektir.

Atlı Sporun tarihsel gelişimi konusunda bugüne kadar iki ayrı yazarın basılmamış kitap çalışmaları vardır. Bu çalışmalar Cem Atabeyoğlu'nun "Türk Binicilik Tarihi, Altın Nal İzleri" ve Özkan Temurlenk'in "Türk Biniciliğinin Dünü ve Bugünü"dür. At kültürü ile ilgili İbrahim Kafesoğlu, Bahattin Ögel, Faruk Sümer ve Ali Abbas Çınar'ın eserlerinden, spor tarihi konusunda ise Özbay Güven'in eserinden yararlanılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

ORDUDA MODERNLEŞME, SÜVARİLİK VE ATLI SPORLAR

1.1. Yeniçeri Ocağının Kaldırılışından Cumhuriyet'e Kadar Süvari Teşkilatları(1826–1923)

Yeniçeri Ocağı, 15 Haziran 1826 günü beş yeniçeri taburu geleneksel isyan hareketi olarak nitelenen çorba kazanlarını devirmiş, At Meydanı'nda³⁷ toplanmıştır. Yayınlanan bir Hatt-ı Hümayun ile Ocak 17 Haziran 1826'da kapatılmış,³⁸ yerine Asakir-i Mansure-i Muhammediye³⁹ Teşkilatı kurulmuştur. Bu olaya “Vak'a-i Hayriye” denilmiştir.⁴⁰ Yeni ordunun başına Yeniçeri Ocağının kapatılmasındaki başarısıyla ön plana çıkan Ağa Hüseyin Paşa geçmiştir.⁴¹

Süvari teşkilatı Avrupa ordularındaki süvari teşkilatına benzer bir şekilde yeniden yapılandırılmıştır. İlk kurulan süvari alayı, günümüzde ismi Kuleli Askeri Lisesi olan, o günlerde “Mekteb-i İdadiye-i Şahane”ye ayrılmış binaya yerleştirilmiştir.⁴²

Ancak 1828 yılında Ruslarla savaş başlaması sebebiyle teşkilatın geliştirilmesi gecikmiş, bu harpte eyalet süvarilerinden faydalanılmıştır. 1843'te

³⁷ O zamanlar at meydanı olarak isimlendirilen yer, günümüzün Sultanahmet Meydanı'dır. Bakınız Doğan Yıldız, **Çağlarboyu Türklerde Spor**, Telebasım Yay., İstanbul 2002, s.81.

³⁸ Bernard Lewis, **Modern Türkiye'nin Doğuşu**, çev. Metin Kıratlı, Türk Tarih Kurumu Yay., Üçüncü Baskı, Ankara 1988, s.80.; Şamil Mutlu, **Mehmet Daniş Bey ve Eserleri, Yeniçeri Ocağının Kaldırılması ve II.Mahmut'un Edirne Seyehat**, İstanbul Üniversitesi Yay., İstanbul 1994, s.22.

³⁹ Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılması üzerine, Sultan II. Mahmut' un emriyle kurulmuştur. Yeni eğitim kurullarıyla yetiştirilen, askerlik kurumuna verilen addır. Geniş bilgi için bkz Mahmut Şevket Paşa, **Osmanlı Askeri...** , s.79-83; Daniş Mehmet Bey, **a.g.e.**, s.24.;

<http://www.osmanli700.gen.tr/olaylar/olaya2.html> 15 Kasım 2005.

⁴⁰ Öztuna, **Osmanlı Devleti ...**, s.487.; Öztuna, **Türk Tarihinden ...**, s.238-241.; Alphonse de Lamanrte, **Osmanlı Tarihi**, çev. Serhat Bayram, Toker Yay., İstanbul 1991, s.1015-1016.

⁴¹ Lewis, **a.g.e.**, s.80.; Cemalettin Taşkiran, “*Yükselme Döneminde Osmanlı Ordusu*”, **Osmanlı**, C. 6, Yeni Türkiye Yay., Ankara 1999, s.561-568.

⁴² Mahmut Şevket Paşa, **Osmanlı Askeri ...** , s.81.

çıkarılan bir kanunla⁴³, Osmanlı Ordusu, Fransa ve Prusya ordularının teşkilatı göz önüne alınarak, yeniden ve bu sefer daha köklü bir şekilde düzenlenmeye başlamıştır. Bu düzenlemede, beş ordu kurulmuştur. Birincisi “Hassa Ordusu”, ikincisi “Dersaadet Ordusu”, üçüncüsü “Rumeli Ordusu”, dördüncü “Anadolu Ordusu” ve beşincisi “Arabistan Ordusu”dur. Bunların kuruluşuna, süvari birlikleri, bağımsız alaylar şeklinde dahil edilmiştir. Birinci ve üçüncü orduda beş süvari alayı, üçüncü orduda ayrıca bir çeşit süvari olan dragon alayı kurulmuştur. Diğer orduların ise dörder süvari alayları vardır.⁴⁴

Osmanlı-Rus Harbinden (1877–1878) sonra yeni bir teşkilatlandırma maksadıyla özel bir komisyon kurulmuş, orduda çağın gerektirdiği düzenlemelere gidilmiştir.⁴⁵

1.1.1. Hamidiye Süvari Alayları:

1891 yılında yapılan askeri teşkilat düzenlemesiyle, Doğu ve güneydoğu halkından Hamidiye Süvari Alayları kurulmaya başlanmıştır.⁴⁶ II. Abdülhamid’in doğu politikasının bir ürünü olan bu alaylara Sultan’ın ismi verilerek Hamidiye Alaylarının kurulma sebepleri: Merkezi otoriteyi sağlamak, Doğu Anadolu’da devleti etkin kılabilecek yeni bir sosyo-politik denge kurmak ve aşiretlerden askeri güç olarak faydalanmaktır. Ayrıca Ermenilerin faaliyetlerine engel olmak ve Müslüman halkla Ermeniler arasında güç dengesi tesis etmek, Rusların saldırısından ve İngiliz

⁴³ Bu kanun yeni kurulan ordunun asker alma sistemiyle ilgilidir. Askerlik süresi beş yıl olarak saptanmıştır. Her yıl ordunun beşte biri terhis edilmiş, yerlerine yeni askerler alınmıştır. Ocak usulünden vaz geçilmiş, kura yöntemi benimsenmiştir. Bakınız Musa Çadırcı, “*Osmanlı Ordusunda Yeni Düzenlemeler (1792-1869)*”, **Birinci Askeri Tarih Semineri Bildirileri II**, 24-27 Mayıs 1983, Genelkurmay Basımevi, Ankara 1983, s.97-98.; Musa Çadırcı, “*Yenileşme Sürecinde Osmanlı Ordusu*”, **Türkler**, C. 13, Yeni Türkiye Yay., Ankara 2002, s.804-812.; <http://tr.wikipedia.org/wiki/Abd%C3%BClmecit> 16 Kasım 2005

⁴⁴ J. Stanford Shaw, **Osmanlı İmparatorluğu ve Modern Türkiye**, çev. Mehmet Harmancı, E Yay., İstanbul 1983, s. 119-120.; Mahmut Şevket Paşa, **Osmanlı Askeri...**, s.84.; Necdet Öklem, **Türk Devrim Tarihi**, Ege Üniversitesi Yay., İkinci Baskı, İzmir 1977, s.67.

⁴⁵ Ayrıntılı bilgi için bkz: Mahmut Şevket Paşa, **Osmanlı Askeri...**, s.90.

⁴⁶ Bayram Kodaman, **Sultan II. Abdülhamid Devri Doğu Anadolu Politikası**, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yay., Ankara 1987, s.29. ; geniş bilgi için bkz. Atılğan Coşkun, **Emperyalist Devletlerin Doğu Anadolu Politikası ve Aşiret Hafif Süvari Alayları**, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Van 2003.

politikasından Doğu Anadolu'yu korumak ve Pan-İslamizm politikasını yürütmek de kurulma sebeplerinden sayılabilir.⁴⁷

Hamidiye Alayları ile asayiş bozulmasına neden olan aşiretler denetim altına alınmış, Ermenilere karşı bu aşiretlerin kullanılması, olası bir Rus-Osmanlı savaşında aşiretlerin Ruslara karşı kullanılması ve aşiretlerin yabancı devletler tarafından kışkırtılmasının önlenmesi hedeflenmiştir.⁴⁸

II. Meşrutiyetten sonra kurulan hükümetler Hamidiye Hafif Süvari Alaylarını tamamen kaldırmaktansa, yeniden düzenlemeyi uygun görmüşlerdir. Alayların adı Mahmut Şevket Paşa tarafından "Aşiret alayları" olarak değiştirilmiştir.⁴⁹ 1912 yılında bu alaylar yeniden düzenlenmiş ve "Aşiret Süvari Fırkaları"⁵⁰ meydana gelmiştir.⁵¹

Hamidiye Alayları, muntazam bir teşkilat olmaktan çok uzaktır. Bunlar gerçek bir askeri eğitim görmemişlerdir. Bildikleri şey yalnız ata binmek ve cirit oynamaktan ibarettir. Faydalı olabilmeleri ve asayişin bozulmasını önlemek gayesiyle kurulmuş olmalarına rağmen kısa zamanda zararlı hale gelmeye başlamışlardır. Bununla birlikte II. Abdülhamid kendi kurduğu bu teşkilatı korumuş, kapatmamıştır.⁵²

1.1.2. 1911 Teşkilatında Süvari Sınıfı:

İkinci Meşrutiyetin ilanından (1908) sonra Birinci Ordu Süvari Tümenine beş bölüklü Ertuğrul Süvari Alayı adında bir alay dâhil edilmiştir. Bu alay II.

⁴⁷ Kodaman **a.g.e.**, s.30.; Yılmaz Öztuna, **Büyük Türkiye Tarihi**, C. 7, Ötüken Yay., İstanbul 1983, s.181.

⁴⁸ Enver Ziya Karal, **Osmanlı Tarihi**, C. 8, Türk Tarih Kurumu Yay., İkinci Baskı, Ankara 1988, s.364.

⁴⁹ **Aynı yer.**

⁵⁰ Fırka günümüzde Tümen eşiti birliktir.

⁵¹ Kodaman, **a.g.e.**, s.64.

⁵² Kodaman, **a.g.e.**, s.64-65.; Genelkurmay ATASE Bşk'lığı, **T.S.K. Tarihi**, C. III, Ks 1, s:167-170; ATASE Bşk'lığı, **Süvari Sınıfı Tarihçesi**, Kutu No:1- 3130, Dosya No:96A, Belge No: 1-23.

Abdülhamid'in saray muhafızlığını yapmıştır. Söğüt bölgesindeki Karakeçili aşireti gençlerinden kurulmuştur.⁵³

1911 yılında yürürlüğe giren yeni düzenleme ile yedi ordunun süvari tümenleri kaldırılarak tugaylar halinde kolordulara bağlanmıştır. Her tugay üçer alaylı olarak oluşturulmuştur. Bu durumda Osmanlı Ordusu ordulara bağlı 13 kolordu ile bir bağımsız kolordunun emrinde bulunan 14 süvari Tugayı (her birisi üçer alaylı) ve bağımsız Trablusgarp Tümeninin Süvari Alayından oluşuyordu.⁵⁴

1.1.3. Süvari Binicilik ve Tatbikat Okulu

Dönemin Harbiye Nazırı Mahmut Şevket Paşa⁵⁵, 1908 yılında Fransa'ya yaptığı bir ziyaret esnasında Saumur Ulusal Binicilik Okulu'nu görmüş, okulda yetişen süvari subaylarının at üstündeki yeteneklerini beğenmiştir. Osmanlı Devleti ordusunda süvari sınıfını modernleştirme çabalarının bir parçası olarak, bu okulun benzerini kurmak için İstanbul'a döndüğünde çalışmalara başlamıştır. Bu çalışmaların sonucunda 1911 yılında Bakırköy'de Makri Köyü'nde kiralanmış bir binada Süvari Binicilik ve Tatbikat Okulu adı altında bir okul açılmıştır. İlk döneminde okul müdürlüğüne Almanya'dan Yb. Bob isiminde bir binicilik uzmanı getirilmiştir. Osmanlı Ordusunun subaylarının at binme, tay eğitimi ve at ile ilgili

⁵³ Bakınız Gülin Ögüt Eker, “*Karakeçili Aşiretinde eski Türk inançlarının İzleri*”, **Türk Kültüründe Karakeçiler Uluslararası Bilgi Şöleni Bildirileri**, Şanlıurfa 3 Haziran 1999, Atatürk Kültür Merkezi Yay., s.108.; İsmail Özçelik, “*Karakeçililer*”, **Türk Kültüründe Karakeçiler Uluslararası Bilgi Şöleni Bildirileri**, Şanlıurfa 3 Haziran 1999, Atatürk Kültür Merkezi Yay., s.54.

⁵⁴ ATASE Bşk.lığı, **Süvari Sınıfı Tarihçesi**, Kutu No:1- 3130, Dosya No:96A, Belge No: 1-24.

⁵⁵ 1856 yılında Bağdat'da dünyaya gelmiştir. 1882'de Kurmay yüzbaşı olarak orduya katılmış, 1901 de paşa olmuştur. 1908 Meşrutiyet ilanında 3ncü Ordu Komutanlığına, devamında Rumeli Vilayeti Genel Müfettişliğine atanmıştır. İstanbul'daki 31 Mart Vak'ası üzerine Rumeli'de topladığı kuvvetleri hareket ordusu adı altında İstanbul'a göndermiş ve kendisi de 22 Nisanda İstanbul'a gelerek komutayı ele almıştır. Böylece tarihimize genç Kolağası Mustafa Kemal'in Hareket ordusu diye ad verdiği, İstanbul asilerine bastırılan Ordu'nun komutanı olarak geçmiştir. II. Abdülhamit tahttan indirildikten sonra kamuoyunda hürriyet kahramanlarından biri olarak ün yapmış, sıra ile 1.2.3, üçüncü Ordu Müfettişi olmuştur. 1909 yılında Hakkı Paşa kabinesinde Harbiye nazırı olmuş, fakat İttihat ve Terakki Partisi'nin baskısı ile istifa etmek zorunda kalmıştır. İttihat ve Terakki Partisinin ve Enver Bey'in (Enver Paşa) padişah'a telkini ile 23 Ocak 1912 de Sadrazam olmuştur. Yapmak istediği reformları, ülkenin karışık durumu ve parti kavgaları yüzünden gerçekleştirememiş ve 11 Haziran 1913 günü bir suikast sonucu öldürülmüştür. Kabri, Hürriyet-i Ebediye Tepesi'ndedir. Geniş bilgi için bkz Mahmut Şevket Paşa, **Mahmut Şevket Paşa'nın Günlüğü**, Arba Yay., İstanbul 1988, s.7.

ilmi bilgileri bilmeleri konusunda eksiklikleri olduğunu denetlemelerinde gören Harbiye Nazırı, Fransız Ordusundaki biniciliğin bir eğitim kurumunda öğretilmesini Osmanlı Ordusuna ithal etmek istemiştir. Söz konusu zamana kadar biniciliğin öğretilmesi görüşü hiçbir Osmanlı devlet adamında olmamıştır. At üstünde yaşayan bir millet olarak Türkler, çocuk yaşlardan başlayarak atın üzerinde hünelerini gösterdiklerinden, bu tip bir ihtiyaç bulunduğu hiç düşünülmemiştir.⁵⁶ Bu tarihten itibaren Türk biniciliği geleneksel boyuttan modern olimpik boyuta geçmiştir. Olimpik branşlar ile uğraşmış, süvari subayları okuldan bu alanda eğitim almışlardır.

Haziran ayında kurulan okul, ilk eğitim dönemine ekim ayında, her süvari alayından bir yüzbaşı rütbesinde subayını kendi atıyla beraber çağırarak başlamıştır. İlk eğitim döneminde at sıkıntısı yaşandığından atları kursiyer subaylar kendi kıtalarından getirmişlerdir. Daha sonra Suriye'den at alımı yapıldığından bahsedilmiştir. Fakat hangi tarihte at alımı yapıldığı belirtilmemiştir.⁵⁷

Malzeme sıkıntılarından dolayı bu birinci devre eğitimi ağırlıklı olarak nazari olarak geçmiş, amaçlanan binicilik ayrıntılı olarak öğretilmemiştir. İkinci devrenin hazırlıkları esnasında cereyan eden Balkan Savaşı, faaliyetlerin askıya alınmasına sebep olmuştur. Suriye'den alınan atlar kolordulara gönderilmiş, eğitime gelen subaylar sadece talimnameden eğitimi yapmış, uygulayamamışlardır.⁵⁸

Balkan Savaşı'ndan sonra Süvari Okulu eğitim-öğretim faaliyetlerine kaldığı yerden devam etmek için disiplinli bir şekilde çalışmaya devam etmiştir. Bu dönemde okul müdür yardımcılığına Bnb. Mahmut atanmıştır. Okul önce Orhaniye'de eğitim vermiş sonra da Haydarpaşa'da bulunan Şimendifer Taburu'nun

⁵⁶ Özkan Temurlenk, **Türk Biniciliğinin Dünü ve Bugünü**, Basılmamış Kitap Çalışması, Ankara 2000, s.17.

⁵⁷ Bu konuyla ilgili ATASE Başkanlığı Arşivi'nde yapılan çalışmada 17 Mayıs 1337 tarihli bir belgeye rastlanmıştır. Bu belge 12 Mayıs 1337 tarihinde dönemin Erkan-ı Harbiye-i Umumiye Üçüncü Şube Müdürlüğü ve Tarih-i Askeri Encümeni Reis-i (Günümüzün Genelkurmay Başkanlığı ATASE Başkanlığı.) Kaymakam Hüseyin Hüsnü Beyefendiye yazılmış bir yazıdır. Bu yazıda 1911 yılında kurulan Süvari Binicilik ve Tatbikat Okulu'nun 1921 yılına kadar tarihçesidir. Ayrıntılı bilgi için bkz: Genelkurmay Başkanlığı ATASE Bşk.lığı Arşivi ; Kutu No:2, Dosya No:17, Belge No: 1-1,1-4.

⁵⁸ Gös. yer.

kışlasına taşınmıştır.⁵⁹ Savaş sonrası dönemde Almanya'dan binicilik öğretmeni Lavfer iki yıl süreyle Süvari Okulu'nun çalıştırıcılığına getirilmiştir. Süvari alaylarından ikişer teğmen atlarıyla beraber çağrılmıştır. Kursiyerler 1914 Nisan ayında başlayan eğitim-öğretim döneminden oldukça istifade etmişlerdir. Bahsedilen başarı dönemi de Birinci Dünya Savaşı nedeniyle ilan edilen seferberlik sebebiyle sona ermiş, okul tekrar tatil edilmiştir.⁶⁰

İstanbul'daki okul kapatıldıktan sonra, Kurtuluş Savaşı'na süvari yetiştirmek amacıyla 1919–1923 yılları arasında Ankara'da Abidinpaşa sırtlarında süvari talimgâhı kurulmuş, aynı dönemde Batı Cephesi Komutanı İsmet Paşa'nın emriyle Konya Ilgın'da 5nci Süvari Kolordusu Kurmay Başkanı Bnb. Kurtcebe (Noyan) komutasında bir süvari talimgâhı kurulmuş temel süvari ve binicilik eğitimi vermiştir⁶¹. Cumhuriyetin ilanından sonra okul çalışmalarına devam etmiş, ayrıntılı olarak İkinci Bölümde anlatılacaktır.

1.1.4. Birinci Dünya Savaşında Süvari Sınıfı:

1912–1913 Balkan Savaşından ağır bir yenilgi ile çıkılması üzerine, devletin yeni sınırlarına göre ordunun yeniden teşkilatlandırılması, yeniden donatılması ve eğitimi için Almanya'dan bir uzman heyeti getirilmiştir. 1913 yılı sonunda yapılan düzenlemeye göre Türk Ordusu, on üç kolordu ile iki bağımsız tümenen oluşan dört ordu olarak kurulmuştur. Süvari birlikleri kolorduların kuruluşunda tugay seviyesindedir. Ayrıca doğu illerinde ordudan bağımsız olarak dört aşiret süvari tümeni ile Van Aşiret Süvari Tugayı ve bir Nizamiye Süvari Alayı mevcuttur.⁶²

⁵⁹ Şerafettin Çalbatur, **Süvari Binicilik ve Tatbikat Okulu Broşürü, XX. Yıl Hatırası 1923–1943**, Karaman 1943, s.21

⁶⁰ ATASE, Kutu No:2, Dosya No:17, Belge No: 1-1,1-4.

⁶¹ Fahrettin Altay, **İstiklal Harbinde Süvari Kolordusu**, İnsel Kitabevi, İstanbul, 1949 ?, s.38.; Ali Rıza Ülgenalp, **Büyük Taarruzda 11. Süvari Alayı Bir Süvarinin Hatıraları**, Altın Kitaplar Matbaası, İstanbul 1980, s.13.; Orgeneral Kurtcebe Noyan (1888-1951) Türkiye Cumhuriyeti'nin 06.06.1950-0705.1951 tarihleri arasında Kara Kuvvetleri Komutanıdır. Geniş bilgi ve özgeçmiş için bkz <http://www.kkk.tsk.mil.tr/internet/01Komutanlarimiz/ozgecmis/01icerik.asp?id=37&sf=37> 11

Aralık 2005

⁶² ATASE, Kutu No:2, Dosya No:17, Belge No: 1-1,1-4.

Birinci Dünya Savaşı (1914–1918) süresince süvari teşkilatında önemli bir değişiklik olmamış, dokuz cephede savaşmış olan Türk ordusunun Süvari Birliklerinden yalnız Kafkas, Filistin ve kısmen Irak cephesinde taktik alanlarda olmak üzere yararlanılmıştır.⁶³

1.1.5. Kurtuluş Savaşında Süvari Sınıfı:

Birinci Dünya Savaşı'ndan mağlup çıkan Türk Ordusu, Mondros Mütarekesini (30 Ekim 1918) müteakip galip devletlerin baskısı ile küçültülmek istenmiştir. Ordunun mevcudu 50.000'e indirilmiş ve süvari birlikleri teşkilattan kaldırılmıştır.⁶⁴

1919 Eylül ayı başlarında Anadolu'daki üç kolordunun emrinde birer süvari alayı kalmıştır. Bunlar Konya'da bulunan 12. Kolordunun emrinde 7. Süvari Alayı, Ankara'da bulunan 20. Kolordunun emrinde 20. Süvari Alayı, Bandırma'dan bulunan 14. Kolordunun emrinde de 14. Süvari Alayıdır.⁶⁵

Yunanlıların İzmir'i işgali ve ardından başlatılan Milli Mücadele ile Türk Ordusunu içinde bulunduğu bu güçsüz durumdan kurtarmak için çareler aranmıştır. Milli Türk Ordusunun 1920'deki durumu şu şekildedir: Üç cephedeki (batı, güney, doğu) Ordu, sekiz kolordu halinde yirmi piyade tümeninden ibarettir. Ayrıca 1920 yılında aşağıda belirtilen süvari birlikleri takviye maksatlı teşkil edilip görevlendirilmiştir. Batı cephesinde 3. Süvari Tümeni ile Kocaeli'deki Edip Bey Süvari Alayı; Doğu cephesinde 15. Süvari Alayı; Güney Cephesinde 1. ve 2. Süvari Gruplarıdır.⁶⁶

⁶³ Gös. Yer.

⁶⁴ Ayrıntılı bilgi için bkz: Selahattin Tansel, **Mondros'tan Mudanya'ya Kadar**, C. I, MEB Yay., İkinci Baskı, Ankara 1977.; Ali Türkgeldi, **Mondros ve Mudanya Mütarekelerinin Tarihi**, Güney Yay., Ankara 1948.; A.M. Şamsutdinov, **Mondros'tan Lozan'a Türkiye Ulusal Kurtuluş Savaşı Tarihi 1918-1923**, çev. Ataol Behramoğlu, Doğan Yay., İstanbul 1999, s.28.

⁶⁵ Genelkurmay Başkanlığı Harp Tarihi Dairesi, **Türk İstiklal Harbi**, C. 2 Kısım 2, Genelkurmay Basımevi, Ankara 1965, s.13-15.; Altay, **a.g.e.**, s.7.

⁶⁶ Türk İstiklal Harbi, C. 2, Kısım 2, s.16-17.; Nuri Köstüklü, "*Milli Mücadele'de Batı Cephesi Savaşlar ve Zaferler*", **Türkler**, C. 16, Yeni Türkiye Yay., Ankara 2002, s.168-182.

1921 yılında Batı Cephesinde Yunanlılarla yapılan İnönü Muharebelerine 1,2,3üncü Süvari Tümenleriyle girilmiş, Kütahya-Eskişehir Muharebelerinde ise 14. Süvari Tümeni, iki Süvari Tugayı ve bir Süvari Alayı dahil edilerek kuvvetlendirilmiştir.⁶⁷

Türk Ordusu, 26 Ağustos 1922’de iki ordu ile baskın tarzında taarruza geçmiştir. Bu taarruz ve takip harekâtında Türk süvarileri ve özellikle 5. Süvari Kolordusu düşman üzerinde büyük etki yapmıştır. Harekâta katılmış olan Batı Cephesindeki süvari kuvvetleri 5 tümendir. Bunlar 1, 2, 3, 14 ve mürettep tümenlerdir. 1,2 ve 14ncü Tümenlerden oluşan 5. Süvari Kolordusu Batı Cephesinin emrinde, diğer iki tümen 1. ve 2. Ordunun emrindedir. Diğer cephelerde süvari bakımından önemli bir değişiklik olmamıştır.⁶⁸

İç isyanlara karşı Çerkez Ethem’in komutası altında 2000 civarında süvari ve piyade karışık birlik, Demirci Mehmet Efe komutasında 600 civarında süvari zeybeğin çarpıştığını görmekteyiz.⁶⁹

1.2. Atlı Sporlar

Osmanlı ordusunda kuruluş yıllarından itibaren yapılan atlı sporları üç grupta toplamamız mümkündür. Bunlar:

1. Atlı Hüner Gösterileri
2. At Yarışları
3. Atlı Oyunlar’dır.

⁶⁷ ATASE Arşivi ; Kutu No:1- 3130, Dosya No:96A, Belge No: 1-24.

⁶⁸ İsmet Görgülü, **Büyük Taarruz**, Genelkurmay Basımevi, Ankara 1992, s.55; **Gös.yer.**

⁶⁹ Ayrıntılı bilgi için Cemal Kutay, **Çerkez Ethem Dosyası**, C. 1, Boğaziçi Yay., Dördüncü Baskı, İstanbul 1973.

1.2.1. Atlı Hünler Gösterileri:

Osmanlılarda Cündi sözcüğü hünlerli biniciler için kullanılan bir sıfattır. Günümüz Türkçesiyle binici demektir.⁷⁰ Bursa'ya 1359 yılında gelen Memlük elçisi beraberinde cündiler getirmiştir. Cündiler Osmanlılar tarafından beğeni toplamıştır. Elçinin ülkesine dönerken bıraktığı Cündilik kitabı Türkçeye çevrildikten sonra Osmanlılarda cündilik görülmeye başlanmıştır.⁷¹

Ankara Savaşı'nda (1402) alınan yenilgiden ve Yıldırım Beyazid'in ölümünden sonra şehzadeler taht kavgasına girişmişlerdir. Amasya Sancakbeyi olan Çelebi Mehmet, Amasyalılarından ve Merzifonlulardan iki süvari bölüğü kurmuştur. Bölüklere Amasya'nın bamyası meşhur olduğu için Bamyacılar, Merzifon'un lahanası meşhur olduğu için Lahanacılar adını vermiştir.⁷² Bu konu hakkında Şehabettin Tekindağ'a göre Ankara Savaşı'ndan sonra süvarilerin savaş alanındaki rolünü dikkate alan Padişah I. Mehmet oğlu Murat'ı Amasya Kaymakamlığına tayin etmiş ve iki süvari bölüğü kurmasını emretmiştir. Bu iki bölük Amasya ile Merzifon arasındaki düzlükte eğitim yaptıkları, Şehzade Murad'ın Bamyacıların, Padişah I. Mehmet'in ise Lahanacıların taraftarı olduklarını yazmıştır.⁷³ Şehzade Mehmet Çelebi, kardeşlerini yenip padişah olabilmek için, seri at binen kuvvetlere ihtiyacı olduğunu düşünerek biniciliğe önem vermiştir. Bölüklerin bayrak taşıması adet olduğundan birine kırmızı diğerine de yeşil bayrak verilmiştir. Bahsedildiği şekilde Mehmet Çelebi zamanında oluşturulan bu ilk cündilerin kıyafeti hakkında bir bilgi elimizde mevcut değildir. Ancak, 18. yüzyılda cirit konusunda belirtildiği gibi

⁷⁰ Hayrettin Öztürk, **Geleneksel Türk Sporları Üzerine Bir Araştırma Erzurum Yöresi Örneği**, Basılmamış Master Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara 1993, s.34.; Atalay, **a.g.e.** s.98.

⁷¹ Atıf Kahraman, **Osmanlı Devletinde Spor**, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara 1995, s.444.; Emiroğlu, **a.g.e.**, s.221.; Ferruh Dinçer, Aşkın Yaşar, "*Osmanlı Döneminde Atlı Sporlar*", **Türkler**, C. 10, Yeni Türkiye Yay., Ankara 2002, s.616-624.; Atalay, **a.g.e.**, s.98.

⁷² Kahraman, **a.g.e.**, s.445.; Emiroğlu, **a.g.e.**, s.220-221.

⁷³ Bakınız M. C. Şehabettin Tekindağ, "*Osmanlılarda Spor Bamyacı ve Lahanacı Süvari Bölükleri*", **Tarihten Sesler Aylık Tarih Mecmuası**, C. 2, Sayı 19, Birinciteşrin 1944, s.11-14.

padişah huzurunda cirit oynayan cündilerin, lahanacı bölüğün yeşil ve bamyacı bölüğün de kırmızı kadifeden elbiseler giymişlerdir.⁷⁴

Cüdi olmak isteyen acemi oğlan cündibaşına başvurur, Enderun'da bamyacı ve lahanacı olarak ayrılmış olan cüdi koğuşlarından birine alınır, çarşamba ve cumartesi günleri cüdi eğitime tabi tutulmuştur. Acemi, binicilik eğitime oturmuş ve dizgin tutuşuyla başlamıştır. Bu iş için at biçiminde babataşı adı verilen taş kullanılmıştır. Ata binmeyi öğrendikten sonra cüdi, at üstünde mızrak, kılıç, ok ve tüfek kullanmak öğretilmiştir. Acemilikten çıktığında kâmil, ustalaşınca, keskin cüdi denilmiştir.⁷⁵

Osmanlı padişahları içinde cünilikte en başarılı olanı sultan IV. Murad'tır.⁷⁶ II. Mahmut'un başarılı olduğu spor dalları arasında binicilik de bulunmaktadır.⁷⁷ II. Mahmut'un 1826'da Yeniçeri Ocağı'nı kaldırmasından bir sene sonra (Temmuz 1827) da cünilik kurumu kaldırılmış, cündileri değişik askeri kademelere yerleştirmiştir. İyi bir binici olan bu personele daha ziyade süvarilikte komuta kademelerinde görev verilmiştir.⁷⁸

1.2.2. At Yarışları

Osmanlı Devleti'nde atçılık teşvik edilmiş, at yarışları düzenlenmiş, bu alanda ilk olarak Bursa'da 1326 yılında programlı koşulara başlanmıştır. Yer olarak Balıklı Köyü ile Atçılar Meydanı arasındaki alan seçilmiştir.⁷⁹

Osmanlı Devleti'nde atçılık teşvik edilmiş, at yarışları düzenlenmiş, bu alanda ilk olarak Bursa'da 1326 yılında programlı koşulara başlanmıştır. Yer olarak Balıklı Köyü ile Atçılar Meydanı arasındaki alan seçilmiştir. Programlı at yarışları bu

⁷⁴ Kahraman, **a.g.e.**, s.445; geniş bilgi için bkz M.Münir Aktepe, **Şem'dani-zade Fındıklı Süleyman Efendi Tarihi: Mür'it-Tevarih**, İstanbul Üniversitesi Yayını, İstanbul 1976.

⁷⁵ Kahraman, **a.g.e.**, s.469-470; Emiroğlu, **a.g.e.**, s.222.; Tekindağ, **a.g.m.**, s.12.

⁷⁶ Öztuna, **Osmanlı Devleti...**, s.349.

⁷⁷ Atıf Kahramanoğlu, "*Sultan II. Mahmut'un Sporculuğu*", **Türk Kültürü Dergisi**, C. X, Sayı 118, Ağustos 1972, c.1069.

⁷⁸ Kahraman, **a.g.e.**, s.477.

⁷⁹ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **Osmanlı Devleti'nin Saray Teşkilatı**, TTK Yay, Ankara 1945, s.488-493.

tarihte başlamasına rağmen kulübün kuruluşu 1864 yılında gerçekleşmiştir. İngiltere Jokey Kulübünün benzeri bu kuruluş 1864 yılında ‘Dersaadet Jokey Kulübü-Cemiyeti Sipahiye’ adıyla kurulmuştur.⁸⁰

Edirne’de 1675 yılında düzenlenen şenliklerde padişah huzurunda 3,4 ve 6 saatlik mukavemet koşuları düzenlenmiştir. Sultan Abdülaziz ise bu tür yarışmalar düzenleyerek halka atlı sporları özendirmiştir.⁸¹ Abdülaziz ata binmeye şehzadeligi yıllarından itibaren meraklı bir padişahdır. O dönemde at yarışlarında atlar günümüzde olduğu gibi ırklarına göre ayrılmaz, yalnız taylar için kısa mesafeli ayrı koşu düzenlenmiştir. Biniciler arasında ister padişah, ister köylü olsun hiçbir sınıf farkı gözetmeksizin eşit haklarda yarışılmıştır.⁸²

Osmanlı-Rus Harbi’nin yenilgiyle sonuçlanması nedeniyle halk büyük yas tuttuğundan at yarışı yapmak gibi spor gösterileri ve eğlenceleri unutulmuştur. Devlet, halkın alanlarda toplanarak at yarışları yapmalarına fırsat vermemiştir. İstanbul için olan bu olumsuz durum Anadolu’da özellikle İzmir, Balıkesir, Manisa, Konya, Bursa, Amasya, Sivas, Antep, Samsun, Adana, Erzurum, Urfa, Halep, Şam, Bağdat ve Musul’da yapılmasına engel olamamıştır. Benzer bir etki 1912’de Balkan Harbi yıllarında da görülmektedir. Savaş hem devleti hem de halkı at yarışçılığı açısından olumsuz etkilemiştir. Ayrıca Osmanlı Döneminde yapılan at yarışı faaliyetlerinin genelde askeri kanadın girişimleriyle yapıldığını vurgulamaktadır. Özellikle Mehter’in at yarışları yapılırken de çalınması bu görüşünü desteklemektedir. Resmi makamların organize ettiği yarışlarda mehter veya bando çalmış, kırsal kesimin organize edip katıldığı yarışmalarda davul zurna çalındığı görülmüştür.⁸³

⁸⁰ Enver Ziya Karal, **Osmanlı Tarihi**, C. VII, TTK Basımevi, İkinci Baskı, Ankara 1977, s.113.

⁸¹ Doğan Yıldız, **Türk Spor Tarihi**, Gelişim Yay, İstanbul 1979, s.13-15.

⁸² Kahraman, **a.g.e.**, s.644.

⁸³ Mehmet Türkmen, **Türklerde Geleneksel Atlı Sporların Yapılışı Kaynağı ve Bilinmeyen Yeni Boyutları**, Basılmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul 1996, s.239-240,242.

1.2.3 Atlı Oyunlar

1.2.3.1. Cirit

Bazı yerlerde **cılınt** ve **kadal** ismi de verilen cirit oyununda oyuncuların ellerinde **ok**, **cöve** ya da **tahme** denilen, 100–120 cm uzunluğunda meşe bir sopa vardır. İlk önceleri hızla koşturulan at üzerinde hasmının fırlattığı ciritleri isabetinden kurtulmak, onları havada yakalamak ve yine rakibe fırlatmak şeklinde oynanan oyun daha sonraları belirli kurallara bağlanarak zaman içerisinde geliştirilmiştir.⁸⁴ 30 ile 50 m arası eni, 90 m ile 160 m arası boyu olan bir sahada oynanır.⁸⁵ Cirit, sahil yörelerinde görülmez, dağlık kesimin sporudur, oyunun biçimi oynandığı yer ve atlara göre isimlenir, bunlar düğün ciridi, deri ciridi, ilkbahar ciridi; sarayda oynanan cirite Harhari denmiştir.⁸⁶ Dolmabahçe Meydanı 1614 yılında cirit oynanması için doldurulmuş ve bu alana Cirit Meydanı denmiştir.⁸⁷

Cirit oynayacak iki takım halinde karşılıklı dizilirler. 4 kişilik takıma bölük, 8 kişilik takıma grup, 10 kişilik takıma alay denir. Ciridin eski Türklerin askeri eğitiminden kaynaklandığını takımlara verilen askeri tabirlerden anlaşılmaktadır.⁸⁸

Kanuni Sultan Süleyman'ın oğullarından II. Beyazid, babasının sağlığında tahtı ele geçirmek veya ona yegâne vârisin kendisi olduğunu göstermek için Anadolu'da isyan hareketlerine girişmiştir. Anadolu'da Türkmen aşiretlerinin önemli bir kısmını emri altına almıştır. Bu aşiretlerin Beyazid ordusuna katılımı bir harp oyunu şeklinde törenle gerçekleşmiştir. Bu oyun cirittir.⁸⁹ Ciridin askeri bir eğitim olarak oynanmıştır. II. Mahmut modern orduyu oluşturma girişimleri esnasında

⁸⁴ İbrahim Yıldırım, **Tarihi Kaynakları Açısından Türk Spor Kültürü**, Basılmamış Master Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 1986, s.94.; oyun hakkında geniş bilgi için bkz Kemal Damar, “*Cirit*”, **Ata Sporü Cirit Dergisi**, Erzurum Atlı Spor Kulübü Yay., Erzurum 1974, s.7-9.

⁸⁵ Korkmaz Atalay, **Geçmişten Günümüze Geleneksel Türk Sporları**, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Yay., Ankara 2005, s.48.

⁸⁶ Yıldız, **Çağlarboyu Türklerde...**, s.79.; Mustafa Çetin Baydar, “*Osmanlı'da Bir Nişane: Atlı Cirit*”, **Osmanlı**, C. 5, Yeni Türkiye Yay., s.664-671.

⁸⁷ Evliya Çelebi, **Evliya Çelebi Seyahatnamesi**, C. IV, Dersaadet İkdâm Matbaası, İstanbul 1928, s.123.

⁸⁸ Yıldız, **Çağlarboyu Türklerde...**, s.79.

⁸⁹ Faruk Sümer, “*Osmanlı Türklerinde Spor*”, **Resimli Tarih Mecmuası**, C. 4, Sayı 39, Mart 1953, s.2102–2107.

İngiliz Amiral Sir Adolphus Slade’i Osmanlı Ordusunda danışman olarak çalıştırmıştır. Amiral, ülkesine döndükten sonra hatıralarını kaleme almış, eserinde Öztuna’nın aktardığına göre Türk süvarilerinin dörtlal giderken ok ile düşmanı vurabildiğini, cirit atmada başarılı olduğunu, “at canbazı” olduklarını yazmıştır.⁹⁰

Cirit, yabancı misafirlerin kabulünde, sarayda yapılan düğün törenlerinde, padişahın veya devlet erkânından birinin çocuğu olduğunda, bazen de ölüm yıldönümlerinde oynanmıştır.⁹¹

Cirit oynayan kişinin kin gütmemesi oyunun başta gelen kuralıdır. Buna rağmen zaman zaman isteyerek veya istemeyerek de olsa binicilerin ve atların yaralandığı hatta öldüğü görülmüştür.⁹² Sultan II. Mahmud Çırağan Yalısında hicri 1231 yılı Kurban Bayramının ikinci günü miladi takvimde 2 Kasım 1816 bulunurken yapılan bayram ciridi esnasında Çopur Hasan isminde bir oyuncu, Cümdi Şüayip Ağa’ya, gizlice kin beslediği için atından düşürmüştür. Şüayip Ağa dizinden yaralanmış, kurtulamayıp altı ay sonra ölmüştür. Sultan II. Mahmut o günden sonra ciriti yasaklamıştır.⁹³

Süvari eğitimi olarak ifade ettiğimiz bu geleneksel atlı oyunun Kurtuluş Savaşında, Saruhan Cephesine katılmaya gidecek olan gönüllüler tarafından da oynandığı Kunter’in eserinde tespit edilmiştir. Kunter, eserinde ayrıca Bilecik, Söğüt ve Kütahya halkından cepheye giden gönüllülerin, köylerinden ayrılmadan önce cirit oynadıklarına şahit olduğunu yazmış, eserine bununla ilgili bir tane de fotoğraf koymuştur.⁹⁴

⁹⁰ Yılmaz Öztuna, **Türk Tarihinden...**, s.84-85.

⁹¹ Atalay, **a.g.e.**, s.40-41.

⁹² Atıf Kahraman, “*Osmanlı Devleti’nde Spor*”, **Osmanlı**, C. 5, Yeni Türkiye Yay., Ankara 1999, s.643-658.

⁹³ Kahraman, **a.g.e.**, s.505-507.

⁹⁴ Halim Baki Kunter, **Eski Türk Sporları Üzerine Araştırmalar**, Cumhuriyet Matbaası, İstanbul 1938, s.50.

1.2.3.2. Atlı Top Oyunu (Polo)

Bugün çok yaygın adıyla bilinen polo, Türkçe adıyla çögen ve edebi metinlerde daha çok kullanılan ismiyle çevgan oyunu, Asya'dan dünyanın çeşitli yörelerine yayılmış bir atlı top oyunudur.⁹⁵

Bu oyun geniş ve düz bir alanda, eşit sayıda iki takım halinde oynanan bir oyun olup amacı ise iki veya tek kaleye, paslaşarak topu sokmaktır. Türklerin yerleştikleri tüm yörelerde farklı isimlerle anladıkları bu spor, günümüzde maalesef yapılamamaktadır. Bu isimler “çögen, çöğan, çevgan, bandal, çukanyon, tubuk ve tuy”dur.⁹⁶ “Polo” kelimesinin kökeni, Tibetçe top kelimesinin karşılığı olan “pulu”dur. Çögen, Ortaçağda İslam dünyasında yayılmış ve çok rağbet görmüştür. Osmanlı Devleti devrinde bu oyunun Edirne Sarayı'nda Şikar Kapısı karşısında Tunca kıyısındaki meydanda oynanıştı.⁹⁷

Çögen oyununu kendi milli sporları olarak kabul eden İngilizler ise bu oyunu 1856 yılında Hindistan'da kurdukları sömürge yönetimleri döneminde görmüşlerdir. 1871'de ülkelerine dönen askerler çok sevdikleri bu sporu ülkelerinde uygulamaya başlamışlar, sonraları da bir takım küçük kural değişiklikleri ile bu eski Türk milli sporunu, olimpik spor yapmayı başarmışlardır.⁹⁸

⁹⁵ Özbay Güven, “*Spor Tarihinde Çögen, Çevgan, Polo*”, **Toplumsal Tarih Dergisi**, C. 6, Sayı 61, Ocak 1999, s.4.; Ertuğrul Güleç, **Polo**, Bilgi Müşavirlik Yay., Ankara 1998, s.2.

⁹⁶ Yıldız, **Çağlarboyu Türklerde...**, s.54.

⁹⁷ Mehmet Ali Çalışkaner, “*Türklerde Polo*”, **Atkolik Dergisi**, Sayı 3, Ankara, Ekim 2005, s.14-15.; Güven, **a.g.m.**, s.6.; M. Şatır Ülkütaşır, “*Çevgan ve Gökbörü*”, **Türk Kültürü Dergisi**, C. 5, Sayı 57, 1967, s.663.

⁹⁸ Yıldırım, **a.g.e.**, s.65.

İKİNCİ BÖLÜM

CUMHURİYET ORDUSUNDA ATLI SPOR

1923 yılında kurulan Türkiye Cumhuriyeti Ordusunda atlı spor faaliyetlerini incelerken dönemi iki ana bölüme ayırmak uygun olacaktır. Birinci bölüm cumhuriyetin ilanından 1965 yılında süvari sınıfının kaldırılmasına kadar olan dönem, ikinci bölüm ise 1965 yılından günümüze süvari sınıfının yürürlükte olmadığı dönemdir.

Süvari birliklerinin teşkilat yapılarını incelerken muharip görevli süvari alayların ordulara bağlı alaylar şeklinde olduğu bilinmektedir. Konumuz olan atlı sporların icra edilmesi maksadıyla her dönem kurulu birlikler mevcuttur. Çalışmanın bu bölümünde bu birlikler hakkında ayrıntılı bilgi verilecektir.

2.1 ATLI SPORLARIN İCRASI İÇİN KURULAN BİRLİKLER

2.1.1. Cumhuriyetin İlanından Süvari Sınıfının Kaldırılışına Kadar Atlı Spor (1923–1965)

Süvari sınıfı için 1911 yılında yapılan modernleşme hamlelerinden en önemlisi Süvari Okulu'dur. Bu okulun kuruluşuna kadar, Türk süvari subaylarına disiplinli bir binicilik eğitiminin verildiği söylenemez.

2.1.1.1. Süvari Binicilik ve Tatbikat Okulu:

1911 yılında kurulan okul 1912–1913 Balkan Savaşları, 1914–1918 I. Dünya Savaşı ve 1919–1922 Milli Mücadele dönemi sebebiyle eğitim ve öğretim faaliyetleri istenilen düzeye ulaşamamış, savaşın bitiminden sonra sportif olarak biniciliğe önem verileceği planlanmıştır.

İzmir'in kurtuluşundan sonra Manisa Akhisar'da bir süvari talimgâhı kurulmuş, komutanlığına Yzb. Şerafettin⁹⁹ getirilmiştir. Okul 1925 yılında İstanbul Orhaniye'ye taşınmış, müdürlüğüne Kurtuluş Savaşı'nda 1. Sv. Tüm. K Alb Mehmet Ali Menkü getirilmiştir.¹⁰⁰

Okulun öğretmen ihtiyacını karşılamak maksadıyla 1925 yılında Saumur Fransız Ulusal Binicilik Okulu'na Yzb. Tahsin Yazıcı ve Yzb. Avni Bağna gönderilmiş, aynı dönemde İtalyan Binicilik Okulu'na da Yzb. Vehbi Savaşer ve Ütğm. Avni gönderilmiştir.¹⁰¹

Okul 1927 yılında Pangaltı'daki Harbiye'nin Hünkâr Dairesine taşınmış, burada 1913 yılında kurulan Sipahi Ocağı Kulübünden kalan tavla, kapalı ve açık manejen den istenen düzeyde faydalanmıştır. Fransa'dan binicilik öğretmeni Bnb. Fauver getirilmiştir.¹⁰² Bnb. Fauver'in, yaşlı olması, ayrıca engel atlama ve arazi binişi konularında yetersiz olması sebebiyle 1928 yılında okuldan ayrılarak ülkesine geri dönmüştür.¹⁰³

Yüksek seviye binicilik öğretmeni arayışına giren okul, 1928 yılında Samur Binicilik Okulu ile temasa girmiş, sonuç alamamıştır. O dönemde Suriye'de görev yapan Ütğm. Albert Taton Türkiye'de çalışmaya gönüllü olmuştur. 1928 yılında göreve başlamıştır.¹⁰⁴ Kendisi Saumur Ulusal Binicilik Okulu'nda gösterilerde görev alan bir binicidir. Sportif anlamda detaylı bir bilgisi olmadığı yönünde eserlere rastlanmıştır. Süvari Okulu'nda çalıştığı dönemde hem kendisini, hem de Türk süvari subaylarını yetiştiren Taton, 1941 yılında Albay olana dek Süvari Okulu'nda çalışmış, aynı zamanda Fransa Ataşeliği görevini de yürütmüştür.¹⁰⁵ Bu dönemde kurs sebebiyle 1937–1939 yılları arasında iki yıl süre ile Fransa'da bulunan Saumur

⁹⁹ Yüzbaşı Şerafettin İzmir'in kurtuluşu esnasında Hükümet Konağı'na Türk Bayrağını ilk çekendir.

¹⁰⁰ Emiroğlu, **a.g.e.**, s.235.

¹⁰¹ Süvari Binicilik Tatbikat Okulu Broşürü, s:21; Emiroğlu, **a.g.e.**, s:235; Yzb Ömer Vehbi Savaşer kurs gördüğü bu okul hakkında Ekim 1933 tarihinde Süvari Mecmuasındaki makalesinde bahsetmiştir. Ayrıntılı bilgi için bkz Yzb. Ömer Vehbi, "*Spor Biniciliği*", **Süvari Mecmuası**, Sayı 87, Ekim 1933, s.54-60.

¹⁰² Hiçyılmaz, **a.g.e.**, s.149.

¹⁰³ Süvari Binicilik Okulu Broşürü, s:22; Emiroğlu, **a.g.e.**, s.235; Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.19

¹⁰⁴ Hiçyılmaz, **a.g.e.**, s.149.

¹⁰⁵ Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.23, Süvari Binicilik Okulu Broşürü, s:22; Emiroğlu, **a.g.e.**, s.235.

Ulusal Binicilik Okulu'na Yzb. Ahmet Nuri Bey, Almanya'da bulunan Hannover Binicilik Okulu'na Yzb. Ziya Bora gönderilmiştir.¹⁰⁶

Okul II. Dünya Savaşı sebebiyle 10 Mayıs 1941'de Karaman'a taşınmış, savaşın sona ermesiyle 1946'da Ayazağa'daki tesislerine geri dönmüştür.¹⁰⁷ Bu konu hakkında Cem Atabeyoğlu ile yaptığımız görüşmede şu bilgilere ulaştık: Paris, Roma ve İstanbul gibi tarihi kentler açık şehir ilan edilmiştir. Türkiye'nin savaşa aktif olarak girmesi durumunda İstanbul teslim olacaktı. Bu sebepten dolayı İstanbul boşaltılmıştır. İstanbul'a göç eden halkı Devlet ücretsiz olarak Anadolu'ya taşımıştır.¹⁰⁸ Savaş süresince Askeri bir birlik olan Süvari Binicilik Okulu Karaman'a taşınmış, barış antlaşmasının imzalanmasına müteakip Ayazağa'daki kışlasına geri dönmüştür.

Personel kaynağı olarak 1931 yılından itibaren yapılan ordu atı müsabakaları gösterilebilir. (E) Bnb. Selim Bahadır Çakır, (E) Bnb. Kemal Özçelik ve (E) Alb. Nebi Alsal ile yapılan görüşmelerde milli takıma girişlerinin ordu atı yarışmalarda aldıkları parlak derece ile olduğunu anlatmışlardır. Özçelik, 1947 yılında yapılan yarışmalarda birinci olduğunu, milli takıma girdiğini ve sonucunda Londra Olimpiyat Oyunları'na katıldığını ifade etmiştir.¹⁰⁹

At kaynağı olarak 1928 yılına kadar yerli atlarla çalışılmıştır. Ütgm. Albert Taton'un çalıştırıcılığa başladığı 1928 yılından itibaren Fransa'dan at alımları yapılmıştır. Ek-O'da ayrıntılı olarak hangi yıl nereden at alımı yapıldığı gösterilmektedir.

(E) Bnb. Kemal Özçelik ile yapılan görüşmede eyer gibi at mutabiyet malzemelerinin yapımı konusunda Mercan Yokuşu'nda bulunan Muzaffer Usta isimli saracın başarılı olduğu ortaya çıkmıştır. Usta, yurt dışı alıma gerek

¹⁰⁶ Temurlenk, **Türk Biniciliğinin...**, s.18.

¹⁰⁷ Temurlenk **Türk Biniciliğinin...**, s.25.

¹⁰⁸ Bkz: Ek-S.

¹⁰⁹ Bkz: Ek-P, Ek-R, Ek-U.

duyulmayacak şekilde kaliteli eyerler yapmıştır. Çizmesini ise Tünel’de Rum bir yapmıştır.¹¹⁰

2.1.1.2. Uluslararası Yarışmalar Grubu:

Süvari Okulu, 1959 yılında Tuğgeneral Cevat Kula’nın komutanlığında Ankara’ya nakledilerek, aynı yıl lağv edilmiştir.¹¹¹ İstanbul Ayazağa’da “Uluslararası Yarışma Grubu” adı altında kurulan birlik, yurt dışı yarışmalara gidememesi sebebiyle 1960 yılında “Atlı Yarışmalar Grubu” adını almıştır.¹¹²

1960 Roma olimpiyatlarından sonra binicilik sporu, uzun bir duraklama dönemine girmiştir. Sebep olarak 27 Mayıs’taki askeri müdahalenin sonrasında bazı subayların emekliye sevk edilmesi düşünülebilir. Bu dönemde “Atatürk’ün Süvarileri” namına sahip Cevat Gürkan ve Cevat Kula tuğgenerallikten, Saim Polatkan ve Eyüp Öncü albaylıktan emekliye sevk edilmiştir. Türkiye’de at vebas hastalığının görülmesi, ardından Avrupa basınında konu ile ilgili haberlerin yayılması, sonucunda da Türk binici ve atlarının Avrupa ülkelerine alınmaması ve yabancı binicilerin ve atların Türkiye’ye gelememesi, Türk biniciliği için oldukça kötü bir dönemin başlangıcı olmuştur.¹¹³ Uluslararası Binicilik Federasyonu tarafından Türkiye’ye at girişi ve Türk ekiplerinin atlarının yarışmalara girmesi yasaklanmıştır. Binicilik sporunda yaşanan bu durgunluk dönemi 1964 yılına dek devam etmiştir. (E) Alb. Nebi Aksal, (E) Alb. Önder Önce ve Cem Atabeyoğlu ile yapılan görüşmelerden elde edilen bilgilere göre 1960 yıllarında at vebasının Suriye ve Büyük Ada’da görüldüğü basına yansımıştır. Hiçbir orduya ait atta veya yarış atında bu virüse rastlanılmamıştır. Yasak 1964 yılında kaldırılmıştır.¹¹⁴

Önce’nin belirttiği diğer bir husus ise 1968 yılından itibaren yasağın tekrar gündeme gelmesidir. 1991 yılına kadar Avrupa ülkelerinin Türk binicilerini

¹¹⁰ Bkz: Ek-R.

¹¹¹ Süvari Yarışma Grubu Broşürü, K.K. Zırhlı Birlik Dairesi, s.8.

¹¹² Atabeyoğlu, **Türk Binicilik...**, s.196.

¹¹³ Temurlenk, **Türk Biniciliğinin...**, s:31.

¹¹⁴ Bkz. Ek-S, Ek-T, Ek-U.

yarışmalara kabul etmemesi ve Türkiye’de düzenlenen yarışmalara katılmamaları görölmektedir. Bu dönemde üçüncü bölümde göröldüğü gibi sadece Balkan Şampiyonaları ve Akdeniz Oyunları görölmektedir. 1991 yılında bu yasak kalkmış, 2000 yılında tekrar gündeme gelmiştir. 2002 yılında ise kan muayenelerinin önceden gitmesi, çeşitli kontrollerin önceden yapılması şartı ile izin verilmiştir.¹¹⁵

2.1.2. Süvari Sınıfının Kaldırılışından Günümüze Atlı Spor

Günümüzde süvari sınıfının kaldırıldığı söylenemez. Ama süvari sınıfına mensup personel yoktur. Resmi bir karar sonucu süvari sınıfı kapatılmamıştır. Halen Kılık Kıyafet Yönetmeliği’nde süvari sınıfının yaka işareti belirtilmektedir. Bu yaka işaretini günümüzde sadece ASEM personeli kullanmaktadır. Son süvari sınıfı mensubu Kara Harp Okulu mezunu teğmenler 1962 mezunlarıdır. Daha sonraki yıllarda bütün süvariler tankçı olmuşlardır.

(E) Alb. Nebi Aksal ile yapılan görüşmeye göre 43. Süvari Alayı 27 Mayıs ihtilalindeki rolü sebebiyle Siirt’e gönderilmiştir. 1965 yılında lağvedilmiştir.¹¹⁶ Süvari sınıfının kaldırılışı olarak 1965 yılında son süvari birliği olan 43. Süvari Alayı’nın lağvı dikkate alınmaktadır.

2.1.2.1. Süvari Yarışma Grubu

Bu süvari alayı 1965 yılında tekrar isim değişikliği ile “Süvari Yarışma Grubu” olmuştur. Uluslararası Yarışma Grubu yıllarında çeşitli nedenlerden dolayı başarısızlıkların, ismi değişen yeni birlikte devam etmemesi ümit edilmiştir. İlk iş olarak yabancı çalıştırıcı aranmıştır. 1966 yılı Temmuz ayında Alman çalıştırıcı Von Zeigner ile anlaşılmış ve Zeigner aynı yılın eylül ayında göreve başlamıştır.¹¹⁷

¹¹⁵ Bkz: Ek-U.

¹¹⁶ Bkz: Ek-T.

¹¹⁷ Temurlenk **Türk Biniciliğinin...**, s.30-36;

Çalışmalar 1978 yılına kadar devam etmiştir. (E) Alb. Nebi Aksal ile yapılan görüşmeye göre dönemin hassas siyasal olaylarından dolayı, komuta kademesi bazı birlikleri lağv etmeye karar vermişlerdir. Bu gerekçe ile Süvari Yarışma Grubu kapatılmış, Ankara’da bulunan Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayı Atlı Merasim Birliği’ne yarışmacı subaylardan başarılı olanlar tayin edilmiştir.¹¹⁸ 4 Temmuz 1978’de Org. Kenan Evren tarafından imzalanan bu kapanma emri ile asker binicilerimize veda edilmiştir.¹¹⁹

Bu yıllarda yurtdışı temaslar ve elde edilen dereceler üçüncü bölümde ayrıntılı olarak verilecektir.

2.1.2.2. Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayı Süvari Birliği

Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayı, Atatürk’ün emriyle Ütğm. İsmail Hakkı Bey tarafından 18 Temmuz 1920 tarihinde takım büyüklüğünde kurulmuştur. Ağustos 1920’de bölük, 16 Ekim 1920’de tabur seviyesine çıkmıştır. 16 Ocak 1921 tarihinde kuruluşuna bir süvari bölüğü ilave edilmiştir.

(E) Alb. Önder Önce ile yapılan görüşmeye göre Çankaya’da konuşlu bulunan Muhafız Alayı Süvari Grubu 1961 yılında günümüzde ASEM’in bulunduğu kışla ve Bahçelievler yönündeki diğer askeri birliklerin kışlaların birleşiminden oluşan büyük bir kışlaya taşınmıştır. 1969 yılında birlik bölük seviyesine düşürülmüştür. İsmi Atlı Merasim Bölüğü olmuştur. 5 Süvari Takımlı, bir takımı Cumhurbaşkanlığı Köşkü bölgesinde bulunan bölük, 1971 yılında konkur kısmının da dâhil olmasıyla atlı sporlarla ciddi bir şekilde ilgilenmeye başlamıştır. Ankara’daki törenlerde bu yıllardan itibaren görülmeye başlanmıştır.¹²⁰

Birlik personel ihtiyacını 1978 yılına kadar Süvari Yarışma Grubu’nun açtığı kursları başarı ile bitiren teğmenlerden karşılamıştır. Teğmenler Kara Harp Okulu öğrencilerinden seçilip, Tank Okulu’ndan sonra kurs için Süvari Yarışma Grubu’na

¹¹⁸ Bkz: Ek-T.

¹¹⁹ Atabeyoğlu, **Türk Binicilik...**, s.196.

¹²⁰ Bkz: Ek-U.

çağrılmıştır. Kursu derece ile bitirenler Süvari Yarışma Grubu'na diğer teğmenler ise ihtiyaç oranında Muhafız Alayı Süvari Grubu'na tayin edilmiştir. Süvari Yarışma Grubu'nun lağvından sonra kurs Muhafız Alayı Süvari Bölüğü tarafından Harbiyelilere verilmiştir. Mezuniyetten sonra teğmenler kıtalarından Muhafız Alayı Süvari Bölüğü'nün ihtiyacı oranında tayin edilmiştir. (E) Alb. Önder Önce'nin döneminde (1981–1993) yılsonunda mezun olacak Kara Harp Okulu son sınıf öğrencilerine törenle kurs bitirme belgeleri verilmiştir.

Atlar, 1975 yılına kadar Türkiye'ye uzun yıllar devam eden Amerika Birleşik Devletleri Askeri Yardımı çerçevesinde gelenler ile Gemlik'te konuşlu bulunan Askeri Veterinerlik Okulu Ağır Hayvan Enstitüsü'nden temin ediliyormuş. 1975 yılında yurt dışından Ek-O'da belirtilen 13 taylı gebe kısarak ile bir aygırın yavruları gelmiştir. Ayrıca birlik personeli ve atları komutanlığın uygun gördüğü filmlerde görev almış, film çekimleri esnasında ölen atların yerine yurt içinden yarışma maksadıyla atlar alınmıştır.¹²¹

At malzemeleri yurt içi ve yurt dışından ihale usulü ile alınmaktadır. Yarışma maksadı dışında kullanılan normal binek eyerler Bursa bölgesindeki saraçlara yaptırılmıştır.¹²²

2.1.2.3. K.K. Atlı Spor Eğitim Merkezi

“Muhafız Alayı Süvari Birliği”, isim ve kuruluş değiştirerek 05 Ekim 1984'te, “Kara Kuvvetleri Atlı Spor Eğitim Merkezi” adını almıştır.¹²³ (E) Alb. Önder Önce 1981 yılında birliğin komutanlığına atanmıştır. 1984 yılındaki değişikliğin sebebi yapılan görüşmede öğrenilmek istenmiş, cevap olarak “Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayı kuruluşundan o yıl Muhafızgücü ile beraber Süvari Birliği de lağv edilmiştir. Komutanlık'ın uygun görmesi sonucu komutanlık makamı albaylığa çıkarılmıştır.”

¹²¹ Bkz: Ek-O.

¹²² Bkz: Ek-U.

¹²³ Temurlenk, **Türk Biniciliğinin...**, s.39.

alınmıştır.¹²⁴ Ankara’da Zafer Bayramı ve Cumhuriyet Bayramı ile İzmir’in düşman işgalinden kurtuluşunun anma törenlerinde görev almak maksadıyla bölük büyüklüğünde Atlı Merasim Kıtası oluşturulmuştur.

(E) Alb. Önce ile yaptığımız görüşmede ayrıca personel ihtiyacının nasıl giderildiği sorulmuştur. 1984 yılından 1992 yılına kadar Harbiyelilere kurs verildiği, kursu başarı ile bitirenlerin kıtalarından birliğe tayin edildiği öğrenilmiştir.¹²⁵ 1992 yılından itibaren günümüze kadar Binicilik Temel Kursu adında subay/astsubay kursu verilmektedir. Harbiyelik yıllarında binicilik takımında at binen teğmenler ile Zırhlı Birlikler Okulu’nda kurs gören astsubay temel kursu öğrencilerinden seçilenler kıtalarından kursa çağrılmaktadır. Kursu başarı ile bitirenler ASEM ve Gemlik’te bulunan At Üretim ve Eğitim Taburu’na atanmaktadır.

At kaynağı olarak Gemlik At Üretim ve Eğitim Taburu gösterilebilir. Her yıl 3 yaşını dolduran ortalama 10 tay ASEM’e tertip edilmektedir. Ekte belirtilen yıllarda yurt dışından yüksek seviye yarışma atı alımı yapılmıştır. Malzeme ihtiyaçları yurt içi ve yurt dışından ihalelerle alım yaparak giderilmektedir.

ASEM, 1996 yılında yapılan kadro değişikliği ile okul statüsüne kavuşmuştur. Bu değişiklik ile Öğretim Başkanlığı oluşturulmuş, Binicilik Ekip Komutanlığı Engel Atlama, Üç Günlük Yarışma ve At Terbiyesi kısımlarına ayrılmıştır. 1984 yılından günümüze komutanlık yapmış subayların listesi Ek- Y’dedir.

¹²⁴ Bkz: Ek-U.

¹²⁵ Bkz: Ek-U.

2.2. Atlı Sporlar:

Asker, muharebede üzerine düşen görevi beden gücüyle yerine getirmektedir. Bu sebeple günlük faaliyet programlarında spor ana unsurdur. Kıtalarda yapılan spor faaliyetleriyle konuya başlamak gerekirse, Süvari Mecmuasının 90ncı sayısında bir makale dikkat çekicidir. Yazar, süvari alaylarının spor konularından bahsederken bunları muharebe eğitime yardımcı olanlar, yardımcı olmayanlar olarak ikiye ayırmıştır. Yardımcı olanlar konusunda bildirdiği, sürat koşuları ve uzun mesafe intikallerdir. Yardımcı olmayanlar ise arazide engel atlama, at terbiyesi yarışması, uzun pistlere konulan mankenlere mızrak ve kılıç ile vuruş ve dürtüş eğitimi, atlı cirit, atlı top oyunu ve atlı-atsız yüzmedir.¹²⁶ Sportif biniciliğin amacı barış zamanından itibaren atın üzerinde cesur ve atılgan bir şekilde her türlü arazi koşullarında süratle karar verme ve uygulama becerisi kazandırmaktır.¹²⁷

Orduda yapılan atlı sporları iki ana başlık altında toplamamız mümkündür. Ayrımı net bir şekilde yapmamız, gelenekselden moderne geçişi ifade etmemize yardımcı olacaktır. Bahsedildiği gibi 1911 yılında açılan Süvari Binicilik ve Tatbikat Okulu ile modern olimpik branşları Fransız disiplini ile öğrenci subaylara aktarılmaya başlanmıştır. Bu tarihe kadar orduda yapılan sportif faaliyetler bir oyun havasında ve yöresel boyutta idi. Cumhuriyetin ilanından itibaren geleneksel sporlardan sadece atlı top oyununun örneği mevcuttur.

2.2.1. Geleneksel Atlı Sporlar

Polo oyunu ile ilgili ayrıntılı bilgileri içeren bir kitaba ulaşılmıştır. Eser, Genelkurmay Başkanlığı'nın bünyesinde bulunan Süvari Şubesi tarafından 1931 yılında yayımlanmıştır.¹²⁸

¹²⁶ Bnb. A. Suphi, "Süvari Alaylarında Spor Ne Suretle Olmalı ve Nasıl Çalışmalı", **Süvari Mecmuası**, Sayı 90, Temmuz 1934, s.23-33.

¹²⁷ Yzb. Ömer Vehbi, "Spor Biniciliği", **Süvari Mecmuası**, Sayı 87, Kasım 1933, s.50-65.

¹²⁸ Ayrıntılı bilgi için bkz B.E.Rs.X.Ş., **Atlı Top Oyunu**, İstanbul Askeri Matbaası, İstanbul 1931.

Günümüzde bu oyun Avrupa ülkelerindeki sporcularca 275 * 150 m boyutlarında çim alanda oynanmaktadır. Sahanın iki kısa kenarına 7.3 m genişliğinde kale direkleri dikilmektedir. Polo topunun ağırlığı 120–130 gr ve çapı 8.3 cm. dir. Polo sopasının ağırlığı 198.5 gr, uzunluğu 115–135 cm'dir. Kural gereği sopa daima sağ elde tutulur. Oyun yedi dakika uzunluğunda sekiz devreden oluşur. Her devre arası üç dakika, dördüncü devreden sonra ise beş dakika ara verilmektedir. Oyun dörder kişilik iki takım tarafından oynanır.¹²⁹

(E) Alb. Nebi Aksal ile yaptığımız görüşmede bu konu hakkında yeterli bilgi alınmıştır. 1956 yılında Muhafız Alayı Süvari Grubu'nda ata binen dönemin Pakistan Askeri Ataşesi Alb. İsmail Han, polo takımının kurulması için ilk adımı atmış, ülkesinden gerekli malzemeleri getirtmiş, takımı kurup çalışmalara başlanmıştır. Bahsedilen dönemlerde Ankara'da konuşlu 43ncü Süvari Alayı'nda ata binen İngiliz Elçilik Müsteşarı Mr. Stuart alay personelinden bir polo takımı kurmuştur. Bir yıl sonra Mr. Stuart İngiltere Kraliyet Polo Takımını Ankara'ya davet etmiştir. Muhafız Alayı Süvari Grubu, 43ncü Süvari Alayı ve İngiltere Kraliyet Alayı polo takımları maçlar yapmışlardır.¹³⁰ Ek-AB bu maçlar ile ilgili fotoğraflara yer verilmiştir.

İki Türk takımından oluşturulan karma takım 1958 yılında Pakistan'da düzenlenen Celal Bayar Turnuvası'na katılmıştır.¹³¹

(E) Alb. Önder Önce ile yaptığımız görüşmede bir dönem daha cirit oynandığını öğrendik. Çankaya'da bulunan Muhafız Alayı kışlasında günümüzde tören alanı olarak kullanılan çim saha 1950'li yıllardan itibaren polo sahası olarak kullanılmıştır. Önce, 1969–1970 yıllarında Muhafız Alayı Süvari Grubu'nda bir polo takımının tekrar kurulduğunu, bu takımın 18 Temmuz tarihlerinde Muhafız Alayı'nın kuruluş yıldönümü kutlamalarında gösteri yaptığını aktarmıştır.¹³²

¹²⁹ Atalay, **a.g.e.**, s.100-104.; United States Polo Association, **Rules of Outdoor Polo, Rules of d Polo**, Lexington, 1990, s.1-56.

¹³⁰ Özbay Güven, "*Cumhuriyet Türkiye'sinde Polo Sporunun Canlandırılması*", **Toplumsal Tarih**, Şubat 2002, Sayı: 98, Cilt: 17, s.34-37.; Bkz: Ek-T.

¹³¹ Mehmet Ali Çalışkaner, "*Türklerde Polo*", **Atkolik**, Sayı: 3, Ekim 2005, s.15.

¹³² Bkz: Ek-U.

2.2.2. Olimpik Branşlar

2.2.2.1. At Terbiyesi (Dresaj)

At terbiyesi, şövalyelerin, atlara savaşta gerekli manevraları tam olarak öğretebilme amaçları sonucunda gelişmiştir. Fakat atların savaşta yerini kaybetmesi ile geliştirilen teknikler, soylular tarafından binicilik yeteneklerini sergilemek amacıyla kullanılmıştır. Kayıtlara göre at terbiyesi hareketleri Antik Yunanlara kadar gitmektedir. Modern at terbiyesi, Frederico Grisone'nin 1532 yılında Napoli'de bir binicilik akademisi kurması ile başlamıştır. 1572 yılında kurulan İspanyol Binicilik Okulu ve 1815 yılında Fransa'da kurulan Saumur Binicilik Okulu tarafından bu teknikler üst seviyelere taşınmış ve bu okullar at terbiyesi eğitim ve gösterilerinin merkezi olmuşlardır. Bu sayede günümüzde Fransızlar hızlı bir şekilde at terbiyesinde ilerleyerek bu alanda en başarılı ulus olmuşlardır.

At Terbiyesi biniciliğin en temel gösterilişidir. Maksadı, atın dengesi ve yumuşaklığının, binicinin yardımlarına karşı itaatinin sergilenmesidir. Atın yürüyüşlerindeki serbesti, hareketlerindeki ahenk, yumuşaklık, sevk ve idaredeki kolaylık, atın doğru vaziyetini korumasıyla kendisini gösterir. Bunlar da ancak at terbiyesi hareketleriyle mümkündür.¹³³

At terbiyesi, binicinin ata isteğini iletmek, bunu anında yapmanın kendi hesabına faydalı olacağını ona anlatmak ve sonuçta bunu ona kendi isteğiyle kabul ettirmekten ibarettir.¹³⁴ Atın bahsedildiği şekilde hareketleri kabul etmesi sonucunda görsel bir ziyafet ortaya çıkar. İzleyenler dans eder gibi hareketleri ahenkle yapan atı ve biniciyi izlemekten zevk alır.

Ulusal federasyonlar tarafından uluslararası kurallara uygun olarak tespit edilen esaslar dâhilinde çeşitli at ve binici kategorilerinde icra edilen yarışmalar 20 x 60 metre ebadında, dikdörtgen şeklinde ve tam anlamıyla düz bir alanda yapılır.

¹³³ Süvari Dairesi, **K.K.K. Talimatı No 54-1 Süvari Yarışma Grubu Talimatı**, Genelkurmay Basım Evi, Ankara 1965, s.14-3..

¹³⁴ Süvari ve Binicilik Mektebi, **Binicilik Notları**, İstanbul 1935, s.13.

Yarışmalar en az üç ayrı hakem tarafından değerlendirilir. Tüm yarışmacılar yarışmadan önce yayınlanan, kendilerine verilen izi takip ederler. İzde yapılan her hata cezalandırılır. Her yarışmadan sonra, her binici için hakemler tarafından tutulan puantaj listeleri ve genel puanlar puantörlere verilir. Puanlar gerekli katsayı ile çarpılır(eğer katsayı verilmişse) ve toplanır. Hatalar için verilen ceza puanları her hakemin listesindeki puanlardan çıkartılır. Toplam sonuç puanı, o binici için tüm hakemler tarafından verilen puanların toplamıdır. Bireyselde sıralama toplam sonuç puanlarına göre yapılır. Ekip yarışmalarında ise ekip elemanı binicilerin sonuç puanlarının toplamı sıralamaya esas olur. Puan eşitliği halinde, eř puanlı ekiplerden, en kötü puanı almış binicilerden hangisi en yüksek ise o ekip o sırayı alır.¹³⁵

Türk Binicilik Takımının uluslararası yarışmaların anlatıldığı üçüncü bölümde bu dalda alınan dereceler verilecektir.

2.2.2.2. Engel Atlama (Show Jumping, Konkur Hipik)

Engel atlamının kökeni, geleneksel tilki avlarına dayanır. Bu avlarda atlar çitlerden, nehirlerden ve doğal engellerden geçerlerdi. Amerika ve İngiltere'deki av meraklıları, atlarının kabiliyetlerini daha sistematik bir şekilde test etmenin yollarını arıyorlardı. Bu amaçla belli bir noktaya en kısa yoldan ulaşmak için bazı çitlerin üzerinden atlıyorlar, dik yamaçlara tırmanıyorlar ve ekili tarlalardan geçiyorlardı. İlk zamanlarda yarışlar köyden köye, kuleden kuleye yapılırdı, fakat daha sonra, belli bir noktadan başlayıp yine aynı veya yakınındaki bir noktada biten yarışlar açık arazide düzenlendi.¹³⁶

Belirli bir sıra dahilinde, tekli veya birkaç safhalı, düz veya kavisli hatlara yerleştirilen 15–20 engelin aralarındaki mesafelerin farklı olması, atın engeli hatasız aşması için gerekli olan hız, tempo ve adım uzunluğunu sağlayıp sağlayamadığını belirler. Amaç, parkuru hatasız ve zamanında bitirmektir. Hangi hallerde at ve

¹³⁵ **At Terbiyesi Yarışma Yönetmeliği**, Çev. Atila Akbıyık, Uluslararası Binicilik Federasyonu, Ankara 1997, s.30.

¹³⁶ Yavuz Türkgenci, "*Atlar*", **Temel Binicilik Eğitimi**, Türk Binicilik Spor Vakfı Yay., Ankara 2000, s.36.

binicisinin eleneceği veya diskalifiye edileceği ile yarışma sırasında alacağı ceza veya mükâfatlar ulusal ve uluslararası engel atlama yarışma yönetmeliklerinde açıkça belirtilmiştir.

Uluslararası Binicilik Federasyonu engellerin maksimum genişlik ve yüksekliklerini kurallarla belirler. Buna göre “Kudret”, “Güç ve Maharet Yarışmaları” veya “Yüksek Atlama Yarışması” dışında hiçbir engel 1.70 m. yüksekliği ve 2.00 m. genişliği aşmamalıdır. Resmi olarak kabul görmüş 6 çeşit engel vardır. Bunlar; Dik Engel¹³⁷, Geniş Engel¹³⁸, Sulu Hendek¹³⁹, Kombine Engeller¹⁴⁰, Banket¹⁴¹, Kapalı Kombine engeller¹⁴², Yarı Kapalı Kombine ve Yarı Açık Kombine¹⁴³ dir.¹⁴⁴

Yarışma sonrasında bireysel sıralamada en düşük ceza puanına sahip yarışmacı birinci olur. Cezalardaki eşitlik durumunda en kısa zamanda parkuru bitiren yarışmacı birinci olur. Eğer yarışmanın şartlarında var ise her yarışmacının kendi atına bindiği bir baraj yapılır. Tekrar eşitlik olursa herhangi bir madalya için yarışmacıların sırası eşit olur. Ekip yarışmalarında ise her ekibin en az ceza puanına sahip üç yarışmacısının ceza puanları toplamı ekibin toplam netice puanlarını verir. Birincilik için baraj koşulması şart olursa ilgili ekiplerin tüm yarışmacı ve atları baraja katılabilirler. Ekiplerin eşitliği halinde her ekibin en iyi üç yarışmacısının parkur zamanları toplamına göre sıralama yapılır.

Üçüncü bölümde Türk Milli Takımının uluslar arası yarışmalarda aldığı derece verilecektir. Bu dalda alınan derecelerden de bahsedilecektir.

¹³⁷ Atın atlayışa kalktığı taraftaki tüm elemanlarının aynı düşey düzlemde olduğu, önünde yer sırıği, çalı, yığınak ve apel gibi tanzim edici bir şeyin bulunmadığı engellerdir.

¹³⁸ Atın belirli bir yüksekliği ve de genişliği aynı anda atlamak için çaba harcayacağı biçimde düzenlenmiş engellerdir.

¹³⁹ Ne önünde, ne ortasında ne de arkasında herhangi başka bir engel bulunmayan içi su dolu engellerdir.

¹⁴⁰ Birbiri ardına iki, üç veya daha fazla atlayış gerektiren ve her biri arasında en az 7 m. ve en fazla 12 m. mesafe bulunan ikili, üçlü veya daha fazla gruplu engellerdir.

¹⁴¹ Tepecik veya rampa şeklindedir.

¹⁴² Engeli sınırlayan elemanları ancak atlamak suretiyle geçilebilen engellerdir.

¹⁴³ Bir tarafı açık diğer tarafı kapalı olan kombine engeller.

¹⁴⁴ **Engel Atlama Yarışma Yönetmeliği**, Çev. A. Fuat Ünver, Uluslararası Binicilik Federasyonu Ankara 1996, s.24–28.

2.2.2.3. Üç Günlük Yarışma (Konkur Komple, Ordu Atı, Ordu Hizmet Atı)

Üç günlük yarışma, ilk olarak süvari atlarını test etmek amacıyla başlamıştır. O dönemlerde bu atların uzun mesafeler kat etmesi, arazideki doğal engelleri atlama ve eğitimlerde manevraları tam anlamıyla yapmasına ihtiyaç duyulmuştur. Bu amaçla ilk yarışmalar Avrupa'da 1902 yılında yapılmıştır.

Bu yarışma, gerçekten iyi bir süvari veya av atına ait antrenman göstergesidir. Aynı zamanda binicinin atını arazide kullanma ve yürüyüş bilgisini gösterir.¹⁴⁵

Diğer branşlarda olduğu gibi ulusal ve uluslararası federasyonlarca zorluk derecelerine göre çeşitli kategorilerde gerçekleştirilen üç günlük yarışma, bir binicinin aynı atla üç gün üst üste ve birbirinden tamamen ayrı olarak yapacağı toplu olarak değerlendirileceği yarışma şeklidir. İlk gün at terbiyesi, ikinci gün arazideki doğal engeller üzerinde yapılacak kros ve son gün yapılacak engel atlama yarışmalarından oluşmaktadır. Her bir günde yapılan yarışmalar kendi branşları ile ilgili ulusal veya uluslararası yarışma yönetmeliklerine göre icra edilirler.

At Terbiyesinde yarışmacıların hakemler tarafından aldıkları puanlar ceza puanlarına dönüştürülür. Arazi yarışmasında her yarışmacının engellerden aldığı ceza puanları, dört bölümden oluşan arazi parkurunda bölümlerin herhangi birinde belirli zamanı aşmak sebebiyle alabileceği ceza puanlarına eklenir. Engel atlama yarışmalarında, her yarışmacının engellerden aldıkları ceza puanları, belirli zamanı aşması durumunda alabileceği ceza puanlarına eklenir. Bunlar, sonuçlara her günün bitiminde at ve binicilerin sıralamasını içermek üzere kaydedilirler ve yayınlanırlar. En az ceza puanıyla yarışmayı bitiren binici, birincidir. Takım yarışmalarında ise, dört yarışmacıyla yarışan takımların en iyi üç yarışmacının sonuç puanları toplandıktan sonra en düşük toplam ceza puanını alan takım birinci olur.

Üçüncü bölümde Türk Milli Takımının uluslararası üç günlük yarışmalarda alınan derecelerden bahsedilecektir. Bu bölümde Cumhuriyet döneminde orduda atlı spor birliklerinin tarihi serüvenini gördük. 1911 yılında kurulan Süvari Binicilik ve

¹⁴⁵ F. Albert Taton, "Olimpiyatlarda Şampiyona Yarışması", *At Dergisi*, Sayı 17,(baskı yeri yok), 1936, s.5.

Tatbikat Okulu, 1927 yılında Pangaltı'na taşınmıştır. Türk süvarilerini yetiştirmek üzere Fransa'daki Saumur Binicilik Okulu ile bağlantıya geçilmiş; başlarda bu konuda bir sonuç alınamamış; yüksek seviyeli binicilik öğretmeni sıkıntısı çekilmiştir. 1928 yılında bu okulda öğretmenliğe başlayan Albert Taton ise Süvari Binicilik Okulu'nda uzun yıllar bu görevi başarıyla yürütmüştür. Almanya ve Fransa'ya bazı subaylar binicilik eğitimine gönderilmiştir.

1959 yılında Ankara'ya nakledilerek aynı yıl lağv edilen birlik, 1960 yılında "Uluslararası Yarışmalar Grubu" adı altında kurulan birliğin yurt dışındaki yarışmalara katılamamasından dolayı "Atlı Yarışmalar Grubu" adını alması üzücü bir durumdur. Bu ad değişikliğinin nedenleri ile 1960–1964 yılları arasında biniciliğin bir durgunluk dönemine girmesinin nedenlerinin paralel olduğu düşünülebilir. Çünkü bu dönemde 27 Mayıs askeri müdahalesi sonucu önemli binici general ve üst rütbedeki subayların emekli edilmesi nedeniyle tecrübeli binicilerden çalıştırıcı olarak yararlanılamaması, ayrıca hiçbir bilimsel dayanağı olmayan "at vebası" söylentileri nedeniyle, Türk binicilerin yurt dışı yarışmalara katılamaması üzücü bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Ne yazık ki bu yasak 1968 yılında tekrar gündeme gelmiş ve 1991 yılına kadar devam etmiştir. Süvari sınıfının kaldırılması son süvari birliği olan 43. Süvari Alayı'nın lağvı ile gerçekleşmiştir. 1965 yılında okul "Süvari Yarışma Grubu" adını almıştır. Çalışmalar 1978 yılına kadar devam etmiş, 4 Temmuz 1978'de dönemin Genelkurmay Başkanı Org. Kenan Evren tarafından imzalanan emirle bu birlik de lağvedilmiş, başarılı asker binicilerimiz Ankara'ya tayin edilmiş ve binicilik okulu rolü üstlenen son birliğe veda edilmiştir.

Atatürk'ün emriyle 1920 yılında kurulan ve Çankaya'da konuşlu bulunan Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayı Süvari Birliği 1961 yılında şu anda Ankara Bahçelievler semtinde günümüzde bulunan ASEM'in bulunduğu yere taşınmıştır. "Muhafız Alayı Süvari Birliği"nin isim ve kuruluş değiştirerek 5 Ekim 1984'te "Kara Kuvvetleri Atlı Spor Eğitim Merkezi" adını almıştır.

Hedefleri Türk biniciliğini yaşatmak, ulusal ve uluslararası yarışmalarda orduyu ve Türk ulusunu temsil etmek olan bu birliklerin, süvariliğin yaşatılması ve yeni nesillere intikal ettirilmesi görevini en iyi şekilde yapmaya çalıştıkları görülmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ULUSLARARASI YARIŞMALAR

3.1. Olimpiyatlar Öncesi Hazırlık Dönemi (1923–1936)

Bu bölümde Ordu Binicilik Takımının yurt dışı yarışmalarda elde ettiği sonuçlara yer verilmiştir. Görüldüğü gibi cumhuriyetin ilanından 1925 yılına kadar sportif anlamda bir faaliyet yapılamamıştır. 1925 yılından itibaren öğretmen ihtiyacının karşılanması maksadıyla yurt dışı kurslara personel gönderilmiş ve çalıştırıcı getirilmiştir.

Uluslararası Binicilik Federasyonu(FEI)¹⁴⁶ üyesi olmayan Türkiye Binicilik Takımı'na, 1931 yılında, Bulgaristan'dan bir yarışma daveti gelmiştir. Bu davet sonucu aşağıda belirtilen katile ile Sofya'ya gidilmiş, böylece ilk uluslararası temas gerçekleşmiştir.

Katile Başkanı olarak Yb. Cevdet Bilgişin, Ekip Şefi: Yzb. Tevfik Kılıç, Biniciler: Yzb. Ömer Vehbi Savaşer, Yzb. Cevat Kula, Yzb. Avni Bağna, Tğm. Cevat Gürkan, Tğm. Saim Polatkan, Tğm. Cevat Resneli, Tğm. Eyüp Öncü, Tğm. Selahattin Salih katılmışlardır.¹⁴⁷

Cumhuriyet Gazetesi Olimpiyat Mecmuası, bu yarışmayı “ilk askeri milli temas” olarak duyurmuştur.¹⁴⁸ Türk binicileri, 2–4 Ekim 1931 tarihlerinde gerçekleşen üç günlük yarışmalarda, ilk uluslararası temas olmasına rağmen tahmin edilenden daha başarılı olmuşlardır. Yzb. Cevat Kula ferdi sıralamada “Akın” isimli

¹⁴⁶ Uluslararası Binicilik Federasyonu, Belçika, Danimarka, Amerika Birleşik Devleti, Fransa, İtalya, Japonya, Norveç ve İsveç'in Ulusal Binicilik Federasyonları'nın katılımıyla 24–25 Kasım 1921 tarihinde Fransa'nın Paris kentinde kurulmuştur. Türkiye Binicilik Federasyonu 1932 yılında bu teşkilata katılmıştır. Bakınız **Uluslararası Binicilik Federasyonu Tüzüğü**, Uluslararası Binicilik Federasyonu, Belçika 1963, s.14,22.

¹⁴⁷ Temurlenk **Türk Biniciliğinin...**, s.94.

¹⁴⁸ **Cumhuriyet Gazetesi Olimpiyat Mecmuası**, 19.9.1931.

atıyla üçüncülüğü kazandığından uluslararası bir yarışmada Türk bayrağını şeref direğine çektiren ilk Türk süvarisi olmuştur.¹⁴⁹

Üç günlük yarışmada Tğm. Saim Polatkan'ın Kısmet isimli atı üstün başarılar göstermiş, 30 Kasım 1931 tarihli resmi yazı ile Kısmet isimli Karacabey yetiştirmesi tayın, Tğm. Saim Polatkan ile başarılı olduğu, İktisat Bakanlığına Alb. Cevdet Bilgişin tarafından bildirilmiştir. Bu yazı üzerine Bakan, Yarış ve İslah Encümenine yazıyı ekte sunarak, memnuniyetini ifade etmiştir.¹⁵⁰ Türk Binicilik Takımı, Türkiye Binicilik Federasyonu'nun Uluslararası Binicilik Federasyonu'na 1932 yılında kabul edilmiş, bu tarihten sonra uluslararası bütün yarışmalara katılabilecek bir duruma gelmiştir.¹⁵¹ 1932 yılında icra edilen Fransa'nın Nis kentinde yapılan Uluslararası Engel Atlama yarışmalarına aşağıda belirtilen kadro ile katılmıştır; Kafile Başkanı Yb. Cevdet Bilgişin, çalıştırıcı Albert Taton, biniciler Yzb. Tevfik Kılıç, Yzb. Ziya Bora, Yzb. Cevat Kula, Tğm. Saim Polatkan.¹⁵²

Bu yarışmalara sekiz ülke katılmıştır. Bu ülkeler; İtalya, Çekoslovakya, İspanya, Portekiz, Hollanda, Belçika, Türkiye ve Fransa'dır.

Tğm. Saim Polatkan, 17 Nisan'da başlayan yarışmaların ilk günü "Büyük Oteller Ödülü" yarışmasında "Kısmet" isimli Karacabey Harası'nın yetiştirdiği Türk atı ile 36 yarışmacı arasından ikinciliği elde etmiştir. "Belçika Süvarisi Armağanı" yarışmasında aynı atla üçüncü olmuştur.¹⁵³

"Milletler Ödülü" takım yarışmasında Yzb. Tevfik Kılıç "Goliat" ile Yzb. Ziya Bora "Aşına" ile, Yzb. Cevat Kula "Akın" ile, Tğm. Saim Polatkan "Ceylan" ile 8 takım içerisinde 7. olmuştur.¹⁵⁴

¹⁴⁹ K.K. Atlı Spor Eğt. Mrk, Binicilik Kayıtları 1931-1970, s:4; Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.94-96; **Hakimiyet-i Milliye**, 15.10.1931.; **Hakimiyet-i Milliye**, 18.10.1931.

¹⁵⁰ BCA: Dosya No: 14836, Fon Kodu: 30..10.0.0., Yer No: 145.36, M.17, 5.07.1936.

¹⁵¹ Hiçyılmaz, **a.g.e.**, s.149.

¹⁵² K.K. Atlı Spor Eğt. Mrk, Binicilik Kayıtları 1931-1970, s.3-4.

¹⁵³ Emiroğlu, **a.g.e.**, s.236; Cem Atabeyoğlu, **Türk Binicilik Tarihi**, Basılmamış Kitap Çalışması Notları, s:61.

¹⁵⁴ K.K. Atlı Spor Eğt. Mrk, Binicilik Kayıtları 1931-1970, s:4; Temurlenk, **Biniciliğin Dünü....**, s.98-107

Mustafa Kemal Atatürk, Nis'teki başarılarından dolayı Tğm. Saim Polatkan'a kendisine ait Çankaya isimli atı ve bu atın iki yıllık bakım masrafı olan 500 liralık nakdi hediye etmiştir. O dönemde subaylar kendilerine ait atlara birliklerinde bakabiliyorlardı. Bu haktan yararlanmak için en az üsteğmen olmak gerekiyordu. Bu sebepten dolayı Atatürk, Tğm. Saim Polatkan'a atı hediye ederken iki yıllık bakım masrafını da hediye etmiştir.¹⁵⁵

Sofya'da 1931 yılında yapılan ve sadece Türkiye ile ev sahibi Bulgaristan'ın yarıştığı Balkan Olimpiyatı'nın Türkiye ayağı 1933 yılında 7-9 Temmuz tarihlerinde yapılmıştır. Bu yarışmalarda Türk Milli Binicilik Takımı şu kadro ile yer almıştır: Ekip şefi Yb. Cevdet Bilgişin, Çalıştırıcı: Albert Taton, Biniciler: Bnb. Sami Yanardağ, Yzb. Tevfik Kılıç, Yzb. Cevat Kula, Ütğm. Cevat Gürkan, Ütğm. Sadettin Erokay, Ütğm. Eyüp Öncü, Tğm. Saim Polatkan'dır.¹⁵⁶

İki takımın karşılıklı dostluğunun hedeflendiği bu yarışmalarda misafir takım birinci, ev sahibi takım ikinci olmuştur. Tğm. Eyüp Öncü'nün ferdi üçüncülüğü vardır. Bu yarışmalardan sonra Taton'un at ihtiyacımızı yetkililere kabul ettirmesi sonucunda binicilik ekibimizin ihtiyacı olan yüksek seviye atlar ithal edilmiştir.¹⁵⁷

Bireysel dereceler: Yzb. Cevat Kula "Akın" ile ikinci, Tğm. Saim Polatkan "Kısmet" ile dördüncü, Ütğm. Eyüp Öncü "Sakarya" ile beşinci, Bnb. Sami Yanardağ "Serkeş" ile altıncı olmuşlardır. Ekip halinde "Milletler Ödülü"nü Türk ekibi almıştır.¹⁵⁸

Türk Binicilik Ekibi üçüncü yurt dışı sınavını 1934 yılında Viyana'da vermiştir. Eylül ayında yapılan yarışmalara aşağıda belirtilen kadro ile gidilmiştir: Kafile Başkanı: Tümgeneral Mürsel Bakü, Ekip Şefi: Kur. Yb. Cevdet Bilgişin, Çalıştırıcı: Albert Taton, Yarışmacılar: Yzb. Cevat Kula, Tğm. Saim Polatkan, Ütğm. Cevat Gürkan, Tğm. Sadettin Erokay, Ütğm. Eyüp Öncü'dür.

¹⁵⁵ Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.104.

¹⁵⁶ Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.108.

¹⁵⁷ Atabeyoğlu, **Türk Binicilik...**, s.57; Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.108-109.; Binicilikte başarı atın kalitesine bağlıdır. Yüksek seviye at ile kalitesi yüksek, uluslararası yarışmalarda boy gösterebilecek eğitim ve gen kalitesi bulunan atlar kast edilmiştir.

¹⁵⁸ Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.111.

Viyana Engel Atlama Yarışmaları 30 Eylül 1934 tarihinde icra edilmiştir. Genel sıralamada Türk Ekibi dördüncü sırada yer almış, Ütgm. Cevat Gürkan “Güdük” isimli atıyla ferdi altıncılık elde edilmiştir. “Milletler Ödülü” yarışmasında aynı binici aynı atla oldukça başarılı bir yarışma çıkartmış, takım beşinciliğinde büyük payı olmuştur.¹⁵⁹

Milli Binicilik Ekibi, sırasıyla Nis, Aachen, Budapeşte ve Viyana Engel Atlama yarışmalarına 1935 yılında katılmıştır. Milli Binicilik Ekibi'nin bu turnedeki kadrosu aşağıda belirtildiği gibidir: Kafiye Başkanı: Kur. Alb. Cevdet Bilgişin, Ekip Şefi: Kur. Yb. Saim Önhon, Çalıştırıcı: Albert Taton, Yarışmacılar: Yzb. Cevat Kula, Ütgm. Cevat Gürkan, Ütgm. Eyüp Öncü, Ütgm. Saim Polatkandır.

İlk yarışmalar, Nis Uluslararası Engel Atlama yarışmaları olmuştur. Bu yarışmalarda “Pierre Gautier Ödülü” yarışmasında Ütgm. Saim Polatkan “Yalçın” ile ferdi ikincilik kazanmıştır. “İspanya Süvarisi Ödülü” takım yarışmasında takım halinde üçüncülüğü Türk Ekibi kazanmıştır. “Milletler Ödülü” takım yarışmasında Türk takımı 11 ekip arasında dördüncü olmuştur. Ütgm. Saim Polatkan'ın ve meşhur atı “Kismet”in önemli bir yarışma olan “Nis Büyük Oteller Ödülü” yarışmasında 94 atın arasında altıncı sırada yer alması Türk binicisi ve Türk atı için oldukça iyi bir başarıdır. “Portekiz Süvarisi” yarışmasında Ütgm. Saim Polatkan “Yalçın” ile Ütgm. Cevat Gürkan “Ceylan” ile beraber yedinciliği paylaşmışlardır. “Belçika Süvarisi Ödülü” yarışmasında Ütgm. Saim Polatkan “Kismet” isimli atıyla sekizinci olmuştur.¹⁶⁰

İkinci yarışma Almanya'da yapılan Aachen Uluslararası Engel Atlama Yarışmalarıdır. “Rhin Ödülü” yarışmasında Ütgm. Saim Polatkan'ın ve atı “Kismet”in altmış altı atın katıldığı yarışmada birinciliği alması büyük bir başarı olarak değerlendirilmiştir.¹⁶¹ “Laurens Berg Ödülü” yarışmasında Yzb. Cevat Gürkan “Çapkın” isimli atıyla 42 yarışmacı arasında üçüncülüğü “Akın” ile

¹⁵⁹ Temurlenk **Türk Biniciliğinin....**, s.114-122; Atabeyoğlu, **Türk Binicilik...**, s:72; **Cumhuriyet**, 2.10.1934.

¹⁶⁰ K.K. Atlı Spor Eğt. Mrk, Binicilik Kayıtları 1931-1970, s.7 ; Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.114-122; **At Dergisi**, sayı: 17, 1935, s.11.

¹⁶¹ Hiçyılmaz, **a.g.e.**, s.149.

altıncılığı kazanmıştır. “Milletler Ödülü” takım yarışmasında Türk Takımı beş millet arasından dördüncü olmuştur.¹⁶²

Üçüncü yarışmalar Budapeşte Uluslararası Konkurhipikleri olmuştur. Yarışma gününden bir gün önce kafilenin Budapeşte’ye ulaşması, biniciler ve atların yol yorgunu olmasına neden olmuştur. Buna rağmen 51 atın katıldığı 1.50 m yüksekliğinde engellerden oluşan parkur ile koşulan “Tuna Ödülü” yarışmasında Ütgm. Eyüp Öncü “Serkeş” isimli atı ile birinciliği alırken, Ütgm. Saim Polatkan “Çakal” isimli atıyla üçüncü olmuştur. “Atlı Sırık Yarışması”nda Yzb. Cevat Kula “Çapkın” ile 25 binici arasından altıncı olmuştur. “Milletler Ödülü” yarışmasında Türk takımı dört takım arasından dördüncü olabilmıştır.¹⁶³

Budapeşte’den sonra Viyana Uluslararası Engel Atlama yarışmalarına katılmak maksadıyla binicilik ekibi Viyana’ya gitmiştir. Bu yarışmalarda elde edilen en iyi derece Kudret Yarışmasında Ütgm. Saim Polatkan’ın “Yalçın” isimli atıyla 2.00m derecesi ile Yüksek Atlama Şampiyonluğudur. “Arkadaşlık Ödülü” yarışmasında “Atınıza Bir Şans Verin” isimli kitabın yazarı Macar binici Ütgm A.L.D’ENORÖY’ün Türk atı “Akın” ile birinci olması Türk Ekibi için başka bir gurur kaynağıdır. “Viyana Büyük Ödülü” yarışmasında Ütgm Eyüp Öncü “Serkeş” ile üçüncü, Ütgm. Saim Polatkan “Yalçın” ile dokuzuncu olmuşlardır. “Milletler Ödülü” takım yarışmasında Türk Takımı beş millet içerisinde dördüncü olabilmıştır.¹⁶⁴

Berlin Olimpiyatı öncesi hazırlıklarını sürdüren Milli Binicilik Ekibinin çalışmalarını kontrol maksatlı Birinci Ordu Müfettişi, Kurtuluş Savaşı’nda Beşinci Süvari Kolordusu Komutanı Orgeneral Fahrettin Altay, Harbiye’deki çalışmalarını izlemiş, gördüklerini T.B.M.M. Başkanlığına, Başbakanına, Ordu Müfettişliklerine ve Cumhurbaşkanlığı Baş Yaverliğine bir mektupla anlatmıştır. Mektubunda yarışmaya

¹⁶² K.K. Atlı Spor Eğt. Mrk, Binicilik Kayıtları 1931-1970, s:7; Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.123-130.

¹⁶³ K.K. Atlı Spor Eğt. Mrk, Binicilik Kayıtları 1931-1970, s:7.

¹⁶⁴ K.K. Atlı Spor Eğt. Mrk, Binicilik Kayıtları 1931-1970, s.10; Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.136-141.; **Ulus** , 08.12.1934.; Bahsedilen bu kitap Yavuz Türkgenci tarafından 1986 yılında tercüme edilmiş, baskıya verilmeyip Atlı Spor Eğitim Merkezi imkânlarıyla çoğaltılmıştır.

gidecek binicilerin ve atların kendi aralarında bir yarışma yaptıklarını belirtmiş, bu yarışmanın sonuç belgesini eklemiştir.¹⁶⁵

3.2. 1936 Berlin Olimpiyat Oyunları ve 1938 Mussolini Uluslar Altın Kupası

Türk Milli Binicilik Takımı, ilk olimpiyat sınavını 1936 Berlin Olimpiyatlarında vermiştir. Çalıştırıcı Bnb. Albert Taton'un hazırladığı takım, aşağıda belirtilen kadro ile yola çıkmıştır: Kafile Başkanı: Kur. Alb. Cevdet Bilgişin, Ekip Şefi: Kur. Yb. Saim Önhon, Yarışmacılar: Yzb. Cevat Kula, Ütğm. Saim Polatkan, Ütğm. Cevat Gürkan, Ütğm. Eyüp Öncü, Ütğm. Bedri İlhan, Ütğm. Sadettin Erokay, Tğm. Behiç Aslan, Tğm. Avni Karaca'dır.¹⁶⁶

"Milletler Ödülü" bölümünde Yzb. Cevat Kula "Çapkın" isimli atıyla altıncı olmuş, ilk altı derecenin kaydedildiği Olimpiyat Şeref Kütüğüne adını yazdırmıştır.¹⁶⁷ Ütğm. Sadettin Erokay "Akın" isimli atıyla son engele kadar çok iyi bir parkur tamamlaması karşın bitiş fanyonlarından geçmeyerek yarışma alanını terk etmesi sonucu elenmiştir.¹⁶⁸

Cumhuriyet gazetesinin 21 Ağustos 1936 tarihli sayısında, olimpiyatlarda 6 atın sakatlandığını ve bir atın da öldüğünü duyurmuştur. Başarısızlığı bu şanssızlıklara bağlayan yazıda Türk ekibinin diğer milletlerin takdirlerini topladığını yazmıştır.¹⁶⁹ İlk üç dereceyi 22 Ağustos tarihli sayısında ise vermiştir. At Terbiyesinde birinci Almanya, ikinci Fransa ve üçüncü İsveç, konkur komplede birinci Almanya, ikinci Polonya ve üçüncü İngiltere'dir. Milletler Ödülünde ise birinci Almanya, ikinci Hollanda ve üçüncü Portekiz'dir.¹⁷⁰

¹⁶⁵ Ek'te Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi Koleksiyonundan alınan mektubun kopyası bulunmaktadır. BCA: Dosya No: 14875, Fon Kodu: 30.10.0.0., Yer No: 145.36, M.17, 5.07.1936.

¹⁶⁶ K.K. Atlı Spor Eğt. Mrk, Binicilik Kayıtları 1931-1970, s.11; Cem Atabeyoğlu, **Olimpiyat Oyunlarının 100 Yılında Türkiye**, Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Belgesel Yay., İstanbul 1997, s.59-68.

¹⁶⁷ Necmettin Özçelik, "Olimpiyatlarda Binicilik ve Türkler", **At Dünyası Dergisi**, Sayı 14, Şubat 2004, s.32-33.

¹⁶⁸ Temurlenk, **Türk Biniciliğinin...**, s.42.

¹⁶⁹ **Cumhuriyet** Gazetesi, 21.8.1936.

¹⁷⁰ **Cumhuriyet** Gazetesi, 22.8.1936; **At Dergisi**, Sayı 1, 1937, s.15.

Berlin Olimpiyatından sonra Binicilik Ekibi Aachen ve Viyana'daki Engel Atlama yarışmalarına katılmak amacıyla yurtdışına çıkmıştır. Binicilik Ekibinin kadrosu şu şekildedir: Ekip Şefi: Kur. Yb. Saim Önhon, Çalıştırıcı: Albert Taton, Biniciler: Yzb. Cevat Kula, Yzb. Cevat Gürkan, Ütgm. Sadettin Erokay, Ütgm. Bedri İlhan, Ütgm. Eyüp Öncü.

Berlin'den sonra Almanya Aachen Uluslararası Engel Atlama Yarışmalarına gidilmiştir. "Laurensberg Ödülü" yarışmasında Ütgm. Saim Polatkan "Yalçın" ile on birinci olmuştur. "Aachen Şehri Ödülü" yarışmasında Ütgm. Saim Polatkan "Çapkın" ile sekizinci, Yzb. Cevat Gürkan "Güdük" ile on ikinci olmuşlardır. Bu yarışmalarda Türk binicileri takım olarak "Milletler Ödülü" yarışmasında on yarışmacı ülke arasında altıncı olmuştur.¹⁷¹

Daha sonra Viyana Uluslararası Engel Atlama yarışmalarına geçilmiştir. "Viyana Ödülü" yarışmasında Yzb. Cevat Kula "Çapkın" ile ikinci olmuştur. "Stefanstrum Ödülü" yarışmasında da Ütgm. Cevat Gürkan "Güdük" ile üçüncü, Ütgm. Saim Polatkan da "Çakal" ile beşinci olmuştur. "Belvereda Ödülü" yarışmasında Yzb. Cevat Gürkan "Güdük" ile doksan üç yarışmacı arasından beşinci olmuştur. "D'aieu Ödülü" yarışmasında Ütgm. Eyüp Öncü "Şahin" ile sekizinci olabilmıştır. "Milletler Ödülü" yarışmasında Türk takımı altı müsabık ülke arasından dördüncü olmuştur.¹⁷²

Türk Milli Takımı, aşağıda belirtilen kadro ile 1937 yılında Roma, Paris ve Londra Uluslararası Engel Atlama yarışmalarına katılmak için, geniş çaplı bir yarışma zincirine dahil olmuştur. Ekip kadrosu: Kfile Başkanı: Tümgeneral Şemsettin Taner, Ekip Şefi: Kur. Yb. Saim Önhon, Çalıştırıcı: Albert Taton, Yarışmacılar: Yzb. Cevat Kula, Yzb. Cevat Gürkan, Ütgm. Saim Polatkan, Ütgm. Eyüp Öncü.

Yarışmaların ilk durağı Roma'dır. Yzb. Cevat Gürkan "Yıldız" ile "Esquilino Ödülü" yarışmasında 81 yarışmacı arasından dördüncü olmuş, aynı

¹⁷¹ K.K. Atlı Spor Eğt. Mrk, Binicilik Kayıtları 1931-1970, s.13; Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.158; **At Dergisi**, Sayı 1, 1937, s.17.

¹⁷² **At Dergisi**, Sayı 1, 1937, s.18.

yarışmada Yzb. Cevat Kula “Çapkın” ile sekizinci olmuştur. “Lido di Roma Ödülü” yarışmasında Yzb. Cevat Kula “Güçlü” ile 79 yarışmacı arasından sekizinci olmuştur. “Milletler Ödülü” takım yarışmasından sekiz yarışmacı milli takım arasından Türk Milli takımı beşinci olmuştur.¹⁷³

Yarışmaların ikinci durağı Paris’tir. “General Blacque Belair Ödülü” yarışmasında Yzb. Cevat Kula “Çapkın” ile altmış üç yarışmacı arasında onuncu olmuş, aynı binicinin yirmi yedi yarışmacının koştuğu “Cavalerie Francaise Ödülü” yarışmasında beşinci olmuştur, “Milletler Ödülü” yarışmasında Türk ekibi dokuz ekip arasından yedinci olmuştur.¹⁷⁴

Son durak Londra’dır. “Açılış Kupası” yarışmasında Yzb. Cevat Gürkan “Ceylan” ile beşinci olmuştur. “Kral V.George Ödülü” yarışmasının 1. ayağında Ütęm. Eyüp Öncü “Ünal” ile birinci, “Yüksek Atlama Ödülü” yarışmasında “şahin” ile ikinci olmuştur.¹⁷⁵

Türk Milli Binicilik Takımı, Nis, Roma ve Varşova Uluslararası Engel Atlama Yarışmalarını katılmak maksadıyla 2 Nisan 1938 günü Nis’e doğru aşağıda belirtilen kadro ile yolculuğa çıkmıştır. Kafile Başkanı: Alb. Cevdet Bilgişin, Ekip şefi: Alb. Saim Önhon, Çalıştırıcı: Albert Taton, Yarışmacılar: Yzb. Cevat Kula, Yzb. Cevat Gürkan, Yzb. Eyüp Öncü, Ütęm. Saim Polatkan, Ütęm. Hamdi Baras, Ütęm. Avni Karaca, Ütęm. İhsan Akal, Ütęm. Kudret Kasar’dır.

Nis’te yapılan yarışmaların ilk günü icra edilen “Portekiz Süvarisi Ödülü” yarışmasında Yzb. Cevat Kula “Güçlü” isimli atıyla üçüncü, Yzb. Cevat Gürkan “Yıldız” isimli atıyla yedinci, Yzb. Eyüp Öncü “Ünal” isimli atıyla sekizinci ve Ütęm. Saim Polatkan “Ok” isimli atıyla onuncu sırayı doldurmuştur. “Belçika

¹⁷³ **At Dergisi**, Sayı 2, 1937, s.10-11.

¹⁷⁴ K.K. Atlı Spor Eğt. Mrk, Binicilik Kayıtları 1931-1970, s.15; Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.162-163.; **At Dergisi**, Sayı 2, 1937, s.10-11.

¹⁷⁵ K.K. Atlı Spor Eğt. Mrk, Binicilik Kayıtları 1931-1970, s.15; Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.164-165.

Süvarisi Ödülü” yarışmasında Türk takımı ikinci olmuştur. “Polonya Ordusu Ödülü” yarışmasında takım halinde Türk ekibi birinci olmuştur.¹⁷⁶

Daha sonra ekip Roma Uluslararası Engel Atlama Yarışmaları için İtalya’nın başkentine geçmiştir. Roma’daki yarışmaların ilk günü “Kral Büyük Ödülü” yarışmasında Ütgm. Saim Polatkan 76 binici arasından altıncı, ikinci yarışmasında Yzb. Cevat Kula “Güçlü” ile ikinci, Yzb. Cevat Gürkan “Yıldız” ile üçüncü olmuştur. Üçüncü yarışmada Ütgm. Saim Polatkan “Ok” ile dördüncü olmuştur.¹⁷⁷

2 Mayıs 1938 günü icra edilen “Mussolini Uluslar Altın Kupası” yarışmasında Türk ekibi adını tarihe yazdıracak bir başarıya imza atmıştır. Türk Binicilik camiasının günümüzde bahsettiği en büyük başarıdır.¹⁷⁸ Yzb. Cevat Kula “Güçlü” ile, Yzb. Cevat Gürkan “Yıldız” ile, Yzb. Eyüp Öncü “Ünal” ile, Ütgm. Saim Polatkan “Çakal” ile bu başarıyı elde etmiştir.¹⁷⁹ Bu başarıdan sonra Başbakan Celal Bayar’ın telgrafi ekibe ulaşmıştır.¹⁸⁰

3.3. II. Dünya Savaşı Öncesi ve Sonrası (1938–1948)

Binicilik Ekibi Mussolini Uluslar Altın Kupası’nı aldıktan sonra Varşova’ya geçmiştir. “Varşova Uluslararası Engel Atlama” yarışmalarının açılış yarışmasına 85 at katılmıştır. Bu atlardan on beşi parkuru hatasız bitirmiştir. Bu on beş atın beşi Türk Binicilik Ekibine aittir. Engellerin yükseltilmesiyle yapılan baraj parkurundan sonra Ütgm. Saim Polatkan “Ok” isimli atıyla birinci, Ütgm. Avni Karaca “Rüzgâr”

¹⁷⁶ **Türk Spor Kurumu Dergisi**, 2.5.1938; **Cumhuriyet**, 3.05.1938.; Atabeyoğlu, **Türk Binicilik...**, s.92-94.

¹⁷⁷ Temurlenk, **Türk Biniciliğinin...**, s.166-181; Atabeyoğlu, **Türk Binicilik...**, s:94.

¹⁷⁸ Hiçyılmaz, **a.g.e**, s.149.; **Cumhuriyet**, 06.05.1938.

¹⁷⁹ **Ulus**, 08.05.1938; **Cumhuriyet**, 09.05.1938.; Necmettin Özçelik, “*Milletler Kupası*”, **Küheylan**, Sayı 14, Kasım-Aralık 1998, s.46-47.

¹⁸⁰ Ek-J ve Ek-K’de Ekip Şefi Alb. Cevdet Bilgişin’in Başbakanlık’a çektiği telgraf ile Başbakan Celal Bayar’ın çektiği kutlama telgrafi bulunmaktadır. BCA: Dosya No: 232A24, Fon Kodu: 31..10.0.0., Yer No: 197.350..24., 3.5.1938.

isimli atıyla altıncı olmuştur.¹⁸¹ “Milletler Yarışması”nda Türk Takımı altı takım içerisinde dördüncü olmuştur.¹⁸²

Nis, Roma ve Varşova Uluslararası Binicilik Yarışmalarına katılan Türk Ekibi yurda dönüşünde Tophane Rıhtımı’nda oldukça büyük bir halk kitlesi tarafından karşılanmıştır. Yzb. Cevat Gürkan burada bir konuşma yapmıştır.¹⁸³ Cem Atabeyoğlu ile yapılan görüşmede, karşılama esnasında rıhtımda bulunan halkın içerisinde olduğunu, Karaköy ile Galata Rıhtımı’nın arasının hınca hınç dolu olduğunu, büyük bir coşku ile gemiyi beklediklerini, küpeştede Cevat Gürkan’ın Mussolini Altın Kupası’nı havaya kaldırdığında kalabalığın hep bir ağızdan tezahüratlar yaptığı öğrenilmiştir.

1939 yılında Türk Milli Takımı, aşağıda belirtilen kadro ile Nis ve Roma’daki Engel Atlama yarışmalarına gitmiştir: Ekip Şefi: Kur. Alb. Saim Önhon, Çalıştırıcı: Albert Taton, Yarışmacılar: Yzb. Cevat Kula, Yzb. Cevat Gürkan, Yzb. Eyüp Öncü, Yzb. Saim Polatkan.

Nis Uluslararası Engel Atlama Yarışmalarına katılan ekipten Yzb. Saim Polatkan ilk gün “Nis Büyük Oteller Ödülü” yarışmasında “Ok” ile üçüncülük, “Kanat” ile altıncılık elde etmiştir. Son gün yapılan “Pierre Gottier Ödülü” yarışmasında Yzb. Saim Polatkan “Ok” ile birinci, Yzb. Cevat Gürkan “Akıncı” ile ikinci, Yzb. Cevat Kula “Güçlü” ile üçüncü, Yzb. Eyüp Öncü “Çakal” ile dördüncü olmuştur.¹⁸⁴

Bu yarışmalardan sonra aynı yıl Roma Engel Atlama yarışmalarına gidilmiştir. Yarışmanın tarihi konusunda bir kaynağa ulaşılmamıştır. İlk günkü “Eskuvilino Ödülü” yarışmasında Yzb. Gürkan “Yıldız” ile beşinciliği elde etmiştir. Yzb. Saim Polatkan “Şane” ile on üçüncü olmuştur. Mussolini Kupasında Türk ekibi sekiz millet arasından altıncı olmuştur. Son gün en iyi dereceleri elde eden 25 atın katıldığı “Kral Kupası” yarışmasına Türk Ekibinden Yzb. Cevat Gürkan “Yıldız” ile

¹⁸¹ **Top Dergisi**, 30.05.1938, s.5.

¹⁸² **Ulus**, 30.05.1938.; **Cumhuriyet**, 29.05.1938.

¹⁸³ **Top Dergisi**, 11.06.1938, s. 2.

¹⁸⁴ **Süvari Mecmuası**, Sayı 110, Ekim 1939, s.90-98.

üçüncü, Yzb. Cevat Kula “Güçlü” ile dördüncü, Yzb. Saim Polatkan “Çakal” ile beşinci olmuşlardır.¹⁸⁵

1939 yılında yurt dışında alınan derecelerin 1938 yılına göre daha düşük olduğu görüşüne sahip olunmuştur. Bu sonucun nedenlerinden birisi Mussolini Kupası dâhil bütün yarışmalarda büyük bir başarıya sahip olan Güçlü ve Çakal’ın sakatlanmalarıdır.¹⁸⁶

İkinci Dünya Savaşının başlamasıyla binicilik sporunun uluslararası boyutu sonra ermiştir. Avrupa’daki savaş, binicilik yarışmalarının yapılamamasına neden olmuştur. Bu sebeple Milli Binicilik Takımı, ülke içerisinde organize ettiği yarışmalarla faaliyetlerine devam etmeye çalışmıştır. Binicilik Okulu 10 Mayıs 1941 tarihinde Konya Karaman’a nakledilmiş, kadrosunu küçülterek, kıta hizmeti gelmiş subayları okuldan tayin etmiştir. Okulda kalan personel ile bu duraklama döneminde yurt dışı yarışmalara katılamamış, sadece çalışmalarına devam edebilmiştir. Okulun teşkilat yapısı şöyledir: Okul Komutanı: Alb. Seyfettin Çalbatır’dur. Öğretmenler: Yb. Nazım Akıncı, Yb. Avni Bağna, Bnb. Vehbi Savaşer, Bnb. Sami Yanardağ, Bnb. Cevat Kula, Yzb. Ziya Bora, Biniciler: Yzb. Eyüp Öncü, Yzb. Tavap Tarzı, Yzb. Sadettin Erokay, Yzb. Cevat Gürkan, Ütğm. Avni Karaca, Ütğm. Hamdi Barlas, Ütğm. İhsan Akal, Ütğm. Kudret Kasar, Ütğm. Rıfkı Alkan, Ütğm. Dünder Günday, Ütğm. Mazhar Vural, Tğm. Necdet Aykut’tur.¹⁸⁷

Yerli atçılığın, uluslararası düzeye nasıl çıkabileceğinin ve yerli kaynaklarımızı ekonomik bir şekilde nasıl kullanabileceğimizin araştırılması amacıyla 1947 yılında Süvari Okulu’na Karacabey Harası ve Prens Sait Halim’in çiftliğinden 18 genç at (10 yarım kan İngiliz, 8 yarım kan Arap) alınmıştır. Bu genç atların çalıştırılması görevini Almanya Süvari Okulu’nda 1937–1939 yılları arasında iki yıl süre ile kurs görmüş olan Yb. Ziya Bora üstlenmiştir. Yb. Ziya Bora iki yıl süre ile gelinen noktayı 1953 yılında “Memleket Atlarının Konkur Hipiklere

¹⁸⁵ Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.202-207; Atabeyoğlu, **Türk Binicilik...**, s:106

¹⁸⁶ **Süvari Dergisi**, Sayı 110, Ekim 1939, s.90-98.

¹⁸⁷ Süvari Binicilik Tatbikat Okulu Broşürü XX. Yıl Hatırası 1923-1943, s.18.

Hazırlanması” isimli kitabında anlatmıştır.¹⁸⁸ Bu kitapta yazar, bahsedilen yerli kan atlar ile yüksek seviye yarışmaları hedef alınarak yapılan çalışma programını ayrıntılı biçimde anlatmıştır. Ayrıca çizelgeler ile bu atların ilk yarışmalarındaki derecelerini vermiştir.

3.4. 1948 Londra Olimpiyat Oyunları

1948 Londra Olimpiyatlarına, binicilik sporunun yeniden eski başarılı günlerine geri dönüşünün bir başlangıcı olması dileğiyle gidilmiştir. Yeni at alınmamış, savaş öncesi dönemden kalan yaşlı atlar ekibin kullanımına verilmiştir. Kara Kuvvetleri Komutanlığı Süvari Dairesi Başkanlığını yürüten Tümgeneral Cevdet Bilgişin, Londra Olimpiyatlarına katılmak konusunda oldukça karardır. Çalışmaları Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayı manejinde yapmak maksadıyla Cumhurbaşkanı İsmet İnönü’den izin almıştır. Çalıştırıcı olarak Tümgeneral Cevdet Bilgişin’in emrinde çalışan Bnb. Saim Polatkan görev almıştır. (E) Bnb. Selim Bahadır Çakır Ankara gubunda milli takıma girmiştir. Yapılan görüşmeye göre Ankara grubunun çalıştırıcısı Bnb. Saim Polatkan, İstanbul grubunun çalıştırıcısı Bnb. Ziya Bora’dır. Yzb. Salih Koç, Yzb. Selim Bahadır Çakır ve Yzb. Kudret Kasar Ankara ekibinden Milli Takıma girmişlerdir.

Londra Olimpiyatlarına katılan Milli Binicilik Ekibinin kadrosu şöyledir: Kafiye Başkanı: Tümgeneral Cevdet Bilgişin, Ekip Şefi: Bnb. Eyüp Öncü, Yarışmacılar: Bnb. Saim Polatkan, Bnb. Eyüp Öncü, Bnb. Cevat Gürkan, Yzb. Kudret Kasar, Yzb. Selim Bahadır Çakır, Yzb. Tefik Yücel, Yzb. Salih Koç, Yzb. Ziya Azak, Yzb. Eyüp Yiğittürk ve Ütgm. Kemal Özçelik.¹⁸⁹

Londra Olimpiyatlarında her iki yarışmada da takım olarak elenilmiştir.¹⁹⁰

¹⁸⁸ Ziya Bora, **Memleket Atlarının Konkur Hipiklere Hazırlanması**, K.K.K. Basımevi, İstanbul 1953, s.3-9.

¹⁸⁹ K.K. Atlı Spor Eğt. Mrk, Binicilik Kayıtları 1931-1970, s:15; Atabeyoğlu, **Olimpiyat Oyunlarında...**, s.73-87.

¹⁹⁰ **Ulus**, 28.8.1948.; **Cumhuriyet**, 29.08.1948.; Özçelik, “*Olimpiyatlarda Binicilik...*”, s.33.

Londra Olimpiyatından sonra Binicilik Ekibi Rotterdam Uluslararası Engel Atlama yarışmalarına katılmıştır.

3 Eylül 1948 yılında icra edilen “Binicilik Kulübü Ödülü” yarışmasında Bnb. Saim Polatkan “Yıldız” ile üçüncü olmuştur. 4 Eylül 1948’de “Rotterdam Büyük Ödülü” yarışmasında Yzb. Ziya Azak “Rüzgâr” ile birinci, Yzb. Kemal Özçelik “Şahin” ile ikinci, Bnb. Saim Polatkan “Yıldız” ile üçüncü, Yzb. Eyüp Yiğittürk “Güçlü” ile dördüncü olmuştur.¹⁹¹ “Kosolasyon Ödülü” yarışmasında Yzb. Ziya Azak “Arda” ile birinci, Yzb. Selim Bahadır Çakır “Bebek” ile altıncı olmuştur. “Milletler Ödülü” yarışmasında Türk ekibi beş takım içerisinde dördüncü olmuştur.¹⁹² (E) Bnb. Selim Bahadır Çakır görüşmede bu yarışmalarda kafilede bulunan bütün yarışmacı subayların her yarışma günü dereceye girdiğini söylemiştir.

Rotterdam’da ulaşılan başarı çizgisinden memnun olan Cumhurbaşkanı İsmet İnönü, Ekip personelini Ankara’ya çağırtmış, personeli tek tek kutlamıştır.¹⁹³

1951 yılında, Karacabey Harasında yetiştirilen yerli kan atları denemek amacıyla ilk kez Afrika kıtasında yarışmaya giden Türk ekibi şu kadroya sahipti: Ekip Şefi: Alb. Cevat Kula, Biniciler: Bnb. Eyüp Öncü, Yzb. Mennan Pasinli, Yzb. Bedri Böke, Yzb. Ziya Azak. Tamamı yerli kan 8 atla iştirak edilen Mısır Kahire Uluslararası Engel Atlama yarışmalarında elde edilen en iyi derece Yzb. Mennan Pasinli’nin “Güzel” isimli at ile katıldığı “Furusiye Ödülü” yarışmasında aldığı üçüncülüktür.¹⁹⁴

1951–1953 yılları arası binicilik sporu açısından bir duraklama dönemidir. Bu dönemde istenilen kalitede atların olmayışı, ülkenin içinde bulunduğu ekonomik darboğaz, disiplinli bir çalışmaya başlamak için iyi bir çalıştırıcı ihtiyacı gibi nedenlerle biniciliğimiz sadece yurt içinde faaliyet göstermiştir. 1953 yılında

¹⁹¹ Hiçyılmaz, a.g.e., s.149.; Ergin Konuksever, “*Türk Binicilik Tarihinde Bir Marka: Kemal Özçelik*”, **At Dünyası Dergisi**, Sayı 12, Aralık-Ocak 2003, s.22-25.

¹⁹² K.K. Atlı Spor Eğt. Mrk, Binicilik Kayıtları 1931-1970, s:33; Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s:210-214; **Cumhuriyet**, 6.9.1948; **Tasvir**, 23.9.1948.; **Cumhuriyet**, 23.9.1948.

¹⁹³ **Hürriyet**, 1.10.1948; **Ulus**, 30.9.1948

¹⁹⁴ K.K. Atlı Spor Eğt. Mrk, Binicilik Kayıtları 1931-1970, s.33; Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.220.

Taton'un tekrar Türkiye'ye gelmesi, yeni at alımlarının yapılması yerli kana yönelik çalışmaların rafa kaldırılmasına neden olmuştur.

Türk Binicilik Ekibi, 1954 yılında yeni atları ile 20 Mart–5 Haziran tarihleri arasında sırasıyla icra edilen Marsilya, Nis, Roma ve Luzern Uluslararası binicilik yarışmalarına katılmıştır. Bu kafilenin kadrosu şu şekildedir: Kafiye Başkanı: General Hakkı Sokollu, Ekip Şefi: Alb. Necati Zileli, Çalıştırıcı: Albert Taton, Biniciler: Yzb. Salih Koç, Yzb. Bedri Böke, Yzb. Cevdet Sümer, Yzb. Kemal Özçelik, Ütgm. Alpaslan Güneş. İlk yarışma Marsilya'da icra edilen Marsilya Uluslararası Engel Atlama yarışmalarıdır. Bu yarışmalarda Türk binicileri üç birincilik, iki ikincilik ve altı üçüncülük elde etmiştir. Bunlar: “Du Conseil General Yüksek Atlama Yarışması”nda Yzb. Kemal Özçelik “Domino” ile birinci, Fransız bir binici ikinci, Yzb. Kemal Özçelik “Haydi” ile üçüncü ve Yzb. Bedri Böke “Atıl” ile dördüncü olmuşlardır.¹⁹⁵ Yzb. Bedri Böke “Atıl” ile birinci, “Galipier Kupası” Yarışmasında Ütgm. Alpaslan Güneş “Siyok” ile birinci, “Saint George Ödülü” yarışmasında Yzb. Kemal Özçelik'in “Domino” ile birinci olması ekibin bu yarışmalarda elde ettiği en önemli derecelerdir.¹⁹⁶

Marsilya'dan sonra Türk Binicilik Ekibi Nis Uluslararası Engel Atlama yarışmalarına katılmak amacıyla Fransa'nın Nis kentine gitmiştir. Orada “Cote d'Azur Ödülü” yarışmasında Yzb. Salih Koç “Başak” ile birincilik, “Nis Şatosu” yarışmasında Ütgm. Alpaslan Güneş “Eskimo” ile ikincilik, “Monako Ödülü” kudret yarışmasında Yzb. Salih Koç “Siyok” ile üçüncülük almışlardır. Alınan en önemli dereceler bunlardır. “Milletler Kupası” yarışmasında Türk Ekibi yedi ekip arasından altıncı olabilmıştır.¹⁹⁷

Nis'den sonra Roma Uluslararası Engel Atlama yarışmalarına katılan Türk ekibinden “Prix Esquilino” yarışmasında Yzb. Salih Koç “Başak” isimli atıyla altıncı olmuştur. “Prix Pincio” yarışmasında Türk Ekibi yirmi beş ekip içerisinde üçüncü

¹⁹⁵ **İstanbul Ekspres**, 19.5.1954. Gazete bu bilgiyi 11 Nisan tarihli “Le Meridional” Gazetesinden tercüme etmiştir.; Necmettin Özçelik, “Yüksek Atlama Performansı ve Dayanıklılık Üzerine” **At Dünyası Dergisi**, Sayı 14, Ocak 2004, s.10.; Konuksever, *a.g.m.*, s.22.

¹⁹⁶ K.K. Atlı Spor Eğt. Mrk, Binicilik Kayıtları 1931-1970, s.35; Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.223-228.

¹⁹⁷ Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s. 229-236.

olmuştur. Altı Sırık Yarışmasında Yzb. Bedri Böke “Haydi” ile beşinci, Yzb, Kemal Özçelik “Domino” ile onuncu olmuştur.¹⁹⁸ Takım halinde yarıştıkları “Milletler Ödülü” yarışmasında sekiz ülke arasından beşinci sırayı, Türk Binicilik Ekibi almıştır.¹⁹⁹

Yarışma turnesinin son durağı İsviçre’nin Luzern kenti olmuştur. Yapılan Uluslararası Engel Atlama yarışmalarında Yzb. Cevdet Sümer’in “Serez” ile “Bungerstock Ödülü” yarışmasında üçüncülük, Yzb. Kemal Özçelik’in “Haydi” ile “Wom Lido Ödülü” yarışmasında aldığı üçüncülük en önemli derecelerdir. “Milletler Kupası” takım yarışmasında Türk takımı beş millet arasında dördüncü olabilmıştır.²⁰⁰

1955 yılında Belgrad, Pinerolo ve Torino’da icra edilen yarışmalara katılmak için Türk Binicilik Ekibi aşağıda belirtilen kadro ile yola çıkmıştır. Ekip Şefi: Kur. Alb. Orhan İtler’dir. Çalıştırıcı: Albert Taton, Biniciler: Bnb. Salih Koç, Yzb. Bedri Böke, Yzb. Kemal Özçelik, Yzb. Cevdet Sümer, Yzb. Alpaslan Güneş, Yzb. Nail Gönenli, Yzb. Fethi Gürcan. İlk yarışmalar Yugoslavya’nın başkenti Belgrad’da 10–18 Eylül 1955 tarihlerinde icra edilmiştir. “Plitvice Ödülü” yarışmasında Yzb. Alpaslan Güneş “Esmeraltın” ile birinci, Yzb. Bedri Böke “Atıl” ile ikinci, Yzb. Nail Gönenli “Haydi” ile dördüncü, Bnb. Salih Koç “Başak” ile beşinci olmuşlardır. “Trepca Ödülü” yarışmasında Yzb. Nail Gönenli “Domino” ile birinci olmuştur. “Titograd Ödülü” yarışmasında Yzb. Alpaslan Güneş “Esmeraltın” ile birinci, Yzb. Bedri Böke “Atıl” ile ikinci, Bnb. Salih Koç “Başak” ile dördüncü olmuşlardır. “Skoplje Ödülü” yarışmasında Bnb. Salih Koç “Bahadır” ile birinci, Yzb. Nail Gönenli “Temel” ile ikinci, Yzb. Bedri Böke “Atıl” ile üçüncülüğü kazanmıştır.²⁰¹ Takım halinde yarışılan “De-Bor Ödülü” yarışmasında Türk Binicilik Ekibi üçüncü olmuştur. Son gün icra edilen “Belgrad Ödülü” yarışmasında Bnb. Salih Koç

¹⁹⁸ **Hürriyet**, 4.5.1954.

¹⁹⁹ **Her Gün**, 8.5.1954

²⁰⁰ K.K. Atlı Spor Eğt. Mrk, Binicilik Kayıtları 1931-1970, s.38; Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s:244; **Türkiye Spor Gazetesi**, 26.5.1954

²⁰¹ K.K. Atlı Spor Eğt. Mrk, Binicilik Kayıtları 1931-1970, s.43; **Süvari Dergisi**, Sayı 163, Ekim 1955, s.33-35; Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.245-251.

“Başak” ile birinci, Yzb. Alpaslan Güneş “Esmeraltın” ile ikinci olmuştur. “Milletler Ödülü” takım yarışmasında Türk Ekibi üçüncü olmuştur.²⁰²

Daha sonra İtalya’ya geçen Türk Binicilik ekibi, Pinerola kentinde icra edilen Uluslararası Engel Atlama yarışmalarında “Yzb. Frederico Caprilli Ödülü” yarışmasında Ütgm. Alpaslan Güneş “Esmeraltın” ile ikinci, Bnb. Salih Koç “Başak” ile altıncı, Yzb. Nail Gönenli “Domino” ile yedinci olmuştur. “General Skarika Ödülü” yarışmasında Bnb. Salih Koç “Bahadır” ile üçüncü, Yzb. Bedri Böke “Kurt” ile onuncu olmuştur. “General Luigi Berta Ödülü” yarışmasında Yzb. Cevdet Sümer “Serez” ile üçüncü, Yzb. Nail Gönenli “Domino” ile dördüncü olmuştur. “Uluslar Ödülü” yarışmasında Türk Ekibi ikinci olmuştur.²⁰³

Torino’ya Uluslararası Üç Günlük Yarışmalarına geçen Ekip, Yzb. Nail Gönenli “Temel” isimli atıyla yarışmada altıncı, Yzb. Fethi Gürcan “Gökçe” isimli atıyla on dokuzuncu olabilmişlerdir. Bu sonucun sebebi ise Türkiye’nin bu dala yönelik atının olmaması ve çalışmaların engel atlamaya yönelik oluşudur.²⁰⁴

3.5. 1956 Stokholm Atlı Olimpiyatı

Avusturalya’nın Melburn Kentinde 1956 yaz olimpiyat oyunları yapılmıştır. Ülkenin at neslini islahı için yasaları gereği ülkeye dışarıdan at sokulmasının yasaklandığından dolayı binicilik yarışmaları olimpiyat oyunlarında yer almamıştır. Uluslararası Olimpiyat Komitesi’nin aldığı karar sonucu binicilik yarışmaları 10-17 Haziran tarihlerinde İsveç’in Stokholm Kentinde yapılmıştır.²⁰⁵

Türk Binicilik Ekibi, 1956 yılında Stokholm Atlı Olimpiyatları öncesi sırasıyla Viyana, Londra ve Dublin Uluslararası Engel Atlama yarışmalarına

²⁰² **Süvari Dergisi**, Sayı 163, Ekim 1955, s.35-36.

²⁰³ K.K. Atlı Spor Eğt. Mrk, Binicilik Kayıtları 1931-1970, s.45; **Süvari Dergisi**, Sayı 163, Ekim 1955, s.36-39; Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.252-257.

²⁰⁴ **Süvari Dergisi**, Sayı 163, Ekim 1955, s.40.

²⁰⁵ Atabeyoğlu, **Türk Binicilik...**, s.127.; Cem Atabeyoğlu, **Olimpiyatlarda Türk Sporcuları Anılar-Olaylar-Rakamlar**, Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Yay., İstanbul 2004, s.59. Mehmet Sabri Serdaroğlu, **Olimpiyat Tarihi ve Türkiye’nin Olimpiyatlardaki Durumu**, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde 2004, s.107.

katılmıştır. Ekip aşağıda belirtilen kadro ile bu yarışmalara katılmıştır: Kafile Başkanı: Kur. Alb. Hamdi Günsay, Ekip Şefi: Bnb. Salih Koç, Çalıştırıcı: Albert Taton, Biniciler: Bnb. Mennan Pasinli, Yzb. Selim Bahadır Çakır, Yzb. Nail Gönenli, Yzb. Bedri Böke, Yzb. Kemal Özçelik, Yzb. Alpaslan Güneş ve Yzb. Fethi Gürcan.

Türk Ekibi, ilk olarak Viyana Uluslararası Engel Atlama yarışmalarına katılmıştır. “Kudret Yarışması”nda Bnb. Salih Koç “Siyok” ile birinci, Yzb. Kemal Özçelik “Haydi” ile ikinci, Yzb. Nail Gönenli “Atıl” ile üçüncü olmuştur.²⁰⁶ “Yüksek At Terbiyesi” yarışmasında Yzb. Fethi Gürcan “Rih” isimli atıyla birinci, Bnb. Mennan Pasinli “Şasör” isimli atıyla üçüncü olmuştur.²⁰⁷

“Yüksek Atlama” yarışmasında Yzb. Kemal Özçelik “Haydi” ile kazandığı birinciliği diğer bir Türk yarışmacı Yzb. Nail Gönenli’nin “Siyok” isimli atıyla paylaşmıştır. “Milletler Ödülü” takım yarışmasında Türk Ekibi, 6 ekip arasından birinci olmuştur.²⁰⁸

Viyana’dan sonra Atlı Olimpiyatlara katılmak amacıyla İsveç’in başkenti Stokholm’e gidilmiştir. Ekip Şefi: Kur. Alb. Hamdi Günsay, Çalıştırıcı: Alb. F. A. Taton, Biniciler: Bnb. Salih Koç, Bnb. Mennan Pasinli, Yzb. Selim Bahadır Çakır, Yzb. Bedri Böke, Yzb. Alparslan Güneş, Yzb. Nail Gönenli, Yzb. Kemal Özçelik, Yzb. Fethi Gürcan, Yzb. Cevdet Sümer.²⁰⁹

Engel atlama takımı, takım halinde derece elde edememiştir. Ferdi olarak Bnb. Salih Koç “Başak” ile otuzuncu, Yzb. Alpaslan Güneş “Esmeraltın” ile otuz sekizinci olmuştur. Konkur komple dalında, arazi yarışmasında Yzb. Nail Gönenli bir engeli aşarken attan düşüp, atın altında kalmıştır. Ata tekrar binerek parkuru tamamlamış, helikopter ile hastaneye sevk edilmiş, kalçası kırılmış olduğundan yarışmaya veda etmiştir. Yzb. Fethi Gürcan “Rih” isimli atıyla arazi yarışmasında bir engele takılıp düşmüş ve o da hastaneye sevk edilmiştir. Yarışmadan çekilmiştir.²¹⁰

²⁰⁶ **Hürriyet**, 31.05.1956.

²⁰⁷ **Dünya Gazetesi**, 26.5.1956.

²⁰⁸ Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s:259 ; **Cumhuriyet**, 2.6.1956.

²⁰⁹ **Cumhuriyet**, 12.5.1956; **Tercüman**, 11.5.1956.; **Cumhuriyet**, 15.5.1956.

²¹⁰ **Cumhuriyet**, 13.6.1956.

Yzb. Kemal Özçelik yarışmayı bitirebilmiş “Eskimo” isimli atıyla ferdi olarak on sekizinci olmuştur.²¹¹

Türk Binicilik Ekibi, Stokholm'den Almanya'ya geçmiştir. Aachen Uluslararası Engel Atlama yarışmalarına katılan Türk Binicilik Ekibi, “Kudret Yarışması”nda Yzb. Kemal Özçelik “Haydi” isimli atıyla 2.13m lik derecesiyle üçüncü olmuş, “Domino” isimli atı ve Bnb. Bedri Böke “Atıl” beşinciliği beraber paylaşmışlardır. Yzb. Kemal Özçelik “Domino” ile “Çikolata Fabrikası Ödülü” yarışmasında altıncı, “Sankt George Ödülü” yarışmasında sekizinci olmuştur.²¹² “İçişleri Bakanlığı Ödülü” yarışmasında Türk ekibi birinci olmuştur.²¹³ “Milletler Ödülü” takım yarışmasında Türk ekibi on takımın yarıştığı yarışmada üçüncü olmuştur. “Yüksek Atlama Yarışması”nda Yzb. Kemal Özçelik “Haydi” ile üçüncü olmuştur.²¹⁴

Türk Binici Ekibi, Almanya'dan sonra İngiltere'ye geçmiş, Yzb. Nail Gönenli iyileşmiştir.²¹⁵ Ekip, Londra Uluslararası Engel Atlama yarışmalarına katılmıştır. “Metropolitan Stakes” yarışmasında Yzb. Kemal Özçelik “Eskimo” isimli atıyla birinci olmuştur.²¹⁶ “At ve Köpek Kulübü Ödülü” yarışmasında Bnb. Salih Koç “Bahadır” ile dördüncü olmuştur. “Milletler Ödülü” yarışmasında Türk Ekibi beş millet arasından üçüncü olmuştur.

Londra'dan sonra Türk Binicilik Ekibi Dublin'e geçmiştir. Yzb. Kemal Özçelik “Domino” ile “Verlang Sankt George Ödülü” yarışmasında ve “Westfolen Ödülü” yarışmasında da beşinci, “Chocdet Triumph Ödülü” yarışmasında altıncı olmuştur. “Haydi” ile katıldığı “Philips Ödülü” yarışmasında üçüncü olmuştur. Yzb. Bedri Böke “Atıl” ile “Westfolen Ödülü” yarışmasında beşinciliği Yzb. Kemal Özçelik ile paylaşmıştır. “Kudret Yarışması”nda Bnb. Bedri Böke “Atıl” ile ikinci olmuş, Bnb. Salih Koç “Bahadır” ile beşinciliği Yzb. Kemal Özçelik'in “Domino”

²¹¹ Atabeyoğlu, **Olimpiyat Oyunlarında ...**, s.101-105.; **Ekspres Mecmuası**, 15.6.1956.; Özçelik, “*Olimpiyatlarda Binicilik...*”, s.23.; Konuksever, *a.g.m.*, s.23.

²¹² **Cumhuriyet**, 8.7.1956.; Konuksever, *a.g.m.*, s.23.

²¹³ **Cumhuriyet**, 15.7.1956

²¹⁴ K.K. Atılı Spor Eğt. Mrk, Binicilik Kayıtları 1931-1970, s.50; Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.291-295.

²¹⁵ **Cumhuriyet**, 18.7.1956.

²¹⁶ **Cumhuriyet**, 24.7.1956.; Konuksever, *a.g.m.*, s.23.

isimli atıyla paylaşmıştır. “Yüksek Atlama Yarışması”nda Bnb. Bedri Böke “Atıl” ile birinci olmuş, Bnb. Salih Koç “Siyok” ise üçüncülüğü Yzb. Kemal Özçelik’in yarıştığı “Haydi” isimli atıyla paylaşmıştır.²¹⁷ “Milletler Ödülü” ekip yarışmasında Türk Ekibi dört ekip arasında ikinci olmuştur.²¹⁸

Türk Milli Binicilik Takımı, 15 Mayıs–25 Temmuz 1957 tarihleri arasında Viyana, Paris ve Aachen’de yapılan oluşan yarışmalar turnesine çıkmıştır. Ekip aşağıda bahsedilen kadroya sahiptir: Kafile Başkanı: Tümgeneral Hayati Ataker, Ekip Şefi: Alb. Eyüp Öncü, Biniciler: Bnb. Mennan Pasinli, Bnb. Selim Bahadır Çakır, Yzb. Ramiz Egeli, Yzb. Kemal Özçelik, Yzb. Fethi Gürcan, Yzb. Nail Gönenli.²¹⁹

İlk yarışma Viyana Uluslararası Engel Atlama yarışmalarıydı. İlk günkü 130 atın katıldığı yarışmada Bnb. Mennan Pasinli “Başak” ile birinci olmuştur. “Kudret Yarışması”nda Yzb. Kemal Özçelik “Domino” ile ikinci, Yzb. Fethi Gürcan “Siyok” ile beşinci, Yzb. Ramiz Egeli “Bahadır” ile altıncı, Bnb. Mennan Pasinli “Polat” isimli atıyla yedinci olmuştur. “Milletler Ödülü” ekip yarışmasında Türk Ekibi birinci olmuş, ferdi sıralamada Yzb. Kemal Özçelik “Domino” ile birinci olmuştur. “Kapanış Ödülü” yarışmasında Yzb. Fethi Gürcan “Serez” ile birinci, Yzb. Ramiz Egeli “Temel” ile ikinci olmuşlardır.²²⁰

Viyana’dan sonra Paris’e hareket edilmiştir. Paris’te beklenen başarı elde edilememiş, “D’auteuil Kudret Ödülü” yarışmasında Yzb. Kemal Özçelik ferdi olarak “Haydi” ile üçüncü olmuş,²²¹ “Milletler Ödülü” yarışmasında Türk ekibi sonuncu olmuştur. Son gün yapılan “Altı Sırık Yarışması”nda Yzb. Nail Gönenli “Siyok” ile altıncı olmuştur.²²²

Paris’ten Aachen’e geçilmiş, arzu edilen başarı Almanya’da da gösterilememiştir. “Aachen ve Münih Ödülü” yarışmasında Bnb. Mennan Pasinli

²¹⁷ K.K. Atlı Spor Eğt. Mrk, Binicilik Kayıtları 1931-1970, s.50; Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.271.; Konuksever, *a.g.m.*, s.24.

²¹⁸ **Cumhuriyet**, 11.08.1956.

²¹⁹ **Cumhuriyet**, 12.5.1957.

²²⁰ Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s:285 ; **Cumhuriyet**, 27.5.1957.

²²¹ Konuksever, *a.g.m.*, s.23.

²²² **Cumhuriyet**, 17.6.1957.

“Başak” isimli atıyla dördüncü olmuştur. “Almanya Binicilik Federasyonu Ödülü” yarışmasında Yzb. Nail Gönenli “Esmeraltın” ile altıncı, Yzb. Ramiz Egeli “Temel” ile sekizinci olmuştur. “Almanya İçişleri Bakanlığı Ödülü” ekip yarışmasında Türk ekibi üçüncü olmuştur. “Son Şans Ödülü” yarışmasında Yzb. Nail Gönenli “Esmeraltın” ile ikinci olmuştur.²²³

Türk Milli Binicilik Ekibi 1958 yılında sadece Nis Uluslararası Engel Atlama Yarışmalarına katılmıştır. Türk ekibi bu yarışmaya aşağıda belirtilen kadro ile gitmiştir: Kafile Başkanı: Tümgeneral Hakkı Sokulu, Ekip Şefi/Çalıştırıcı: Alb. Eyüp Öncü, Biniciler: Bnb. Mennan Pasinli, Bnb. Salih Koç, Yzb. Ramiz Egeli, Yzb. Kemal Özçelik, Yzb. Nail Gönenli.

Yzb. Nail Gönenli “Sanat ve Spor Ödülü” yarışmasında “Domino” ile beşinci, “Bucephale Ödülü” yarışmasında “Esmeraltın” ile altıncı olmuştur. İlk kez yapılan “C.S.I.M (Uluslararası Askeri Spor Birliği) Ödülü” takım yarışmasında Türk ekibi altı ülke arasından dördüncü olmuştur. Ferdi sıralamada Yzb. Nail Gönenli “Esmeraltın” ile birinci, “Domino” ile altıncı olmuştur.²²⁴ “Milletler Ödülü” ekip yarışmasında Türk Ekibi altı takım arasından dördüncü olmuştur. Yeni bir kurum adı altında iştirak edilen uluslararası yarışmalarda alınan dereceler sırasıyla aşağıda açıklanmıştır.

Türk Binicilik Ekibi, 1959 yılında Nis ve Roma’daki Uluslararası Binicilik Yarışmalarına katılmıştır. Ekibin bu yarışmalara katıldığı kadro aşağıda belirtildiği gibidir: Kafile Başkanı: General Hakkı Sokollu, Ekip Şefi: Bnb. Salih Koç, Biniciler: Bnb. Salih Koç, Bnb. Kemal Özçelik, Yzb. Nail Gönenli, Ütğm. Orhan Günday ve Ütğm. Selahattin Telli.²²⁵

İlk yarışmalar, Nis Uluslararası Engel Atlama Yarışmalarıdır. “Nis Kenti Ödülü” yarışmasında Bnb. Kemal Özçelik “Haydi” ile on ikinci, “Zambak” ile on üçüncü olmuştur. Yarışmaların ikinci günü, 1 Mayıs 1959 tarihinde yapılan

²²³ *Cumhuriyet*, 1.7.1957.; Konuksever, *a.g.m.*, s.24.

²²⁴ *Bayram Gazetesi*, 11.04.1959.

²²⁵ K.K. Atlı Spor Eğt. Mrk, Binicilik Kayıtları 1931-1970, s:54; Temurlenk, *Türk Biniciliğinin.....*, s:293; *Bayram Gazetesi*, 11.04.1959.

yarışmada bir atlayış esnasında Bnb. Kemal Özçelik attan düşerek, sol köprücük kemiğinden ve sol dizinden sakatlanmıştır. “Bucephale Ödülü” yarışmasında Yzb. Nail Gönenli “Esmeraltın” ile üçüncü olmuştur. “Hotel Plaza Ödülü” yarışmasında Bnb. Kemal Özçelik “Domino” ile ikinci olmuş, “Milletler Ödülü” yarışmasında da Türk ekibi sonuncu olmuştur.²²⁶

Türk ekibi Nis’den Roma’ya hareket etmiştir. “C.S.I.M. Ödülü” yarışmasında Bnb. Salih Koç “Polat” ile beşinci, Yzb. Nail Gönenli “Esmeraltın” ile dokuzuncu olmuştur. “Squadra Ödülü” takım yarışmasında Türk ekibi dört takım arasından dördüncü olmuştur. “Milletler Ödülü” takım yarışmasında Türk ekibi on iki ekip arasından on birinci olmuştur. Ferdi sıralamada Ütğm. Selahattin Telli “Domino” ile dördüncü olmuştur.²²⁷

Binicilik Federasyonu, 18–20 Eylül 1959 tarihlerinde ilk sivil başkanı olan Dr. Nejat Eczacıbaşı’nın üstün gayretleriyle, İstanbul Mithat Paşa Stadında (Günümüzde bu stadın ismi İnönü Stadı’dır), “İstanbul Uluslararası Engel Atlama Yarışmaları” düzenlenmiştir. Fransa, Hollanda ve Avusturya Milli Binicilik Takımları bu yarışmalara iştirak etmek için İstanbul’a gelmiştir.

Türk Milli Binicilik Ekibi asker binicileri: Bnb. Salih Koç, Bnb. Kemal Özçelik, Bnb. Cevdet Sümer, Bnb. Bedri Böke, Bnb. Ahmet Şener, Bnb. Ramiz Egeli, Yzb. Nail Gönenli, Yzb. Şeref Soley, Ütğm. Selahattin Telli, Ütğm. Sabri Sarıyer, Ütğm. Cemalettin Zorlu, Ütğm. Nebi Aksal. “Puro Sabunları Ödülü” yarışmasında Bnb. Bedri Böke “Yıldız” ile birinci Bnb. Kemal Özçelik “Eskimo” ile dördüncü, Yzb. Nail Gönenli “Esmeraltın” ile beşinci olmuşlardır. “Cumhuriyet Gazetesi Ödülü” yarışmasında Bnb. Kemal Özçelik atı “Domino” ve Yzb. Nail Gönenli atı “Esmeraltın” ile, Fransız binici d’Oriola’yla eşit puan alarak beraber birinci olmuşlardır. Yarışmanın baraj yarışması havanın kararması sebebiyle yapılamamıştır. Jüri üç biniciyi de birinci ilan etmiştir.²²⁸ “Arkadaş Yarışması”nda Bnb. Salih Koç “Zambak” ve Fransız Boudil “Silverette” 15 takım arasından ikinci, Yzb. Nail Gönenli “Temel” ve Bnb. Kemal Özçelik “Eskimo” ile üçüncü, Yzb. Şeref

²²⁶ *Hürriyet*, 6.5.1959.

²²⁷ *İtalyan II Cavallo Italiano Dergisi*, Mart 1959, Sayı 5, s.31–32.

²²⁸ *Cumhuriyet*, 19.9.1959.; Konuksever, *a.g.m.*, s.24.

Soley atı “Şasör” ile Ütgm. Sabri Sarıyer atı “Dedal” ile dördüncü, Asil Doktoroğlu atı “Ayfer” ve Edward Sarıçoban atı “Karaköse” ile beşinci olmuşlardır. “BP (British Petroleum) Ödülü” yarışmasında üç Türk Binicisi üçüncülüğü aralarında paylaşmıştır. Bu binicilerin ve atların isimleri şöyledir: Bnb. Salih Koç ve atı “Haydi”, Bnb. Kemal Özçelik atı “Domino” ve Bnb. Cevdet Sümer atı “Atıl”dır. “General Electrics Ödülü” yarışmasında Ütgm. Sabri Sarıyer “Dadal” ile ikinci, Bnb. Ahmet Şener “Hasret” ile üçüncü, Bnb. Cevdet Sümer “Atıl” ile dördüncü, Bnb. Salih Koç “Haydi” ile beşinci olmuşlardır. “Milletler Ödülü” ekip yarışmasında Türk ekibi dört ekip arasından ikinci olmuştur. Bu yarışmanın ferdi sıralamasında Bnb. Kemal Özçelik “Domino” ile ikinci, Yzb. Nail Gönenli “Esmeraltın” ile dördüncü olmuşlardır. Yarışmadan sonra ödülleri Uluslararası Binicilik Federasyonu Başkanı olan Hollanda Prensi Bernard vermiştir.²²⁹

3.6. 1960 Roma Olimpiyat Oyunları

Türk Milli Binicilik Ekibi, 1960 yılında Ostende, Rotterdam Engel Atlama yarışmaları ve ardından Roma Olimpiyatlarına katılmak maksadıyla yurt dışına çıkmıştır. Ekip kadrosu şu şekildedir: Kafile Başkanı: Alb. Kemal Avman, Ekip Şefi/Çalıştırıcı: Alb. Eyüp Öncü, Biniciler: Yb. Salih Koç, Bnb. Cevdet Sümer, Bnb. Ramiz Egeli, Yzb. Nail Gönenli, Yzb. Muhiddin Üründül.

Belçika Oostende Uluslararası Engel Atlama yarışmalarında Türk ekibinin aldığı dereceler şöyledir: “Henri Serruys Ödülü” yarışmasında Yzb. Nail Gönenli “Domino” ile ikinci, Bnb. Cevdet Sümer “Serez” ile altıncı olmuşlardır. “M.Janssens Ödülü” yarışmasında Yb. Salih Koç “Polat” ile altıncılığı kazanmıştır. Wellington Ödülü” yarışmasında Yzb. Nail Gönenli “Domino” ile dördüncü, Bnb. Cevdet Sümer “Serez” ile beşinci, Yzb. Nail Gönenli “Esmeraltın” ile altıncı olmuşlardır. “Milletler Ödülü” yarışmasında Türk ekibi beş takım içerisinde dördüncü olmuştur.²³⁰

²²⁹ Hürriyet, 21.9.1959; Günlük Spor Gazetesi, 21.9.1959; Cumhuriyet, 21.9.1959.

²³⁰ K.K. Atlı Spor Eğt. Mrk, Binicilik Kayıtları 1931-1970, s:63; Atabeyoğlu, Olimpiyat Oyunlarında ..., s.115-127.; Temurlenk, Türk Biniciliğinin..., s.332-325.

Rotterdam Uluslararası Engel Atlama yarışmalarında alınan dereceler şöyledir: “Binicilik Klübü Ödülü” yarışmasında Yzb. Nail Gönenli “Domino” ile ikinci olmuştur. “Meusu Ödülü” yarışmasında Yb. Salih Koç atı “ Eskimo” ile birinciliği almıştır. “Marais De Kralingen Ödülü” yarışmasında Yb. Salih Koç “Dedal” ile üçüncü, Yzb. Muhiddin Üründül “Zambak” ile beşinci olmuşlardır. Kudret Yarışmasında Yzb. Nail Gönenli “Domino” ile birinci, “İnka” ile yedinci olmuştur. Bu yarışmada yedinciliği iki Türk binicisi de paylaşmıştır. Bunlar: Bnb. Cevdet Sümer ve atı “İzma” ve Yb. Salih Koç ve atı “Polat”tır. “Rotterdam Büyük Ödülü” yarışmasında Bnb. Cevdet Sümer “İzma” ile ikinci, Yzb. Nail Gönenli “İnka” ile onuncu olmuşlardır. “Milletler Ödülü” ekip yarışmasında Türk Binicilik Ekibi altı ekip içerisinde en iyi dereceyi almış ve birinci olmuştur.²³¹

Binicilik Ekibi, 25 Ağustos – 11 Eylül 1960 tarihleri arasında İtalya’nın başkenti Roma’da düzenlenen olimpiyat oyunlarına katılan Türk binicileri ve elde ettikleri neticeler aşağıda belirtilmiştir. Kafile kadrosu şu şekildedir: Çalıştırıcı: Alb. Eyüp Öncü, Biniciler : Bnb. Salih Koç, Bnb. Nail Gönenli, Bnb. Cevdet Sümer, Bnb. Ramiz Egelı, Yzb. Muhittin Üründül.

Olimpiyat oyunlarına Türkiye Milli Engel Atlama Takımı olarak Bnb. Salih Koç “Eskimo”, Bnb. Cevdet Sümer “İmza” ile katılmış ve elenmişlerdir. Bnb. Nail Gönenli ise yarışmaya girmemiştir. Bireysel olarak ise Bnb. Cevdet Sümer “Zambak” ile on beşinci, Yzb. Nail Gönenli “İnka” ile otuz birinci olmuşlardır.²³²

Milli Binicilik Ekibi, 1964 yılında İtalya’ya giderek Napoli ve Roma Uluslararası Engel Atlama Yarışmalarına iştirak etmiştir. Ekip kadrosu şu şekildedir: Kafile Başkanı: Alb. Emin Görgüç, Ekip Şefi/Çalıştırıcı: Alb. Salih Koç, Biniciler: Alb. Salih Koç, Bnb. Nail Gönenli, Yzb. Selahattin Telli, Yzb. Cemalettin Zorlu.

Roma’daki yarışmalarda beklenen başarı gösterilememiştir. Son gün yapılan “Milletler Ödülü” takım yarışmasında dokuz ekip arasından Türk Ekibi yedinci

²³¹ K.K. Atlı Spor Eğt. Mrk, Binicilik Kayıtları 1931-1970, s:58; Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.326-330.; Özçelik, “*Milletler Kupası*”, s.46.

²³² Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s:331-332; Atabeyoğlu, **Türk Binicilik...**, s:168.; Özçelik, “*Olimpiyatlarda Binicilik...*”, s.23.

olmuştur. Napoli’de yapılan özel mahiyetteki yarışmalar ise bir gösteri havası içerisinde geçmiştir.²³³

3.7. Süvari Yarışma Grubu Dönemi (1965–1978)

İstanbul’da, 22–26 Eylül 1965 tarihlerinde yapılan Uluslararası Engel Atlama yarışmalarına Türk Ekibinden asker binici katılmamıştır. Bu tarihten itibaren sivil biniciliğin başarılarının arttığı görülür. Cumhuriyet Gazetesinde 18 Eylül 1965 tarihinde yayınlanan bir yazıda Binicilik Federasyonu Başkanı (E) Alb. Saim Polatkan’ın “Bu iş artık sivillerin eline geçiyor” cümlesi başlık olarak verilmiş, yazıda uluslararası yarışmalar hakkında bilgi verilmiştir.²³⁴ Bu dönemden itibaren sivil binicilerin başarılı olmaları konusunda (E) Alb. Önder Önce ile yapılan görüşmede asker binicilerin emekli olduktan sonra sivil binicilere öğretmenlik yapmaları, tayin politikamız sebebiyle başarılı, tecrübeli yaşa gelen binicilerimizin şark hizmetine gitmeleri, ata binememeleri sivil binicilerin asker binicilere göre başarılı olmalarının sebebi olarak görülebilir.²³⁵

Süvari Yarışma Grubu, 1967 yılında yapılan Dördüncü İstanbul Engel Atlama Yarışmalarına üç yıllık bir aradan sonra katılmıştır. Takımda Yzb. Cemalettin Zorlu, Ütğm. İbrahim Murat ve Ütğm. Ateş Dağlı yer almıştır. “Mithat Paşa Ödülü” yarışmasında Ütğm. Ateş Dağlı “Yen” isimli atıyla üçüncü olmuş, “Fatih Ödülü, Pireli Kupası” yarışmasında ise Ütğm. Ateş Dağlı “Yen” isimli atıyla dördüncü olmuştur.²³⁶ “İş Bankası Kupası” yarışmasında Ütğm. Ateş Dağlı “Sim” ile ikinci, Ütğm. İbrahim Murat “İnka” ile üçüncü, “Siyok” ile yedinci olmuştur. “Uluslararası Ekip Yarışması”na Türkiye üç, Bulgaristan iki, Romanya ve Yugoslavya birer ekiple katılmışlardır. Sivil binicilerden oluşan Türk ekibi birinci, Süvari Yarışma Grubu personeli, yarışmada yedi ekip içerisinde altıncı olmuştur.²³⁷

²³³ Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.338-339.

²³⁴ **Cumhuriyet**, 18.09.1965.

²³⁵ Bkz: Ek-U.

²³⁶ **Cumhuriyet**, 29.09.1967.

²³⁷ Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.380-389.

Yarışmalara, 1967 yılında ayrıca Ankara’da da devam edilmiştir. Jokey Kulübü’nün 2 Numaralı yarışmasında Ütğm. Ateş Dağlı “Yen” ile altıncı, Ütğm. İbrahim Murat “Yüksel” ile sekizinci 3 Numaralı yarışmasında Ütğm. Ateş Dağlı “Sim” ile beşinci, 5 Numaralı yarışmasında Ütğm. İbrahim Murat “Yüksel” ile üçüncü olmuşlardır. Uluslar Yarışmasında ise Ütğm. Ateş Dağlı “Sim” ile, Ütğm. İbrahim Murat’ın “Yüksel” ve Astsb. Alaattin Aydın’ın “Yen” isimli atlarından oluşan takım altı takım içerisinde dördüncü olmuştur.²³⁸

İstanbul’da 1968 yılında düzenlenen Birinci Balkan Binicilik Şampiyonasına katılan Türk takımında yer alan asker biniciler şöyledir: Atlama Takımı: Yb. Nail Gönenli, Ütğm. İbrahim Murat, Üç Günlük Yarışma: Ütğm. Atilla İnoğlu, Astsb. İsmail Samsa, Astsb. Alaattin Aydın, Astsb. Rafet Can, At Terbiyesi: Yzb. İlhan Önen, Tğm Ayhan Ökmen’dir. Bireysel olarak yarışmalara giren biniciler: Yzb. Cemalettin Zorlu, Ütğm. Ateş Dağlı, Tğm Kerim Topçuoğlu, Astsb. Nurettin Yaran, Astsb. Nihat Bingöl, Astsb. Erdal Alkan’dır.

Asker binicilerin 21–29 Eylül 1968 tarihleri arasında icra edilen yarışmalarda aldıkları dereceler şöyledir: Engel Atlama Bireysel Şampiyonluk genel sıralamasında Ütğm. İbrahim Murat “Yüksel” isimli atıyla ikinci, Yb. Nail Gönenli “Sim” isimli atıyla beşinci olmuşlardır. “Türk Pireli Yarışması”nda ise Yb. Nail Gönenli “Bantaç” ile dördüncü, Yzb. Cemalettin Zorlu “Sembol” ile altıncı olmuşlardır. Yb. Nail Gönenli, Ütğm. İbrahim Murat ile sivil binicilerden oluşan Türk Takımı Uluslar Ödülü yarışmasında üç ülke içerisinde binici olmuştur. Üç Günlük Yarışmada Türk Ekibi üç ülke içerisinde ikinci, Astsb. Alaattin Aydın bireysel ikinci olmuştur. At Terbiyesi yarışmasında ise Türk ekibi sonuncu, ferdî olarak yarışan Yzb. İlhan Önen “Viyole” isimli atıyla dördüncü olmuştur.²³⁹

Türk Binicilik Ekibinde 1968 yılında Ordu mensubu olarak sadece Ütğm. İbrahim Murat bulunmuş, Viyana Uluslararası Engel Atlama Yarışmaları için Avusturya’ya gitmişlerdir. Ütğm. İbrahim Murat oldukça parlak bir başarı ile yurda

²³⁸ Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.378-389

²³⁹ Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.395-397.

dönmüştür.²⁴⁰ 1Aralık 1968 tarihli Cumhuriyet gazetesi, yarışmalar hakkında verdiği bilgide Ütğm. İbrahim Murat'ın final yarışmasında 1967 yılı dünya şampiyonu Winkler'i birinci ayakta geçtiğinden bahsetmiştir.²⁴¹ Avusturya gazeteleri, Türk binicileri “Şeytan Biniciler” olarak isimlendirmiş, “Türkler Viyana Kapılarında” diye başlık atmış ve “Türk binicilerin başarısını 12 bin kişi ayakta alkışladı” şeklinde ifadelerle duyurmuştur.²⁴²

Ata sporumuz olan biniciliğin yeniden böyle sevindirici başarılar elde etmesi Viyana'da yaşayan Türklerin yüzünü güldürmüştür.²⁴³ Ayrıca, Avusturya basınında Ütğm. İbrahim Murat'ın yarattığı yankıdan bahsetmiştir. Kurier gazetesi Ütğm. İbrahim Murat'ın cesareti ve yeteneğiyle tekniğini birleştirip dünya şampiyonu yarışmacıların önünde derece alışı hak ettiğini söylemiştir. Express Gazetesi, “Gözlerimize inanamıyoruz. Winkler, D'Inzeo, Pessoa size sesleniyoruz, ne oldunuz?” şeklinde duyurmuştur. Neue Zeitung Gazetesi, Ütğm. İbrahim Murat'ın başarısında ya hep ya hiç sloganıyla yarışmasının payı olduğunu, Kleine Zeitung Gazetesi ise Ütğm. İbrahim Murat'ın tekniğini beğendiklerini ve onu geç tanınmalarına rağmen hiç unutmayacaklarını yazmıştır.²⁴⁴

Türk Binicilik Ekibi, 1969 yılında uluslararası yarışmalar için Yugoslavya'nın Belgrad kentine gitmiştir. Kafiye şu şekildedir: Kafiye Başkanı: General Rıfki Aklan, Çalıştırıcı: Bnb. Kudret Kasar, Biniciler: Ütğm. Ateş Dağlı, Ütğm. İbrahim Murat, Ütğm. Atilla İnoğlu'dur.

1969 yılında Viyana (Avusturya)'da icra edilen Askeri Takımlar Uluslararası Binicilik Yarışmalarına (CISM) Alb Nail Gönenli'nin çalıştırdığı binicilik takımı şu kadro ile yola çıkmıştır: Kafiye Başkanı: Kur. Alb. Habip Alpay, Çalıştırıcı: Alb. Nail Gönenli, Biniciler: Ütğm. Ateş Dağlı, Ütğm. İbrahim Murat, Ütğm. Atilla

²⁴⁰ Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.400-406.

²⁴¹ **Cumhuriyet**, 1.12.1968.

²⁴² **Günaydın**, 2.12.1968.

²⁴³ **Cumhuriyet** 4.12.1968.

²⁴⁴ **Cumhuriyet**, 5.12.1968.

İnoğlu'dur. Ayrıca ferdi yarışmalara girmesi sebebiyle Yzb. Sait Beykoz ve Ütğm. Minal Dizdaroğlu da kafiye dahil olmuştur.²⁴⁵

Yarışma başlangıcında 16 Mayıs tarihli Cumhuriyet gazetesi binicilerin yarışmalardan ümitli olduklarını ve kupa ile dönmek için ant içtiklerini duyurmuştur. Ayrıca gazete ekibin, Alb. Nail Gönenli gözetiminde oldukça ciddi bir şekilde çalıştığını yazmıştır.²⁴⁶

Açılış yarışmasında, Ütğm İbrahim Murat "Yüksel" ile birinci, Bireysel Sıralamalı Büyük Ödül yarışmasında Ütğm. Atilla İnoğlu "Yen" ile üçüncü olmuştur.²⁴⁷ Uluslar Ödülü Takım yarışmasında ise Türk ekibi on ülke içerisinde beşinci olmuştur.

Aynı yıl Bulgaristan'da düzenlenen İkinci Balkan Binicilik Şampiyonasına katılan Türk ekibinin kadrosu şu şekildedir: Kafile Başkanı: General Rıfkı Alkan, Ekip Şefi: Kur. Alb. Habip Alpay, Çalıştırıcı: Alb. Nail Gönenli, Biniciler: Yzb. Cemalettin Zorlu, Ütğm. Ateş Dağlı, Ütğm. İbrahim Murat, Ütğm. Atilla İnoğlu, Ütğm. Ayhan Ökmen, Astsb. Alaattin Aydın, Astsb. İsmail Samsa, Astsb. Erdal Alkan, Astsb. Rafet Can ve sivil binici Bay Engin Mirel'dir.²⁴⁸

Romanya, Türkiye ve ev sahibi Bulgaristan'ın katıldığı şampiyonada Türk ekibi engel atlama, üç günlük yarışma ve at terbiyesi dalında sonuncu olarak yurda dönmüştür.

Türk Binicilik Ekibi, 1970 yılında düzenlenen Üçüncü Balkan Binicilik Şampiyonasına katılmak amacıyla Romanya'nın Caraivo kentine gitmiştir. Türk ekibinin kadrosu şu şekildedir: Kafile Başkanı: General Rıfkı Alkan, Ekip Şefi: Kur. Alb. Habip Alpay, Çalıştırıcı: Alb. Mennan Pasinli (Üç Günlük Yarışma), Bnb. Tevfik Yüce (Engel Atlama), Bnb. Sait Beykoz (At Terbiyesi). Biniciler: Bnb. İlhan Önen, Ütğm. Ateş Dağlı, Ütğm. Ayhan Ökmen, Astsb. Alaattin Aydın, Astsb. İsmail

²⁴⁵ Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s:412. **Cumhuriyet**, 26.04.1969.

²⁴⁶ **Cumhuriyet**, 16.05.1969.

²⁴⁷ **Cumhuriyet**, 11.06.1969.

²⁴⁸ Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.419.

Samsa, Astsb. Erdal Alkan, Astsb. Nurettin Yaran, Onb. Kerami Şimşek ve sivil binicilerdir.

Bireysel Şampiyonluk Genel sıralamasında Astsb. Nurettin Yaran “Tunca” ile üçüncü, Ulusal Engel Atlama Yarışmasında Türk ekibi birinci olmuştur. Bu ekipte Ütğm Ateş Dağlı atı “Ulaş” ile ve Astsb. Nurettin Yaran “Tunca” isimli atıyla asker biniciler olarak yer almışlardır. Bireysel At Terbiyesi yarışmasında Ütğm. Ayhan Ökmen Güzelkız ile dördüncü, Uluslar At Terbiyesi Ödülü Yarışmasında Türk ekibi üçüncü, Üç Günlük Yarışmada Türk ekibi sonuncu olmuşlardır.²⁴⁹

Yugoslavya, Belgrad’da 1971 yılında 4. Balkan Binicilik Şampiyonası düzenlenmiştir. Türk takımında bulunan asker biniciler şunlardır: Atlama Ekibi: Ütğm. Ateş Dağlı, Ütğm. İbrahim Murat, Astsb. Nurettin Yaran, Onb. Tunç Çapa, Üç Günlük Yarışma: Ütğm. Minal Dizdaroğlu, Astsb. Alaattin Aydın, Astsb. İsmail Samsa, Astsb. Erdal Aklan, At Terbiyesi: Bnb. İlhan Önen, Ütğm. Ayhan Ökmen.’dir. Atlama Ekibi Balkan şampiyonu olmuştur. Ferdi sıralamada Ütğm. Ateş Dağlı Balkan Şampiyonu olmuştur. At terbiyesi yarışmasında ve üç günlük yarışmada Türk ekibi sonuncu olmuştur.²⁵⁰ Cumhuriyet Gazetesi’nin 1971 yılında “Yurtta ve Dünyada Yılın Sporcusu” anketinde binicilik branşında en iyi sporcu olarak Ütğm. Ateş Dağlı seçilmiştir.²⁵¹

Yunanistan Atina’da 1973 yılında düzenlenen 5. Balkan Binicilik Şampiyonasına katılan Türk takımında yer alan asker biniciler şunlardır: Kafile Başkanı: Tümğ. Rıfkı Alkan, Çalıştırıcı: Bnb. Cemalettin Zorlu (Engel Atlama), Alb. Mennan Pasinli (Üç Günlük Yarışma), Alb. Ziya Akşit (At Terbiyesi), Biniciler: Engel Atlama: Ütğm. Selami Şekerkıran, Onb. Tunç Çapa, Üç Günlük Yarışma: Ütğm. Selahattin Yılmaz, Tğm. Rahmi Sübar, Astsb. Rafet Can, Astsb. Nihat Bingöl, Onb. Oğuz Üstün. At Terbiyesi: Ütğm. Cenap Duru, Astsb. Nihat Bingöl’dür. Bu yarışmada Onb. Tunç Çapa’nın “Yıldız” isimli atıyla katıldığı üç

²⁴⁹ Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.422.

²⁵⁰ Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.426.

²⁵¹ **Cumhuriyet**, 01.01.1972.

günlük yarışmada aldığı ferdi beşinciliğin dışında kayda geçebilecek bir başarı sağlanamamıştır.²⁵²

6. Balkan Şampiyonası 1976 yılında İstanbul’da düzenlenmiştir. Bu şampiyonaya katılan asker biniciler şunlardır: Atlama Takımı: Yzb. Atilla İnoğlu, Astsb. Nurettin Yaran. Ferdi olarak Ütgm. Özkan Temurlenk, Ütgm. Zamir Ahıska, Astsb. Erdal Alkan, At Terbiyesi: Bnb. Sermet Coşan, Yzb. Cenap Duru’dur. “Dostluk Kupası” yarışmasında Ütgm. Atilla İnoğlu ile Bulgar binici Yzb. Dimo Hristov birinci olmuştur. Atlama ve At Terbiyesi Takımları Takım yarışmalarında üç ülke içerisinde sonuncu olmuştur.²⁵³

Aynı yıl 7. Balkan Binicilik Şampiyonası Bulgaristan’ın Sumen ilinde düzenlenmiştir. 23–29 Ağustos tarihleri arasındaki yarışmalara katılan Türk takımında bulunan asker biniciler şunlardır: Engel Atlama: Yzb. Atilla İnoğlu, Yzb. Minal Dizdaroğlu, Ütgm. Bünyamin Erdem, Astsb. Nurettin Yaran, At Terbiyesi: Bnb. İlhan Önen, Bnb. Sermet Coşan’dır. Bu yarışmalarda asker biniciler ile bir sivil binicinin oluşturduğu engel atlama takımı sonuncu olmuştur. At terbiyesi takımı da aynı sonuçla Türkiye’ye geri dönmüştür. “Arkadaş Yarışması”nda Yzb. Atilla İnoğlu “Hakan” isimli atıyla beraber yarıştığı Bulgar binici ekibi ikinci, “Ejder” isimli atıyla beraber yarıştığı Rumen binici ekibi de üçüncü olmuşlardır.²⁵⁴

Romanya’nın Sibiu kentinde 1977 yılında 8. Balkan Binicilik Şampiyonası düzenlenmiştir. Türk Milli Binicilik takımında bulunan asker biniciler şunlardır: Atlama Ekibi: Yzb. Ömer Yılmaz, Astsb. Nurettin Yaran ve Astsb. Rafet Can, At Terbiyesi: Yb. Sermet Coşan, Ütgm. Cüneyt Eryıldız’dır. Şampiyona sonucunda engel atlama ekibi yarışmadan elenmiştir. At terbiyesi ekibinin ise kayda geçen bir derecesi yoktur.²⁵⁵

²⁵² Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.430..

²⁵³ Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.444.

²⁵⁴ Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.445-446.

²⁵⁵ Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.448; Atabeyoğlu, **Türk Binicilik....**, s:195.

3.8. Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayı Dönemi (1978–1984)

Yugoslavya'nın Zagreb kentinde 1978 yılında yapılan Dokuzuncu Balkan Binicilik Şampiyonasına Muhafız Alayı Süvari Birliği'nden şu biniciler gitmiştir: Atlama Ekibi: Yzb. Cüneyt Eryıldız, Yzb. Bünyamin Erdem, At Terbiyesi: Yb. Sermet Coşan, Yzb. Engin Eneç'tir. Yarışmalarda arzulanan sonuçlara ulaşamamıştır. Bütün branşlarda sonuncu olunmuştur.²⁵⁶

10. Balkan Binicilik Şampiyonası 1979 yılında Yunanistan'ın Atina kentinde organize edildi. Binicilik Ekibinde asker binici olarak sadece Bnb. Minal Dizdaroğlu vardı. Bnb. Minal Dizdaroğlu'nun da içinde bulunduğu atlama takımı dört takım içerisinde dördüncü olmuştur.²⁵⁷

11. Balkan Binicilik Şampiyonası 8–14 Eylül 1980 tarihleri arasında Ankara'da düzenlendi. Yarışmalara katılan asker biniciler: Engel Atlama A ekibinde Astsb. Rafet Can, B ekibinde ise Bnb. Minal Dizdaroğlu, Yzb. Cüneyt Eryıldız ve Astsb. Adnan Başel vardı.²⁵⁸ 3 Numaralı Açılış yarışmasında Bnb. Minal Dizdaroğlu "Aymer" isimli atıyla ikinci olmuştur. 12 Numaralı Yarışmada Astsb Adnan Başel "Hakan" isimli atıyla altıncı olmuştur. Son gün icra edilen Balkan Ekipler Şampiyonluğu yarışmasına Astsb Rafet Can'ın da içinde bulunduğu Türk takımı üçüncü olmuştur.²⁵⁹

12. düzenlenen Balkan Binicilik Şampiyonası 1981 yılında Bulgaristan'ın Filibe kentinde yapılmıştır. Kafiilde bulunan asker biniciler şunlardır: Engel atlama: Bnb. İbrahim Murat, Yzb. Cüneyt Eryıldız'dır. Asker binicilerin dahil olduğu engel atlama takımı beş ekip içerisinde dördüncü olmuştur. Yzb. Cüneyt Eryıldız'ın "Güçlü" isimli atıyla ve Fevzi Atabek'in "Ares" isimli atıyla oluşturdukları ekip, arkadaş kupasında ikinci olmuştur.²⁶⁰

²⁵⁶ Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.450; Atabeyoğlu, **Türk Binicilik....**, s:197.

²⁵⁷ Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.451; Atabeyoğlu, **Türk Binicilik....**, s.199.

²⁵⁸ Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.453.

²⁵⁹ Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.466.

²⁶⁰ Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.467.

Asker binicilerin katılmadığı 13. Balkan Binicilik Şampiyonasından sonra 1983 yılında düzenlenen 14. Balkan Binicilik Şampiyonası Yugoslavya'nın Sabac kentine giden milli takımda sadece Yzb. Cüneyt Eryıldız vardır. Yzb. Cüneyt Eryıldız'ın "Güçlü" isimli atıyla yarıştığı Uluslar Şampiyonluk Yarışmasında Türk takımı ikinci olmuştur.²⁶¹

3.9. K.K. Atlı Spor Eğitim Merkezi Dönemi (1984–2006)

Yugoslavya'nın Zagreb kentinde 1984 yılında Uluslararası Engel Atlama Yarışmaları düzenlenmiş, bu yarışmalara Türkiye'den dört kişilik bir ekip gönderilmiştir. Bu yılda Türkiye içerisinde yapılan müsabakalarda asker binicilerin başarılı olamaması sebebiyle bu ekiye asker binici yoktur.

Yunanistan'ın Atina kentinde 1984 yılında 15. Balkan Binicilik Şampiyonası organize edilmiş, bu yarışmalara giden Türk Takımında asker binici bulunamamıştır.

16. Balkan Binicilik Şampiyonası 10–15 Eylül 1985 tarihleri arası İstanbul'da düzenlenmiştir. Bu yarışmalara Yzb. Cüneyt Eryıldız, Astsb. Adnan Başel katılmıştır. Bu yarışmalarda asker binicilerin kayıtlara geçen bir başarısı yoktur.

İzmir'de "Uluslararası Engel Atlama Yarışmaları" 1985 yılında düzenlenmiştir. 1–3 Kasım 1985 tarihleri arasında düzenlenen yarışmalara katılan asker biniciler Bnb. Özkan Temurlenk, Yzb. Cüneyt Eryıldız, Astsb. Adnan Başel'dir. Yarışmalara dört ülke davet edilmiş, sadece Suriye gelmiştir. 1.11.1985 tarihli ikinci yarışmada Yzb. Cüneyt Eryıldız "Fırtına" ile dördüncü, Bnb. Özkan Temurlenk "Meltem" ile altıncı olmuştur. 2.11.1985 tarihli dördüncü yarışmada Astsb. Adnan Başel "Şimşek" isimli atıyla sekizinci olmuştur.²⁶²

İstanbul'da 5. Uluslararası Engel Atlama Yarışmaları 1986 yılında düzenlenmiştir. Bu yarışmalara Yzb. Cüneyt Eryıldız ve Astsb Adnan Başel katılmıştır. 2. yarışmada Astsb. Adnan Başel "Kartal" isimli atıyla birinci, Yzb.

²⁶¹ Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.469-475.

²⁶² Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.510; Atabeyoğlu, **Türk Binicilik....**, s:207

Cüneyt Eryıldız “Fırtına” isimli atıyla beşinci olmuştur. 3. yarışmada Yzb. Cüneyt Eryıldız “Fırtına” ile dördüncü olmuştur. 5. yarışmada Astsb Adnan Başel “Kartal” ile birinci olmuştur.²⁶³

Bulgaristan’ın Sofya kentinde 1987 yılında “I. Balkan Oyunları” adı altında binicilik yarışmaları düzenlenmiş, bu yarışmalara Bnb. Cüneyt Eryıldız katılmıştır. “Fırtına” isimli atıyla dahil olduğu milli takım beş ekip içerisinde ikinci olmuştur. Aynı yıl Suriye’nin Şam kentinde düzenlenen Akdeniz oyunlarına dahil olan binicilik takımında bulunan asker biniciler: Bnb. Cüneyt Eryıldız ve Astsb Adnan Başel’dir. Açılış yarışmasında Bnb. Cüneyt Eryıldız “Fırtına” ile yedinci olmuştur. Astsb Adnan Başel’in “Yıldırım” ile dahil olduğu milli takım dört ekip içerisinde üçüncü olmuştur.²⁶⁴

Ankara’da 1988 yılında düzenlenen Beşinci Uluslararası Engel Atlama Yarışmalarına katılan takımda bulunan asker biniciler Bnb. Özkan Temurlenk, Ütğm. Mustafa Yollu ve Astsb Adnan Başel’dir. Bnb. Özkan Temurlenk “Bora” isimli atıyla Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü Kupası Birinci Yarışmasında 39 yarışmacı içerisinde 6ncı olmuştur. İkinci Yarışmasında Ütğm. Mustafa Yollu “Murat” isimli atıyla üçüncü olmuştur.²⁶⁵

İstanbul’da 21–23 Temmuz 1989 tarihleri arasında Uluslararası Engel Atlama Yarışmaları düzenlenmiştir. Yarışmalara Ütğm Mustafa Yollu ve Astsb Adnan Başel katılmıştır. 1nci yarışmada Ütğm. Mustafa Yollu “Demirhan” isimli atıyla altıncı olmuştur. Arkadaş yarışmasına Ütğm. Mustafa Yollu “Demirhan” isimli atı ile ve Astsb. Adnan Başel “Fırtına” isimli atıyla katılmışlar ve beşinci olmuşlardır.

Yugoslavya’nın Novi-sad kentinde 1990 yılında yapılan Uluslararası Engel Atlama Yarışmalarına katılan Türk takımı tamamen asker binicilerden oluşmuştur. Bu biniciler Yzb. Mustafa Yollu, Tğm. Sinan Özbek, Tğm. Avni Atabek ve Astsb. Adnan Başel’dir. 19 Mayıs 1990 günü yapılan birinci yarışmada, Astsb. Adnan Başel “Başer” isimli atıyla birinci olmuştur. İkinci yarışmada Tğm. Avni Atabek “Bosfor

²⁶³ Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.576; Atabeyoğlu, **Türk Binicilik...**, s:208

²⁶⁴ Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.524, 529; Atabeyoğlu, **Türk Binicilik...**, s.209-210.

²⁶⁵ Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.537; Atabeyoğlu, **Türk Binicilik...**, s:211

Benji” isimli atıyla ikinci, Yzb. Mustafa Yollu “Demirhan” ile üçüncü olmuştur. 20 Mayıs günü yapılan üçüncü yarışmada Yzb. Mustafa Yollu “Alceylan” ile üçüncü, Tğm Sinan Özbek “Ebru” isimli atıyla altıncı olmuştur. Ekipler Yarışmasında Türk ekibi yedi ekip içerisinde birinci olmuştur.²⁶⁶

Aynı yıl İstanbul’da 27–29 Temmuz tarihlerinde Uluslararası Engel Atlama Yarışmaları düzenlenmiştir. Bu yarışmalara katılan ekipteki asker biniciler: Yzb. Mustafa Yollu, Tğm. Sinan Özbek, Astsb. Adnan Başel’dir. 1. yarışmada Astsb Adnan Başel “Başer” isimli atıyla beşinci olmuştur. 3. yarışmada Yzb. Mustafa Yollu “Demirhan” ile üçüncü olmuştur. 4. yarışma arkadaş parkuru yarışmasında Astsb. Adnan Başel ile Hulki Karagülle ikilisi ikinci olmuşlardır. 6. yarışmada Yzb. Mustafa Yollu “Demirhan” ile üçüncü olmuştur. Son gün yapılan Büyük Ödül Yarışmasında Yzb. Mustafa Yollu “Demirhan” ile ikinci olmuştur.²⁶⁷

Akdeniz Oyunları Uluslararası Engel Atlama Yarışmaları 1991 yılında Yunanistan’ın başkenti Atina’da icra edilmiştir. Yzb. Mustafa Yollu bu yarışmalara katılmış ancak derece elde edememiştir.²⁶⁸

Bulgaristan’ın başkenti Sofya’da 1995 yılında yapılan Volvo Dünya Kupası Engel Atlama Yarışmalarına katılan Türk takımında Ütğm. A. Fuat Ünver vardı. 3. yarışmada Ütğm. A. Fuat Ünver atı “Barış” ile dokuzuncu olmuş, 5. yarışmada yedinci olmuştu.²⁶⁹

Aynı yıl, 28 Ağustos–3 Eylül tarihleri arasında İstanbul’da Balkan Binicilik Şampiyonası düzenlenmiştir. At terbiyesi dalında “Fırtına” isimli atıyla Ütğm. A. Fuat Ünver Milli Takıma girmiştir. Kayıtlara girecek bit sonuç elde edilmemiştir.

Romanya’nın Slobozia kentinde 1996 yılında icra edilen Balkan Binicilik Şampiyonasında yer alan Türk Milli Takımında bulunan asker biniciler: At terbiyesi dalında Yzb. A. Fuat Ünver ve Ütğm. Atila Akbıyık, konkur komple dalında Yzb. A.

²⁶⁶ Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.558.

²⁶⁷ Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.572.

²⁶⁸ Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.573.

²⁶⁹ Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.610.

Fuat Ünver, Ütğm. Sinan Özbek, Ütğm. Atila Akbıyık ve Astsb. Kadir Kartal'dır. At terbiyesi ve konkur komple yarışmalarında takım olarak sonuncu olunmuştur.²⁷⁰

Aynı yıl Silivri'de Samsung Uluslararası Engel Atlama Yarışması düzenlenmiştir. Katılan ekipte bulunan asker biniciler: Ütğm. Sinan Özbek, Ütğm. Atila Akbıyık ve Astsb. Kadir Kartal'dır. 521 yarışmacının katıldığı şampiyonada Ütğm. Sinan Özbek "Barış" ile 187nci, Astsb. Kadir Kartal "Uğur" ile 404ncü ve Ütğm. Atila Akbıyık "Demirhan" ile 451nci olmuşlardır.²⁷¹

Silivri'de 8-19 Ağustos 1997 tarihlerinde yapılan Hyundai Uluslararası Engel Atlama Yarışmalarına katılan Türk Milli Takımında Yzb. Sinan Özbek bulunmaktadır. Özbek, Bireysel Büyük Ödül yarışmasında "Demirhan" isimli atıyla birinci olmuştur.²⁷²

Yunanistan'ın Atina kentinde 25-31 Ağustos 1997 tarihlerinde yapılan Balkan Binicilik Şampiyonasına At Terbiyesi dalında Yzb. A.Fuat Ünver "Tokat" isimli atıyla katılmıştır.²⁷³

İstanbul'da, 1998 yılında Horse Show Uluslararası Engel Atlama Yarışmalarında alınan dereceler: "Kemer Golf & Country Club Kupası"nda Ütğm. Atila Akbıyık "Barış" ile dokuzuncu, NTV Kupasında Bnb. Mustafa Yollu "Fatih" ile sekizinci olmuşlardır. Ziraat Leasing Kupasında Bnb. Mustafa Yollu "Fatih" ile dördüncü, Yzb. A. Fuat Ünver "Favori" ile dokuzuncu olmuşlardır. Hilton İstanbul Kupasında Ütğm. Atila Akbıyık "Barış" ile onuncu, Volvo Grand Prix'de Yzb. A. Fuat Ünver "Favori" ile dördüncü, Ütğm. Atila Akbıyık "Domino" ile on ikinci olmuşlardır.²⁷⁴

Bursa Gemlik'de 1998 yılı icra edilen Konkur Komple Balkan Şampiyonasında Ütğm. Bilal Bebiş "Işıkhana" ile beşinci, Alb. Bekir Arslan "Hakan" ile altıncı, Astsb. Kadir Kartal "Erdem" ile sekizinci, Ütğm. Mustafa Özer

²⁷⁰ Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.633.

²⁷¹ Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.636.

²⁷² Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.640.

²⁷³ Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.646.

²⁷⁴ Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.656-659.

“Dumlupınar” ile dokuzuncu, Ütğm. Kıvanç Kerpiçi “Aşkın” ile onuncu olmuşlardır.²⁷⁵

Romanya’da 1999 yılında yapılan Samsung Milletler Kupası yarışmalarına katılan Türk Milli Takımında Yzb. A. Fuat Ünver ve Yzb. Atila Akbıyık bulunmuştur. Takım halinde birincilik elde edilmiştir. 150cm yüksekliğinde yapılan yarışmada “Efsane” isimli atıyla Yzb. Atila Akbıyık ikinci, “Gelibolu” isimli atıyla Yzb. A. Fuat Ünver üçüncü olmuşlardır.²⁷⁶

Aynı yıl 9-12 Eylül tarihleri arasında Bulgaristan’da da Samsung Milletler Kupası Engel Atlama Yarışmaları yapılmıştır. Yzb. Atila Akbıyık “Efsane” isimli atıyla ferdi olarak altıncı, Türk Milli Takımı ikinci olmuştur. Milli takımda Yzb. A. Fuat Ünver ve Yzb. Atila Akbıyık bulunmuştur.²⁷⁷

İstanbul’da 02-03 Eylül 2000 tarihlerinde yapılan 26. Balkan Engel Atlama Şampiyonasına Türkiye, Romanya ve Bulgaristan katılmıştır. Yarışmada Türk takımı birinci olmuştur. Takımda Yzb. Atila Akbıyık ve Astsb. Kadir Kartal bulunmuştur. Bireysel kategoride Yzb. Atila Akbıyık “Efsane” isimli atıyla Balkan Şampiyonu olmuştur.²⁷⁸

At terbiyesi dalında 07-10 Eylül 2000 tarihleri arasında İstanbul’da yapılan Balkan Şampiyonasında Yzb. Ayhan Demirhan ve Ütğm Mustafa Sarı’nın dahil oldukları Türk Milli Takımı üçüncü olmuştur. Ferdi sıralamada Ütğm. Mustafa Sarı “Ferman” isimli atı ile beşinci, Yzb. Ayhan Demirhan “Eryıldız” isimli atı ile altıncı olmuşlardır.²⁷⁹

²⁷⁵ Temurlenk, **Türk Biniciliğinin....**, s.659.

²⁷⁶ Binicilik Ekip Komutanlığı, **Anı Defteri**, C. 7, s.43.

²⁷⁷ **Küheylan Dergisi**, Sayı 26, Ekim 2000, s.14

²⁷⁸ **Küheylan Dergisi**, Sayı 26, Ekim 2000.s.14.; **Hürriyet**, 03.09.2000.; **Sabah**, 03.09.2000.; **Milliyet**, 03.09.2000.

²⁷⁹ **Küheylan Dergisi**, Sayı 26, Ekim 2000, s.18.

Uluslararası Askeri Binicilik Şampiyonası 2001 yılında Ankara’da yapılmıştır. 19-22 Temmuz tarihleri arasında yapılan yarışmalarda ekibimiz üçüncü olmuştur.²⁸⁰

Ankara’da aynı tarihlerde bir başka şampiyona daha yapılmıştır. Balkan Üç Günlük Yarışma Şampiyonası’nda Türk Milli Takımı üçüncü olmuş, ferdi tasnifte Ütğm Çağlar Çirnaz “Herkül” isimli atıyla üçüncü olmuştur.²⁸¹

Suriye’nin Lazkiye kentinde yapılan “Uluslararası Bassel Assad Engel Atlama Yarışmaları”nda Onb. Mert Alıcıoğlu “Fatih” isimli atıyla büyük ödülü almıştır. Aynı yarışmada Astsb. Kadir Kartal “Fırtına” isimli atıyla üçüncü olmuştur.²⁸²

FEI’nin ve Romanya Binicilik Federasyonununun 28-30 Haziran 2002 tarihleri arasında Romanya’nın Tirgu Mureş Kentinde beraber Üç Günlük Yarışma Balkan Şampiyonası organize etmişlerdir. ASEM’den bu yarışmaya Yzb. Kamer Adalalı “Hazal”, Ütğm Erdoğan Altan “Lord”, Ütğm Çağlar Çirnaz “Levent” ve Astsb. Özhan Sezer “Maşallah” isimli atlarıyla katılmışlardır. Yarışmalarda takım olarak üçüncülük elde edilmiştir. Ferdi olarak ise derece yoktur.²⁸³

Suriye’nin Lazkiye Kentinde 03-06 Eylül 2002 tarihlerinde Uluslararası Bassel Assad Engel Atlama Yarışmalarına gidilmiştir. Biniciler: Ütğm. Kadir Çelik atı “Efsane” ile Ütğm. Özgür Erhan atı “Barış” ile “Amerikan Ekip Parkuru”nda ikinci olmuşlardır. Onb. Mert Alıcıoğlu “Fatih” isimli atıyla yüksek sınıf “Bassel Assad. Ödülü” yarışmasında birinci olarak büyük ödülü Türkiye’ye kazandırmıştır.²⁸⁴

Her yıl yapılan Uluslararası Bassel Assad Engel Atlama Yarışmaları sebebiyle 05-08 Ağustos 2003 tarihlerinde Suriye’nin Lazkiye kentine gidilmiştir. Yüksek Sınıf Büyük Ödülünde bu sene Astsb. Kadir Kartal “Domino IV” ile üçüncü, Yzb. Atila Akbıyık “Efsane” ile beşinci olmuştur. “Amerikan Ekip Parkuru”nda bu

²⁸⁰ BEK, AD, C. 7, s.65.

²⁸¹ Gös.yer.

²⁸² Gös.yer.

²⁸³ BEK, AD, C. 7, s.69.

²⁸⁴ Gös.yer.

sene Ütğm. Kadir Çelik “Fecir” Astsb. Metin Çakır “Kanat” ikilisi ikinci olmuştur.²⁸⁵

Türkiye Binicilik Federasyonu tarafından 23-25 Nisan 2004 tarihleri arasında Adana’da Uluslararası Adana Horse Show Engel Atlama Yarışmaları düzenlenmiştir. Bu yarışmalarda Astsb. Metin Çakır “Kanat” isimli atıyla üç birincilik alarak büyük başarı kazanmıştır.²⁸⁶

Suriye Lazkiye’de 17-20 Ağustos 2004 tarihleri arasında düzenlenen Engel Atlama yarışmalarında Grand Prix Büyük Ödülü yarışmasında Onb. Sencer Horasan “Indiro” isimli atıyla ikinci, Yzb. Atila Akbıyık “Efsane” isimli atıyla altıncı, Astsb. Metin Çakır “Kanat” isimli atıyla yedinci, Ütğm. Kadir Çelik “Domino IV” isimli atıyla sekizinci olmuşlardır. İkinci gün yapılan yüksek sınıf takım yarışmalarında Türkiye Milli Binicilik Takımı ikinci olmuştur.²⁸⁷

20-22 Mayıs 2005 tarihleri arasında Adana’da Uluslararası Engel Atlama Yarışmaları düzenlenmiştir. İlk gün Astsb. Metin Çakır’ın “Kanat” isimli atı ile bir birincilik kazanmıştır. Son gün Ütğm. Kadir Çelik “Domino IV” ile orta sınıf bir yarışmada dördüncü olmuştur.

Suriye’nin Halep ilinde 26-28 Mayıs 2005 tarihleri arasında Uluslararası Engel Atlama Yarışması düzenlenmiştir. Türk Milli Takımına ASEM’den Ütğm. Kadir Çelik “Domino IV” ve “Favori” isimli atlarıyla, Onb. Sencer Horasan “Concerto” isimli atıyla katılmıştır. İlk gün yapılan müsabakalarda Ütğm. Kadir Çelik “Domino IV” ile şampiyon olmuş, aynı müsabakada “Favori” ile beşinci olmuştur. İkinci gün Onb. Sencer Horasan’ın “Concerto” ile ikinciliği, Ütğm. Kadir Çelik’in “Domino IV” ile üçüncülüğü vardır. Son günkü yarışmalarda Onb. Sencer Horasan “Concerto” ile üçüncü olmuştur.²⁸⁸

²⁸⁵ Gös.yer.

²⁸⁶ **Milliyet**, 24 Nisan 2004, s.26; **Toros Gazetesi**, Adana Mahalli, 24 Nisan 2004, s.7.; **Sabah**, Güney Eki, 24 Nisan 2004, 25 Nisan 2005, s.3.

²⁸⁷ BEK, AD, C. 7, s.72.

²⁸⁸ Gös.yer.

Eskişehir’de 17–19 Haziran 2005 tarihlerinde Üç Günlük Yarışma Balkan Şampiyonası düzenlenmiştir. Türk takımı takım halinde ikinci olmuştur. Bu yarışmada Astsb. Onur Taşpınar’ın “Herkül” isimli atıyla ferdi üçüncülüğü vardır.²⁸⁹

Bulgaristan’ın Plovdiv kentinde 14-26 Ekim 2005 tarihlerinde icra edilen At Terbiyesi Balkan Şampiyonası’na Yzb. Harun Kartal “Eryıldız” isimli atıyla katılmış ve beşinci olmuştur.²⁹⁰

Bu bölümde uluslararası yarışmalarda elde edilen sonuçlar ortaya konmuştur. Bu amaçla Binicilik Ekip Komutanlığı’nın anı defteri ve yarışma kayıtları taranmıştır. Günlük gazeteler ve çeşitli dergilerden konu ile ilgili bölümler not edilmiştir.

Son yirmi yıla kadar Türkiye’de binicilik sporunda süvari camiası oldukça başarılıdır. Neden son yıllarda değildir? Bu soruyu “asker binicilerin başarısızlığı değil, sivil binicilerin eskiye oranla daha rahat çalışma olanağı ve at ithal etme fırsatı bulmaları” olarak cevaplandırabiliriz. (E) Alb. Önder Önce ile yapılan görüşmeye göre emekli olan asker binicilerin sivillere ders vermesi, tecrübelerini aktarmaları en büyük etkidir. Ayrıca asker binicilerin şark hizmetleri sebebiyle attan uzun süre uzak kalmaları, 1974 yılından itibaren Kara Harp Okulu eğitiminin 4 yıla çıkması ve sonucunda biniciliğe başlama yaşının geç olması da asker binicilerin sivillere göre başarılarının düşmesinin etkenlerindedir.²⁹¹

²⁸⁹ **Milliyet**, 19 Haziran 2005.; **Eskişehir Sakarya Gazetesi**, 19 Haziran 2005.; **Eskişehir Sakarya Gazetesi**, 20 Haziran 2005.; **At Dünyası Dergisi**, Sayı 20, EYLÜL-EKİM 2005, s.66.

²⁹⁰ **At Dünyası Dergisi**, Sayı 20, EYLÜL-EKİM 2005, s.32.

²⁹¹ Bkz: Ek-U.

SONUÇ

Bu araştırmada Türk ordusunda atın sportif amaçlı kullanımı incelenmiştir. Öncelikle atın tanımı yapılmış, ardından eski Türklerde atın kullanımından bahsedilmiştir. Atın eski Türklerde çok önemli bir yere sahip olduğu, attan ulaşımda, yiyecek içecek elde etmede yararlanıldığı vurgulanmıştır. Türkler, at üstünde katıldıkları savaşlarda büyük zaferler kazanmışlar; liderler anlaşmalara dahi at üstünde katılarak imza atmışlardır.

Osmanlı döneminde atlı birliklerin ordunun temelini teşkil ettiği ortaya çıkmış; eğitimleri etkin, faydalı ve zevkli kılmak için atlı oyunlarla süsledikleri anlaşılmıştır. Osmanlı döneminde Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılışına kadar orduda görev yapan süvari grupları: Atlı Aşiret Kuvvetleri, Müsellemeler, Akıncılar, Kapıkulu Süvarileri, Tımarlı Sipahiler, Deliler, Gönüllüler, Leventler, Tatarlar ve Kara Tatarlardır.

Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılışından Cumhuriyet'in ilanına kadar geçen sürede ise Hamidiye Alayları ve modern anlamdaki süvari birlikleri göze çarpmaktadır. Süvari eğitimi, 1911 yılında kurulan Süvari Binicilik ve Tatbikat Okulu ile ilk kez bilimsel bir temele dayandırılmıştır.

Cumhuriyet dönemine geldiğimizde, bahsedilen süvari okulunun uluslararası yarışmalara hazırlıkları ve katılmaları konu edilmiştir. Motorlu araçların gelişimiyle, eski Türklerden beri süregelen at üstünde savaşlara katılma geleneği yerini uluslararası yarışmalarda ülkemizi temsil etmeye bırakmıştır.

Araştırmanın başlangıcında kültürel olarak Türk halkının geçmişte bu derece at ile bütünleşik bir hayat sürdürmüş olduğu tahmin edilmemiştir. Günümüzde ise kültürel mirasımızı korumak adına olumsuz davranışlara şahit olunmaktadır. Atlı spor ve at kültürü alanında da bu olumsuzluğa rastlanılmaktadır.

Binicilik eğitiminin yabancı ülkelerde verildiği, atın yabancı ülkelere alındığı ve yazılı eser bakımından Türkçe eserlerin sınırlı sayıda olduğu tespit edilmiştir. Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren atlı sporların olimpiik dallarına önem verilmiştir. Geleneksel olarak Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde yaşatılan diğer dallar kırsal kesimde popülerliğini korumuş, gün geçtikçe unutulmaya başlanmıştır.

Binicilik sporunun önemli bir unsuru da attır. Yüksek seviyede yarışmalara katılabilecek at Türkiye'de yetişmemektedir. Türk atları boyu arzu edilenden kısadır. Bundan dolayı geçmiş yıllarda yerli kan atların ıslahı için gerekli önlemler kısa süreler zarfında alınmış, sabit bir strateji ve program uygulanamamıştır. Zahmetli bir süreç olan at yetiştiriciliği yerine, hazır eğitimli at alımı yoluna gidilmiştir.

Türkiye'de atlı spor kültürünün gelişiminde ordunun etkisi büyüktür. Son 20 yıla kadar yurtdışı yarışmalarda ülkeyi ordu mensuplarından kurulmuş milli takımlar temsil etmiştir. Başarı eğitim ile kalıcılaşır. İthal edilen atlar ile beraber elde edilen ilk yıllardaki başarıyı devam ettirmek için eğitime önem verilmesinde yarar vardır. 1925–1940 döneminde yurtdışına kurs maksadıyla personel gönderilmiş, yabancı çalıştırıcılar ile takviye edilmiştir. Başarı bu sayede on yıllar boyu devam etmiştir. Günümüzde ise sivil çevreler milli takımda Türkiye'yi temsil etme imkânı bulmaktadırlar. Ordu mensubu biniciler ise milli takıma girememektedir.

O dönemde yetişen asker binicilerin emekli olmaları sebebiyle sivil biniciler çalıştırıcı imkânı bulmuşlardır. Sivil camiada biniciliğin 1965 yılından itibaren popülerliğinin artması bu sayede olmuştur. 1970'li yıllarda asker biniciler ile yarışacak seviyede sivil binici yetiştiği çalışmamızda ortaya çıkmıştır.

Atlı sporun bir diğer ögesi de binicidir. Binici eğitimine önem verilmesi gerekmektedir. Türkiye'de 1500 civarında lisanslı olarak bu sporu yapan fert vardır. Bu sayı, çeşitli Avrupa ülkelerinde 5000 nüfuslu bir yerleşim yerindeki binici rakamına yakındır. Türkiye'de ise sosyetenin bir uğraşı durumunda olan bu sporun, geniş kitlelere yaygınlaştırılması doğru olur.

Binicilik sporunun Türkler açısından önemi yadsınamaz bir gerçektir. Yabancı bilim adamlarının da belirttiği gibi Türkler atlarıyla yaşayan bir millettir.

Atın bütün meziyetlerinden yararlanmış, onunla bir kültür oluşturmuşlardır. Gerek Osmanlı döneminde, Birinci Dünya Savaşı sırasında, gerekse Milli Mücadele döneminde çok önemli işlevleri bulunan süvarilik sınıfı, Atatürk döneminde de yerini korumuştur. Atatürk döneminde Süvari Binicilik ve Tatbikat Okulu'na yabancı çalıştırıcılarla takviye edilmesi ve uluslar arası yarışmalara katılımın desteklenmesi, subayların binicilik sporunu öğrenmeleri için yurt dışına yollanması bu spora verilen öneme en güzel kanıttır. 1960 yılına kadar başarılı bir dönemi görmekteyiz. Bu tarihten itibaren Türklerin uluslararası yarışmalara katılabilmesini engellemek için çıkarılan çeşitli asılsız hastalık söylentileri Türk binicilerinin bu spordaki başarılarını baltalamıştır. Türkiye'de iyi cins at yetiştiriciliğinin yetersizliği ve yurt dışından at alımının son derece pahalıya mal olması sonucu, biniciliğin ancak çok küçük bir kesimin icra edebildiği bir spor türü haline gelmesi de bu başarısızlığın önemli birer nedenidir.

Günümüzde Türk ordusunda atlı spor, Kara Kuvvetleri ASEM Komutanlığı bünyesinde varlığını sürdürmektedir. Yarışmacı subaylar yurt içi ve yurt dışı yarışmalara katılmakta; Atlı Merasim Bölüğü Zafer Bayramı, Cumhuriyet Bayramı ve İzmir'in düşman işgalinden kurtuluşu törenlerinde görev almakta, çeşitli gösteriler icra etmektedirler.

KAYNAKÇA

1. Yayınlanmamış Arşiv Belgeleri

Atlı Spor Eğitim Merkezi Yarışma Kayıtları

Binicilik Ekip Komutanlığı Anı Defterleri

Genelkurmay ATASE Bşk. Süvari, Binicilik ve Tatbikat Okulu Tarihçesi (1911-1921 dönemi)

Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi

2. Kitaplar

AHMETBEYOĞLU, Ali ; **Greks Seyyahı Priskos'a Göre Avrupa Hunları**, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yay., İstanbul, 1995.

AKTEPE, M.Münir ; **Şem'dani-zade Fındıklı Süleyman Efendi Tarihi: Mür'it-Tevarih**, İstanbul Üniversitesi Yayını, İstanbul, 1976.

ALTAY, Fahrettin ; **İstiklal Harbinde Süvari Kolordusu**, İnsel Kitabevi, İstanbul, 1949.

ARSLAN, H. Çetin ; **Türk Akıncı Beyleri ve Balkanların İmarına Katkıları 1300-1451**, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara, 2001.

ATABEYOĞLU, Cem ; **Türk Binicilik Tarihi**, Basılmamış Kitap Çalışması Notları.

----- ; **Olimpiyat Oyunlarının 100 Yılında Türkiye**, Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Belgesel Yay., İstanbul, 1997.

----- ; **Olimpiyatlarda Türk Sporcuları Anılar-Olaylar-Rakamlar**, Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Yay., İstanbul, 2004.

ATALAY, Korkmaz ; **Geçmişten Günümüze Geleneksel Türk Sporları**, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Yay., Ankara, 2005

BALAMAN, Ali Rıza ; **Halk Biliminde Özgün Konu: At Kültürü**, Folklor ve Etnografya Araştırmaları Yay., İstanbul, 1985.

BATU, Selahattin ; **Türk Atları ve At Yetiştirme Bilgisi**, Ankara Üniversitesi, Veterinerlik Fakültesi Yay., Ankara, 1962.

B.E.Rs.X.Ş. ; **Atlı Top Oyunu**, İstanbul Askeri Matbaası, İstanbul, 1931.

BEYDİLLİ, Kemal ; **Bir Yeniçerinin Hatıratı**, Tarih ve Tabiat Vakfı Yay., İstanbul, 2003.

BORA, Ziya ; **Memleket Atlarının Konkur Hipiklere Hazırlanması**, K.K.K. Basımevi, İstanbul, 1953,

ÇALBATUR, Şerafettin ; **Süvari Binicilik ve Tatbikat Okulu Broşürü, XX. Yıl Hatırası 1923–1943**, Karaman, 1943.

ÇINAR, Ali Abbas ; **Türklerde At ve Atçılık**, Kültür Bakanlığı Yay., İstanbul, 1993.

MUTLU, Şamil, **Mehmet Daniş Bey ve Eserleri, Yeniçeri Ocağının Kaldırılması ve II.Mahmut'un Edirne Seyahat**, İstanbul Üniversitesi Yay., İstanbul, 1994.

DOĞRU, Halime ; **Osmanlı İmparatorluğu'nda Yaya-Müsellem-Taycı Teşkilatı**, Eren Yay., İstanbul, 1990.

EMİROĞLU, Kudret, YÜKSEL, Ahmet ; **Yoldaşımız At**, Yapı kredi Yay., İstanbul, 2003.

EKREM, Reşat ; **Bizans Tarihi**, Muallim Ahmet Halit Kitaphanesi, İstanbul, 1934.

ATASE, **Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi**, C. III, Ks 1.

----- ; **Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi**, C. III, Ks 2.

----- ; **Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi**, C. III, Ks 4.

----- ; **Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi**, C. III, Ks 5.

----- ; **Türk İstiklal Haribi**, C. 2 Kısım 2, Genelkurmay Basımevi, Ankara 1965.

EVLIYA ÇELEBİ ; **Evliya Çelebi Seyahatnamesi**, C. IV, Dersaadet İkdam Matbaası, İstanbul, 1928.

- GROUSSET, Rene ; **Bozkır İmparatorluğu**, çev. Dr. M. Reşat Uzmen , Ötüken Yay., İstanbul, 1980.
- GÖRGÜLÜ, İsmet ; **Büyük Taarruz**, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 1992.
- GÜLEÇ, Ertuğrul ; **Polo**, Bilgi Müşavirlik Yay., Ankara, 1998
- GÜRÜN, Kamuran ; **Türkler ve Türk Devletleri Tarihi**, Bilgi Yay., İkinci Baskı, Ankara, 1984.
- GÜVEN, Özbay ; **Türklerde Spor Kültürü**, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yay, İkinci Baskı, Ankara, 1999.
- HALAÇOĞLU, Yusuf ; **Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı**, Türk Tarih Kurumu Yay., İkinci Baskı, Ankara, 1995.
- HAMMER, Joseph von ; **Osmanlı Tarihi**, çev. Aldülkadir Karahan, C. 1, M.E.B. Öğretmen Kitapları Dizisi, İstanbul, 1990.
- ; **Osmanlı İmparatorluğu Tarihi**, çev. Zuhuri Danışman, C. 1, Zuhuri Danışman Yayınevi, İstanbul, 1972.
- HİÇYILMAZ, Ergun ; **Türk Spor Tarihi**, Demet Yay., İstanbul, 1974.
- KAHRAMAN, Atıf ; **Osmanlı Devletinde Spor**, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara, 1995.
- KAFESOĞLU, İbrahim ; **Türk Milli Kültürü**, Boğaziçi Yay., İkinci Baskı, İstanbul, 1983.
- KARAL, E. Ziya ; **Osmanlı Tarihi**, C. 8, Türk Tarih Kurumu Yay., İkinci Baskı, Ankara, 1988.
- ; **Osmanlı Tarihi**, C. 7, Türk Tarih Kurumu Yay., İkinci Baskı, Ankara, 1977.
- KAŞGARLI MAHMUT ; **Divanu Lüğati't Türk**, çev. Besim Atalay, Türk Dil Kurumu Yay., II.nci C., İstanbul, 1985.
- ; **Divanu Lüğati't Türk**, Çev. Besim Atalay, Türk Dil Kurumu Yay., I.nci C., İstanbul, 1985.
- KEMAL, Namık ; **Osmanlı Tarihi**, Hürriyet Yay., İstanbul, 1971.
- KISAKÜREK, Necip Fazıl ; **At'a Senfoni**, TJK Yay., İstanbul, 2003.

- KODAMAN, Bayram ; **Sultan II. Abdülhamid Devri Doğu Anadolu Politikası**, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yay., Ankara, 1987.
- KÖSTEM, Reşat ; **Tarihsel Sürecinde Açılığımızın Yapısı ve Yarışçılığımızın Oluşumu**, TJK Yay., İstanbul, 2000.
- KUNTER, Halim Baki ; **Eski Türk Sporları Üzerine Araştırmalar**, Cumhuriyet Matbaası, İstanbul, 1938.
- KUTAY, Cemal ; **Çerkez Ethem Dosyası**, C. 1, Boğaziçi Yay., Dördüncü Baskı, İstanbul, 1973.
- LAMANRTİNE, Alphonse ; **Osmanlı Tarihi**, çev. Serhat Bayram, Toker Yay., İstanbul, 1991.
- LEWIS, Bernard ; **Modern Türkiye'nin Doğuşu**, çev. Metin Kıratlı, Türk Tarih Kurumu Yay., Üçüncü Baskı, Ankara, 1988.
- NEMETH, Gylula ; **Atilla ve Hunlar**, çev. Şerif Baştav, Anıl Mabaası, İstanbul, 1962.
- ; **Hunlar ve Tanrının Kırbacı Atilla**, çev. Tarık Demirkan, Yapı Kredi Yay., İstanbul, 1996.
- ÖGEL, Bahaeddin ; **Türk Kültür Tarihine Giriş**, C.1, Kültür Bakanlığı Yay., Üçüncü Baskı, Ankara, 1991.
- ÖKLEM, Necdet ; **Türk Devrim Tarihi**, Ege Üniversitesi Yay., İkinci Baskı, İzmir, 1977.
- ÖZTUNA, Yılmaz ; **Osmanlı Devleti Tarihi**, C. 1, Faysal Finans Kurumu Yay., İstanbul, 1986.
- ; **Büyük Türkiye Tarihi**, C. 7, Ötüken Yay., İstanbul, 1983.
- ; **Türk Tarihinden Yapraklar**, M.E.B. Devlet Kitapları, İstanbul, 1969.
- Paşa, Mahmut Şevket ; **Osmanlı Askeri Teşkilatı ve Kıyafeti**, K.K.K Basımevi, Ankara, 1983.
- ; **Mahmut Şevket Paşa'nın Günlüğü**, Arba Yay., İstanbul, 1988.
- RASONYI, Laszlo ; **Tarihte Türklük**, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yay., İkinci Baskı, Ankara, 1988.

ROUX, Jean Paul ; **Türklerin Tarihi**, çev. Galip Üstün, Milliyet Yay., İstanbul, 1989.

SHAW, J. Stanford ; **Osmanlı İmparatorluğu ve Modern Türkiye**, çev. Mehmet Harmancı, E Yay., İstanbul, 1983.

SÜMER, Faruk ; **Türklerde Atçılık ve Binicilik**, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yay, İstanbul, 1983.

SÜREYYA, Mehmet ; **Sicill-i Osmani**, C.5, Kültür Bakanlığı ve Tarih Vakfı Yay., İstanbul, 1996

Süvari ve Binicilik Mektebi ; **Binicilik Notları**, İstanbul, 1935.

Süvari Dairesi ; **K.K.K. Talimatı No 54-1 Süvari Yarışma Grubu Talimatı**, Genelkurmay Basım Evi, Ankara,

ŞAMSUTDİNOV, A.M. ; **Mondros'tan Lozan'a Türkiye Ulusal Kurtuluş Savaşı Tarihi 1918-1923**, çev. Ataol Behramoğlu, Doğan Yay., İstanbul, 1999.

TANSEL, Selahattin ; **Mondros'tan Mudanya'ya Kadar**, C. I, MEB Yay., İkinci Baskı, Ankara, 1977.

TEMURLENK, Özkan ; **Binicilik I At Bakım ve Donatım**, Ögün Kitabevi, Ankara, 1998.

----- ; **Türk Biniciliğinin Dünü ve Bugünü**, Basılmamış Kitap Çalışması.

TÜRKER, Hasan Ali ; **Türklerde Atçılık Dün-Bugün**, TJK Yay., Ankara, 1971.

TÜRKGELDİ, Ali ; **Mondros ve Mudanya Mütarekelerinin Tarihi**, Güney Yay., Ankara, 1948.

Uluslararası Binicilik Federasyonu ; **At Terbiyesi Yarışma Yönetmeliği**, Çev. Atilla Akbıyık, Ankara, 1997.

----- ; **Engel Atlama Yarışma Yönetmeliği**, Çev. A. Fuat Ünver, Ankara, 1996.

----- ; **Uluslararası Binicilik Federasyonu Tüzüğü**, Belçika, 1963.

United States Polo Association ; **Rules of Outdoor Polo, Rules of Arena Polo**, Lexington, 1990.

UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı ; **Osmanlı Tarihi**, C. 1, Türk Tarih Kurumu Yay., Üçüncü Baskı, Ankara, 1972.

----- ; **Osmanlı Tarihi**, C. 2, Türk Tarih Kurumu Yay., Üçüncü Baskı, Ankara, 1975.

----- ; **Osmanlı Tarihi**, C. 4, Birinci Bölüm, Türk Tarih Kurumu Yay., İkinci Baskı, Ankara, 1978.

----- ; **Osmanlı Devleti Teşkilatında Kapıkulu Ocakları**, C. II, Türk Tarih Kurumu Yay., Üçüncü Baskı, Ankara, 1988.

----- ; **Osmanlı Devleti'nin Saray Teşkilatı**, TTK Yay, Ankara, 1945.

ÜLGENALP, Ali Rıza ; **Büyük Taarruzda 11. Süvari Alayı Bir Süvarinin Hatıraları**, Altın Kitaplar Matbaası, İstanbul, 1980

YILDIZ, Doğan ; **Çağlarbuyu Türklerde Spor**, Telebasım Yay., İstanbul, 2002.

-----; **Türk Spor Tarihi**, Gelişim Yay., İstanbul, 1979.

3. Makaleler

ADİBEŞ, Mahir ; “*Türk Kültüründe At*”, **Türk Veteriner Hekimler Birliği Dergisi**, C. 3, Sayı 2, Ankara, 2003, s.18-22.

AKTAN, Coşkun Can ; “*Bir Vergi Tahsil Usulü Olarak İktâ Sistemi*”, **Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi**, Sayı 44, Ekim1986, s.165-173.

AKYILMAZ, Gül ; “*Osmanlı Devleti'nde Reaya Kavramı ve Devlet Reaya İlişkileri*”, **Osmanlı**, C. 4, Yeni Türkiye Yay., Ankara, 1999, s.40-54.

ALYILMAZ, Cengiz ; “*Köktürk Yazıtları ve Köktürk Yazıtlarında Atlar*”, **Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi**, 4ncü Sayı, 1996, s.155-163.

ARKUN, Hüseyin Namık ; “*Türk Tarihinde At*”, **Süvari Dergisi**, Sayı 157, Temmuz 1955, s.68-88.

BAYDAR, Mustafa Çetin ; “*Osmanlı'da Bir Nişane: Atlı Cirit*”, **Osmanlı**, C. 5, Yeni Türkiye Yay., Ankara, 1999, s.664-671.

- Bnb. A. Suphi ; “*Süvari Alaylarında Spor Ne Suretle Olmalı ve Nasıl Çalışmalı*”, **Süvari Mecmuası**, Sayı 90, Temmuz 1934, s.23-33.
- ÇADIRCI, Musa ; “*Osmanlı Ordusunda Yeni Düzenlemeler (1792-1869)*”, **Birinci Askeri Tarih Semineri Bildirileri II**, 24-27 Mayıs 1983, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 1983, s.85-98.
- ; “*Yenileşme Sürecinde Osmanlı Ordusu*”, **Türkler**, C. 13, Yeni Türkiye Yay., Ankara, 2002, s.804-812
- ÇAĞAN, Nazmi ; “*Türkler ve At-Türkler ve Süvarilik*”, **Süvari Dergisi**, Erkan-u Umumiye Basımevi, Sayı 152, Ocak 1953, s1-4.
- ÇALIŞKANER, Mehmet Ali ; “*Türklerde Polo*”, **Atkılık Dergisi**, Sayı 3, Ankara, Ekim 2005, s.15.
- ÇINAR, Ali Abbas ; “*Divanu Lüğati’t Türk’te At Kültürü*”, **Türk Kültüründe At ve Çağdaş Atçılık**, ed. Prof Dr. Emine Gürsoy Naskali, TJK Yay., İstanbul, 1995, s.147-155.
- DAMAR, Kemal ; “*Cirit*”, **Ata Spor Cirit Dergisi**, Erzurum Atlı Spor Kulübü Yay., Erzurum, 1974, s.7-9.
- DİNÇER, Ferruh – Yaşar, Aşkın ; “*Türklerde Atçılık ve Binicilik Tarihi*”, **I. Ulusal Atçılık Sempozyumu** 21-22 Ekim 1999, Selçuk Üniversitesi Yay., s.1-21.
- ; “*Osmanlı Döneminde Atlı Sporlar*”, **Türkler**, C. 10, Yeni Türkiye Yay., Ankara, 2002, s.616-624.
- EKER, Gülin Öğüt ; “*Karakeçili Aşiretinde eski Türk inançlarının İzleri*”, **Türk Kültüründe Karakeçiler Uluslararası Bilgi Şöleni Bildirileri**, Şanlıurfa, 3 Haziran 1999, Atatürk Kültür Merkezi Yay..s.105-109.
- GÜVEN, Özbay ; “*Spor Tarihinde Çöğen, Çevgan, Polo*”, **Toplumsal Tarih Dergisi**, C. 6, Sayı 61, Ocak 1999, s.4-7.
- ; “*Cumhuriyet Türkiye’sinde Polo Sporunun Canlandırılması*”, **Toplumsal Tarih**, C.17, Sayı 98, Şubat 2002, s.34-37.
- GÖYÜNÇ, Nejat ; “*Kuruluş Devrinde Asker, Teşkilat ve Devşirme Düzeni*”, **Osmanlı**, C. 6, Yeni Türkiye Yay., Ankara, 1999, s.558-560.
- İNALCIK, Halil ; “*Osmanlı Tımar Rejimi ve Sipahi Ordusu*”, **Türk Kültürü Dergisi**, C. 3, Sayı 34, s.758-765.

- KAHRAMAN, Atıf ; “*Osmanlı Devleti’nde Spor*”, **Osmanlı**, C. 5, Yeni Türkiye Yay., Ankara, 1999, s.643–658.
- KAHRAMANOĞLU, Atıf ; “*Sultan II. Mahmut’un Sporculuğu*”, **Türk Kültürü Dergisi**, C. X, Sayı 118, Ağustos 1972, s.1068–1072.
- KESER, Bilge ; “*Geri Hizmet Kıtaları*”, **Osmanlı**, C. 6, Yeni Türkiye Yay., Ankara, 1999, s.598–604
- KONUKSEVER, Ergin ; “*Türk Binicilik Tarihinde Bir Marka: Kemal Özçelik*”, **At Dünyası Dergisi**, Sayı 12, Aralık-Ocak 2003, s.22-25.
- KÖSTÜKLÜ, Nuri ; “*Milli Mücadele’de Batı Cephesi Savaşlar ve Zaferler*”, **Türkler**, C. 16, Yeni Türkiye Yay., Ankara, 2002, s.168–182.
- Nurettin Bey ; “*Eski Teşkilatta Atlı Sınıf*”, **At Dergisi**, Sayı 4, Mayıs 1933, Türkiye Atlı Spor Kulübü Yayını, s.9-11.
- ÖZCAN, Abdülkadir ; “*Osmanlı Devleti’nin Askeri Yapısı*”, **Türkler**, C. 10, Yeni Türkiye Yay., Ankara, 2002, s.107-128
- ÖZÇELİK, İsmail ; “*Karakeçililer*”, **Türk Kültüründe Karakeçiler Uluslararası Bilgi Şöleni Bildirileri**, Şanlıurfa 3 Haziran 1999, Atatürk Kültür Merkezi Yay..s. 50-62.
- ÖZÇELİK, Necmettin ; “*Olimpiyatlarda Binicilik ve Türkler*”, **At Dünyası Dergisi**, Sayı 14, Şubat 2004, s.32-33.
- ; “*Milletler Kupası*”, **Küheylan**, Sayı 14, Kasım-Aralık 1998, s.46–47.
- ; “*Yüksek Atlama Performansı ve Dayanıklılık Üzerine*” **At Dünyası Dergisi**, Sayı 14, Ocak 2004, s.10.
- SÜMER, Faruk ; “*Osmanlı Türklerinde Spor*”, **Resimli Tarih Mecmuası**, C. 4, Sayı 39, Mart 1953, s.2102–2109.
- TAŞKIRAN, Cemalettin ; “*Yükselme Döneminde Osmanlı Ordusu*”, **Osmanlı**, C. 6, Yeni Türkiye Yay., Ankara, 1999, s.561-568.
- TATON, F. Albert ; “*Olimpiyatlarda Şampiyona Yarışması*”, **At Dergisi**, Sayı 17, ? 1936, s.4–8.
- TEKİNDAĞ, M. C. Şehabettin ; “*Osmanlılarda Spor Bamyacı ve Lahanacı Süvari Bölükleri*”, **Tarihten Sesler Aylık Tarih Mecmuası**, C. 2, Sayı 19, Birinciteşrin 1944, s.11–14.

TÜRKGENCİ, Yavuz ; “*Atlar*”, **Temel Binicilik Eğitimi**, Türk Binicilik Spor Vakfı Yay., Ankara, 2000 s.23-58.

ÜLKÜTAŞIR, M. Şatır ; “*Çevgan ve Gökbörü*”, **Türk Kültürü Dergisi**, C. 5, Sayı 57, 1967, s.25–27.

Yzb. Ömer Vehbi ; “*Spor Biniciliği*”, **Süvari Mecmuası**, Sayı 87, Kasım 1933, s.50–65.

4. Tezler

ASLAN, Seyfettin ; **Osmanlı Devleti’nde Siyasi İktidarın Bölüşümüne Bir Bakış: Kapıkulu Ocağı ve İsyancıları**, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, Sivas, 2002.

ATILGAN, Çoşkun, **Emperyalist Devletlerin Doğu Anadolu Politikası ve Aşiret Hafif Süvari Alayları**, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Van, 2003.

ÖZTÜRK, Hayrettin ; **Geleneksel Türk Sporları Üzerine Bir Araştırma Erzurum Yöresi Örneği**, Basılmamış Master Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 1993.

TÜRKMEN, Mehmet ; **Türk Kültür Tarihinde Atlı Sporlar Üzerine Bir Araştırma**, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 1993.

TÜRKMEN, Mehmet ; **Türklerde Geleneksel Atlı Sporların Yapılışı Kaynağı ve Bilinmeyen Yeni Boyutları**, Basılmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 1996.

SERDAROĞLU, Mehmet Sabri ; **Olimpiyat Tarihi ve Türkiye’nin Olimpiyatlardaki Durumu**, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde, 2004.

YILDIRAN, İbrahim ; **Tarihi Kaynakları Açısından Türk Spor Kültürü**, Basılmamış Master Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1986.

5. Süreli Yayınlar

5.1. Dergiler

At Dergisi,

At Dünyası

Atkolik Dergisi

Cumhuriyet Gazetesi Olimpiyat Mecmuası

Ekspres Mecmuası

İtalyan II Cavallo Italiano Dergisi

Küheylan Dergisi

Süvari Mecmuası

Süvari Dergisi

Top Dergisi

Türk Spor Kurumu Dergisi

5.2. Gazeteler

Bayram Gazetesi

Cumhuriyet Gazetesi

Dünya Gazetesi

Eskişehir Sakarya Gazetesi

Günaydın Gazetesi

Günlük Spor Gazetesi

Hakimiyet-i Milliye Gazetesi

Her Gün Gazetesi

Hürriyet Gazetesi

İstanbul Ekspres Gazetesi

Milliyet Gazetesi

Sabah Gazetesi

Sabah Gazetesi, Güney Eki

Tasvir Gazetesi

Tercüman Gazetesi

Toros Gazetesi

Türkiye Spor Gazetesi

Ulus Gazetesi

6. İnternet Kaynakları

http://www.ozturkler.com/data/0001/0001_03_10.htm 15 Kasım 2005

<http://www33.websamba.com/detaydizayn/turkdunyasi/turktar/avrupahun.htm> 16 Kasım 2005

<http://www.tebe.org/tr/dosyalar/roma-tar-yaz/47.htm> 15 Kasım 2005

<http://bilgi.be.itu.edu.tr/~eskicag/tr/dosyalar/roma-tar-yaz/47.htm> 15 Kasım 2005

<http://www.cadrenoir.fr> 18 Kasım 2005

http://www.equineonline.net/france/equestrian_articles/the_cadre_noir_of_saumur.html 18 Kasım 2005

http://www.theottomans.org/turkce/osmanli_ordu/index2.asp 18 Kasım 2005

http://www.theottomans.org/turkce/osmanli_ordu/index15.asp 18 Kasım 2005

http://www.theottomans.org/turkce/osmanli_ordu/index16.asp 18 Kasım 2005

http://www.theottomans.org/turkce/osmanli_ordu/index18.asp 18 Kasım 2005

<http://www.osmanli700.gen.tr/olaylar/olaya2.html> 18 Kasım 2005

<http://tr.wikipedia.org/wiki/Abd%C3%BClmeçit> 18 Kasım 2005

<http://www.kkk.tsk.mil.tr/internet/01Komutanlarimiz/ozgecmis/01icerik.asp?id=37&sf=37> 11 Aralık 2005

EK-A
TIMARLI SİPAHİ VE SÜVARİ SUBAYI FOTOĞRAFI¹

¹ “Osmanlı Atları” Tarih ve Toplum Dergisi, Sayı 6, Haziran 1984, s.46.

EK-B
CİRİT OYUNU GÖRÜNTÜLERİ²

² Halim Baki Kunter, **Eski Türk Sporları Üzerine Araştırmalar**, Cumhuriyet Matbaası, Birinci Baskı, İstanbul, 1938.; <http://image.google.com>.

EK-C
POLO OYUNU GÖRÜNTÜLERİ³

³ Halim Baki Kunter, **Eski Türk Sporları Üzerine Araştırmalar**, Cumhuriyet Matbaası, Birinci Baskı, İstanbul, 1938.; <http://image.google.com>

EK-D
Sofya Balkan Ordu Atı Müsabakası Fotoğrafi⁴

⁴ K.K Atlı Spor Eğitim Merkezi Komutanlığı General Cevat Kula Müzesi'nden.

EK-E
YB. CEVDET BİLGİŞİN'İN İKTİSAT BAKANI'NA YAZISI⁵

HARBİYE
30-2 Teş.-931

BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET BAŞKANI

İktisat Vekaleti Celilesine

148
65

SÜVARI LİKTEBİ
MÜDÜRLÜĞÜ
2376

17/II/931 tarih ve 62761/229 sayılı emri samileri C.

Karacabey harası mahsulü olan Kismet ismindeki at Sofya ve at müsabakalarına iştirak ettirilmiştir. Filvaki maneji, mukavemet ve mani atlamadan ibaret üç günlük müsabakaların yekununda kudret ve kabiliyetine taallük etmiş ve diğer bazı esbab delayisile tasnife dahil olmamış ise de istikbal hakkındaki ümitlerimizi arttıracak kadar mühim bir kudret göstermiştir ezcümle :

mukavemet müsabakasında 2000 metrelik ve (7) manialı istipli Bulgar zabitelerinin halis kan atlarından hiç birisi 3 dakika 7 saniyeden evvel yapamadığı halde Kismet 2 dakika 58 saniyede yapmıştır. Bunu müteakip 6000 metrelik ve (30) manialı havi kros kontroyu çok iyi bir sür'at sayılabilen 12,5 dakikada yapmıştır.

Bila tevekkuf devam olunan istipli, kros konteri ve yol yürüyüşlerinden mürekkep (32) kilometrelik bir mesafeyi (mukavemet müsabakası) bir saat 50 dakikada kolaylıkla kat ettikten sonra hiç bir yorgunluk his etmediğini hem en ertesi günü icra edilen mani atlama müsabakasında maniaları diğer bütün atlardan bariz bir surette daha büyük bir kudretle atlamaları ile isbat etmiştir. ve Sofya müsabakalarına da Kismet kadar güzel mani atlayan hiç bir at görülmemiştir. Hülasa bütün müsabakalar esnasında gösterdiği kudretle bütün Bulgarların nazarı dikkatini celp etmiştir.

Atın mazisi ve vaziyeti hazırası :

Kismet namı diğer (Atik) (1927) senesinde Ankara'da yarışları müteakip Karacabey harası tarafından müzayedeye vaz edilen atlar meyânında olup K. N. vekaleti namına (o tarihte vekil bulunan) Recep beyefendi tarafından bilmizyede (600) liraya satın alınarak mektebe verilmiştir.

İki sene evvelisine kadar mektepte hizmet etmişse de ciddi bir surette çalıştırılmamıştır. İki senedenberi muntazam bir terbiye altına alınarak bu güne kadar çalıştırılmaktadır.

Atın pedigrisi mektepte bulunmadığından Karacabey harası müdürlüğüne yazılarak talep edilmişse de henüz cevap gelmemiştir. Bu gündü ziyete nazaran Avröpa beynelmilel konkur ipiklere girebilecek kadar bir kudret kazanmıştır. beynelmilel müsabakalara Kismet ile Türk atı namile iştirak ederek kazanmasını temin etmek maksadile çalışıyoruz. Er geç bu yolda muvaffak olacağımıza kani bulunmaktayız. Ancak mektebimizde beynelmilel müsabakalara hazırlanan Türk atı olarak yalnız Kismet vardır. Memleketimizde en iyi Türk atları yetiştiren Karacabey harası mahsulü daha bir kaç atın bununla beraber beynelmilel müsabakalara hazırlanması çok sayanı arzu görülmekte ise de maalesef bunlardan Kismetten başkası elimizde bir at daha yoktur. Atın mani atlayışları hakkında bir fikir hasıl etmek üzere I kıt'a fotoğrafının da lef'len takdim kılındığı arz olunur efendim.

Sv. Be. Mp. Md.
Kaymakam
Cevdet K. Ali

Tr. No	Doğumu	Donu	ve cinsi	Alameti tabiiye ve araziyesi
16	1923	adı	yağız beygir	atlar seki eseri sol kitifte 40 sol kalçada 6 damgaları

ahallî ve tarihi mübavaa	fiyatı	sıkleti	Hal No
Karacabey 13-7-927	600 lira	379	4

aslı gibidir

2

⁵ BCA, Dosya No: 14836, Fon Kodu: 30..10.0.0., Yer no: 145.36.m4., 30.11.1931.

EK-F
İKTİSAT BAKANI'NIN YARIŞ VE İSLAH ENCÜMENİ'NE YAZISI⁶

148
12

3. 12. 931
12

T. C.
İKTİSAT VEKÂLETİ
Baytar. U. Müdürlüğü
Zoc. İş. U. N.
54 H. N.
74731

Hülâsa:
Sofya müsabakalarında muvaffakiyet gösteren Karacabey harası mahsulü Kısmet H.

Yarış ve islah encümeni Riyasetine

BAŞBAKANLIK CUMHURİYETİ

Lef
I

Karacabey harası mahsullerinden olup ta Sofya'daki at müsabakalarında büyük bir muvaffakiyet gösteren Kısmet isimindeki at hakkında süvari binicilik mektebi müdürlüğünden gelen tahrirat sureti raptentakdim kılınmıştır. Bu vesile ile Karacabey yarım kanları memleketimizin bihakkin iftihar edeceği bir at nümunesi olduğu arz olunur efendim.

İktisat Vekili .
[Signature]

[Signature] a.

Takdim
12-XII-931

J.

BASVEKÂLET EVRAKI		
Tarih	Muzara	Lef
12-12-931	6460	1

- 2 -

030	10			145.36m	4	1
-----	----	--	--	---------	---	---

⁶ BCA, Dosya No: 14836, Fon Kodu: 30.10.0.0., Yer no: 145.36.m4., 3.12.1931.

EK-G
ORG. FAHRETTİN ALTAY'IN BAŞBAKANLIK'A MEKTUBU⁷

T. C.
E. Ordu Müfettişliği
Sayı: 510

148
75
İstanbul
Ankara
517/1936

Öz:

BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ANKARA

Başbakanlığa

1 - Bugün Harbiye manejinde Avrupaya gidecek süvari Subaylarımızın manili teorîbe yarışlarında bulundum . Kendilerini çok ilerlemiş gördüm . Meydan ve maniler Berline Olimpiyad'da yapılacak şekilde ve tıpkısı olarak tertip edilmişti . Seyirciler arasında Almanya Sefiri ile ailesinin derin alâka ile yarış takip ettikleri nazarı dikkati celbediyordu . Bazan hafif bazan şiddetli yağmur yağıyordu . Yerler çamur ve kaypaktı . Buna rağmen muvaffakiyet büyüktür . Müsabakaya On bir at iştirak etti . Birisi elimine edildi . Birisi dört , üçü bir hata yaptı , altısı hiç hata yapmadı . Yerler çamur olmasaydı bir hata yapan üçünde hiç hata yapmamış olacağına her kes mütefikdir . Bu müsabaka listesini ilâştiriyorum . On birde 6 : 9 hatasız yapmak ekip için büyük bir muvaffakiyettir . Seneler geçtikçe çok ileri gidilmekte olduğunu gösteren bu hali arz ederken bu yolu açan ve teşvik eden büyüklerimizi hürmet ve şükranla yad ederim .

2 - Genelkurmay Başkanlığına ve bilgi olarak Başkanlığa ve M.M.Vekâleti ile II. III. O. Mf.liklerine ve Riyaseti Cümhur baş Yaverliğine arz edilmiştir .

I. O. Mf.
Orgeneral
F. Altay

Lütfü
8.7.36

- 2 -

030	10						
-----	----	--	--	--	--	--	--

1

⁷ BCA, Dosya No: 14875, Fon Kodu: 30..10.0.0., Yer no: 145.36.m4.17, 5.7.1936.

EK-H
YARIŞMA SONUCU⁸

3 - Ankara Mükafatı

3. Her türlü atlara binmiş subaylara mahsustur. Mâni adedi 14, âzami yükseklik : 1,40, âzami genişlik : 4,50 metredir. Dakikada 450 metre gidilecektir. Tasnif hata üzerindedir.
Birinciye 165, ikinciye 120, üçüncüye 80, dördüncüye 35 lira verilir.

S. N.	Atın İsmi	Kanı - Cinsi	Binici	Sabibi	NETİCE	Hata	Seri
1	Ege	Fransız Kısrak	Yüzbaşı Cevad Kula	Sv. Bc. Okulu	1,45	4	-
2	Ilal	" İdiş	Teg. Saim Polatkan	" " " +	1,38	0	II.
3	Bebek	Ang-ar. "	" Eyüp Öncü	" " " +	2,18	0	-
4	Güdük	Fransız	" Cevad Gürkan	" " " +	1,40	0	III.
5	Yalçın	" Kısrak	" Saim Polatkan	" " " +	1,35	1	-
6	Aşına	" İdiş	Asteg. Adnan	" " " +	1,49	0	-
7	Bekâr	" "	Yüzbaşı Cevad Kula	" " " +	1,41	1	-
8	Cingöz	" "	Asteg. Salâhattin	" " " +	1,37	0	I.
9	Akın	Macar "	Teg. Sadi Erokay	" " " +	1,41	0	-
10	Kıyık	Y. K. Halyan Kısrak	" Fahri İhan	" " " +	1,41	0	-
11	Bekâr	Angl-ar. İdiş	" Eyüp Öncü	" " " +	1,25	1	-
12	Çakal	Fransız "	" Saim Polatkan	" " " +			
13	Dilber	Macar Kısrak	Asteg. Hamdi Barlas	B. Hamdi Barlas			
14	Acar	" "	" Negat	Sv Al. 45	elimine		

030 10 148 06m 17

⁸ BCA, Dosya No: 14875, Fon Kodu: 30..10.0.0., Yer no: 145.36.m4.17, 5.7.1936.

EK-I
Mussolini Uluslar Altın Kupası Ödül Töreni Fotoğrafi⁹

⁹ K.K. Atlı Spor Eğitim Merkezi Komutanlığı General Cevat Kula Müzesi'nden.

EK-J
ALB. CEVDET BİLGİŞİN'İN MUSSOLİNİ ULUSLAR ALTIN KUPASI'NIN
KAZANILMASINI BAŞBAKANLIK'A BİLDİREN TELGRAFİ¹⁰

İLK MERKEZ		M	KELİME	VERİLDİĞİ		RESMİ	ORTA MERKEZ	ALINDIĞI	İMZA								
ROMA	22	54	2	0950	Tarih via radio	Saat HUSUSİ	2/5/38	23/00	İmza								
<p>bugunki milletler kupasi musabakasinda musolini altin kupasini ekibimiz kazandi kendi namini taslayan kupayi bizzat ekibe verdi almanlar ikinci irlandali lar ucuncu italyanlar dorduncu romenler besinci oldular zafer direğine cekilen sancagimiz istiklal marsimizla selamlandi ataturke minnet sayin buyuklerimize sukranlar = cevdet</p>																	
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 15%;">030</td> <td style="width: 15%;">10</td> <td style="width: 15%;"></td> <td style="width: 15%;"></td> <td style="width: 15%;"></td> <td style="width: 15%;"></td> <td style="width: 15%;"></td> <td style="width: 15%;"></td> </tr> </table>										030	10						
030	10																

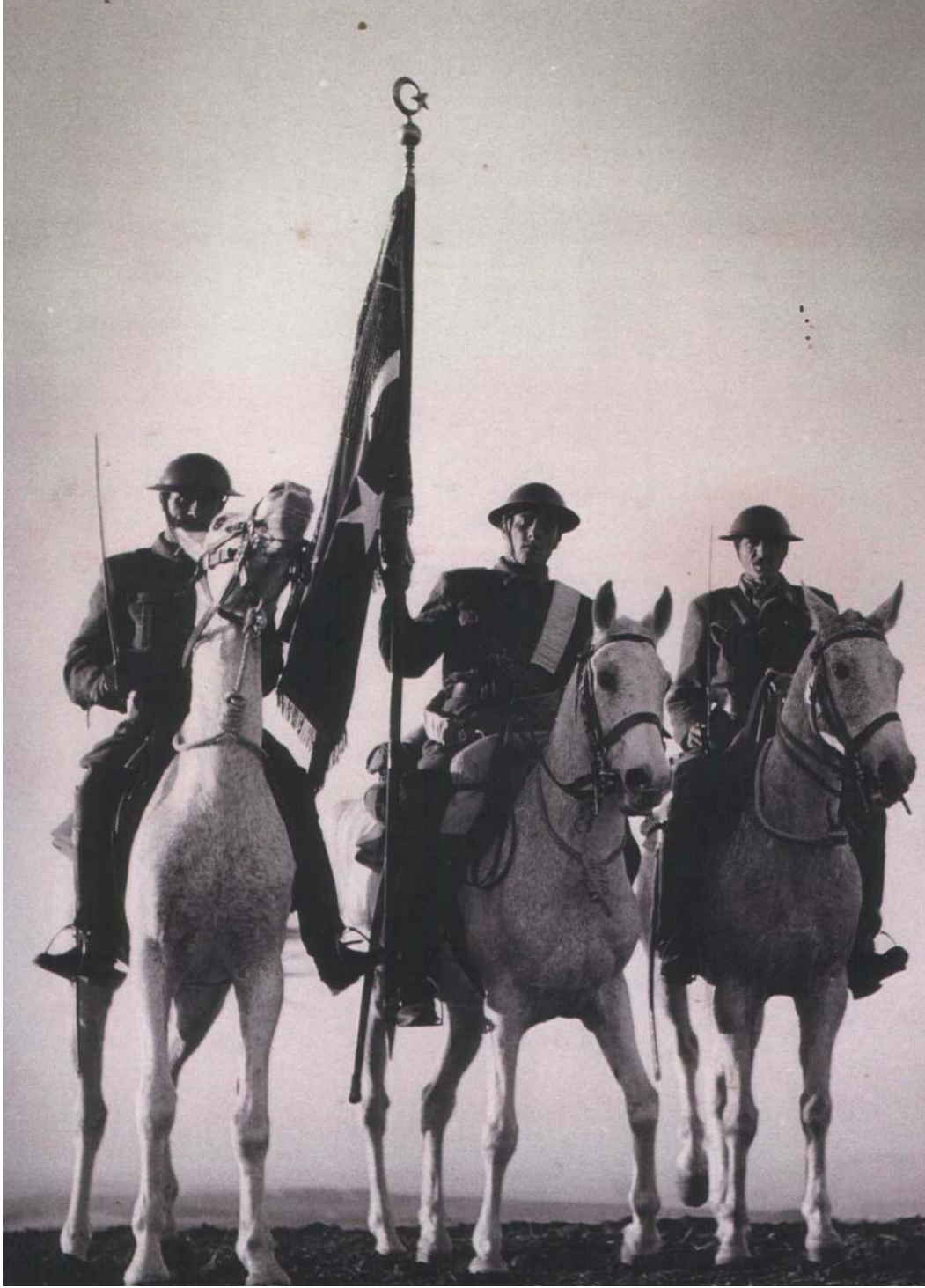
¹⁰ BCA, Dosya No: 232A24, Fon Kodu: 30..10.0.0., Yer no: 197.350.24, 2.5.1938.

EK-L

**ROTTERDAM ULUSLARARASI ENGEL ATLAMA YARIŞMALARI'NDA BÜYÜK
ÖDÜLÜ ALAN TÜRK EKİBİNİN FOTOĞRAFI¹²**

¹² K.K Atlı Spor Eğitim Merkezi Komutanlığı General Cevat Kula Müzesi'nden.

EK-M

43NCÜ SÜVARİ ALAYI SANCAĞI¹³

¹³ K.K. Atlı Spor Eğitim Merkezi Komutanlığı General Cevat Kula Müzesi'nden.

EK-N

CUMHURBAŞKANLIĞI MUHAFAZ ALAYI ATLI MERASİM BİRLİĞİNİN TÖREN FOTOĞRAFLARI¹⁴

¹⁴ K.K. Atlı Spor Eğitim Merkezi Komutanlığı General Cevat Kula Müzesi'nden.

EK-O
YURTDIŞI AT ALIMLARININ TABLOSU¹⁵

1930-1999 YILLARI ARASINDA YURT DIŞINDAN YAPILAN AT ALIMLARI			
ALIM YILLARI	ALIM YAPAN	SATIN ALINAN AT SAYISI	ALINDIĞI ŐLKE
1930-1937	Fransız alıŐtırıcı Őtđm. F.Albert TATON	100	FRANSA
1947		13	İRLANDA
1951		10	FRANSA
1953	Fransız alıŐtırıcı Alb.F.Albert TATON	20	FRANSA
1960	Bnb. Kemal ŐZELİK	2	FRANSA
1965	Alb. Menan PASİNLİ	7	İRLANDA
1966	Yb.Nail GÖNENLİ	4	İRLANDA
1967	Alman alıŐtırıcı Von ZİEGNER Yzb. Cemalettin ZORLU	5	ALMANYA
1975	Yb. Cemalettin ZORLU Vet.Bnb. Necati YILMAZ	6	FRANSA
1975	Lv.Alb. Recep SEVER Yb.Cemalettin ZORLU Vet.Bnb. Necati YILMAZ	6 Damızlık, Kısırak Taylı ve gebe olarak	FRANSA
	Lv.Alb. Recep SEVER Yb.Cemalettin ZORLU Vet.Bnb. Necati YILMAZ	7 6 Damızlık Kısırak 1 İRLANDEZ Aygır	İRLANDA
1984	Yb. İbrahim MURAT Vet.Bnb. Akif İNAN	8	ALMANYA
1988	Bay Ata ZORLU	4	İNGİLTERE
1990	Bay Avni ATABEK	4	BELÇİKA
1991	Bay Aldo BALDİNİ	3	BELÇİKA
1993	Bay Mete BÖKE	2	HOLLANDA
1994	Bay Hasan CANSEVER	2	BELÇİKA
1996	Alb. Özkan TEMURLENK, Alb. Atilla İNANOĞLU, Vet.Yb. ŐZDEMİR, Yzb. Fuat ŐNVER	3	FRANSA
1997	Alb. Özkan TEMURLENK, Alb. Atilla İNANOĞLU, Bnb. Mustafa YOLLU, Őtđm. Atilla AKBIYIK	3	FRANSA BELÇİKA HOLLANDA
1998	Alb. Atilla İNANOĞLU, Vet.Yb. TaŐkın ŐZDEMİR, Yzb. Fuat ŐNVER, Őtđm. Bilal BEBİŞ	5	FRANSA BELÇİKA HOLLANDA
1999	Vet.Yb. TaŐkın ŐZDEMİR, Yzb. Fuat ŐNVER, Őtđm. Atilla AKBIYIK, Astsb.Kadir KARTAL	12	FRANSA BELÇİKA, HOLLANDA ALMANYA

¹⁵ K.K. Atlı Spor Eğitim Merkezi Kayıtları.

EK-P

Emekli Binbaşı Selim Bahadır Çakır'ın İstanbul Levent'te bulunan konutunda 10 Mart 2006 Cuma günü saat 14:00 ile 16:00 arası yapılan görüşme tutanağıdır.

Volkan Uğur: İkinci Dünya Savaşı yıllarında Süvari Okulu Karaman'da bulunmuştur. Bu konuda hatırladıklarınızı anlatır mısınız?

Selim Bahadır Çakır: Ben 4 yıl boyunca Trakya'da görev yaptım. Cephe Almanları bekledik.

Volkan Uğur: Babanız (Emekli Süvari Tümgeneral Nidayi Çakır) zamanında ve daha sonra süvari birliklerinde geleneksel atlı sporlarla uğraşıldı mı? Polo, cirit ve Gökbörü oynandı mı?

Selim Bahadır Çakır: O oyunlar değil daha değişik bir oyun vardı. İki er çıplak ata binerler, birbirlerini düşürmeye çalışırlardı. Hangisi diğerini düşürürse o kazanmış olurdu. Böyle bir oyun hatırlıyorum. Benim zamanımda Alaylarda engelli koşular yaptırıldı.

Volkan Uğur: Milli takıma nasıl girdiniz?

Selim Bahadır Çakır: Her sene ordu atı müsabakaları yapılıyor. Doğu hizmeti için Ağrı'da 41nci Süvari Alayı'nda çalışıyordum. Topçu Alayı'nın er atlarından bir at seçip ordu atı yarışmalarına hazırlanmaya başladım. Ekip kurduk, 1949 yılında yapılan müsabakalarda ekipçe birinci olduk. İkinci sene (1950) gene birinci olduk. Üçüncü yıl (1951) bizim ekip gene birinci, Bozkurt isimli atımla ferdi birincilik kazandım. Üçüncü senenin sonunda tayinim binicilik ekip subaylığına çıktı.

Volkan Uğur: Taton hakkında hatırladıklarınızı anlatır mısınız?

Selim Bahadır Çakır: 1928 yılında Fransız Süvari Üsteğmeni olarak, Süvari Okulu'na antrenör olarak gelmiş, 2nci Dünya Savaşı'na kadar kalmıştır. Öğretmenlikten ayrıldıktan sonra Fransız Ataşesi olarak kalmıştır. 1938 senesinde kazanılan Mussolini Kupasını kazandırmıştır. 1952-1956 yılları arası beraber çalıştık. Engel atlama ve Dresaj konularında bana çok faydalı olmuştur. Ölene dek mektuplaştık. "Ben gidiyorum, benim yerimi Selim Bey tutar. O ekibi çalıştırsın." derdi. Bu derece samimiydik.

Volkan Uğur: 1948 Londra Olimpiyat Oyunları'na katılan ekipte yer aldınız. Hatırladıklarınızı anlatır mısınız?

Selim Bahadır Çakır: iki grup halinde çalışıldı. Birinci grup Ankara'da antrenör Saim Polatkan, ikinci grup Ayazağa'da antrenör Bnb. Ziya Bora çalıştırmıştı. Ben Ankara'daydım. Bizim grup kazanmıştır. Ben, Salih Koç ve Kudret Kasar Ankara grubundan milli takıma girdik. Olimpiyatta Güçlü isimli at ile parkuru bitirdim. Dereceye giremedik. Daha sonra gidilen Hollanda Müsabakalarında yedek gelen arkadaşlar dahil her gün derecede idik. Çok başarılıydık. Türkiye'ye döndüğümüzde yer yerinden oynadı.

Volkan Uğur: 1956 yılında yapılan Stokholm Atlı Olimpiyatları'nda hatırladıklarınızı anlatır mısınız?

Selim Bahadır Çakır: Çok disiplinli, tertipli bir milletmiş. Vapurdan indik, bir baktık bayan seyisler hemen atları aldılar, ilaçlı sudan geçirdiler. Ahırlara ve odalara Türk bayraklarını koymuşlar. Her şeyin yazılı bulunduğu küçük bir çanta verdiler. Olimpiyatlar oyunlarında ben yarışmadım. Fethi Gürcan 16ncı maniye Rih isimli bir atla takıldı. Helikopterle hastaneye sevk edildi. Nail Gönenli son manide düştü, kalçası incindi. Elendiler, bundan dolayı dereceye giremedik.

EK-P'NİN DEVAMI

Volkan Uğur: Sivil biniciliğin 1970'lerden itibaren ilerlemesini neye bağlıyorsun?**Selim Bahadır akır:** Benim gibi emekli s¼vari subay ve astsubayların çalıştırmaları etkili oldu. 1964'den itibaren at ithal etmeye başladılar.

Volkan Uğur: Komutanım verdiğiniz eşsiz bilgiler için teřekk¼r ederim.

Selim Bahadır akır: Ben teřekk¼r ederim Evladım.

Volkan UğUR

Selim Bahadır ÇAKIR

EK-R

Emekli Binbaşı Kemal Özçelik'in İstanbul Bostancı'da bulunan konutunda 11 Mart 2006 Cumartesi günü saat 20:00 ile 22:00 arası yapılan görüşme tutanağıdır.

Volkan Uğur: Süvari Okulu'nun Karaman'a savaş sebebiyle taşınmıştır. Siz Karaman'da eğitim gördünüz. Bu konuda hatırladıklarınızı anlatır mısınız?

Kemal Özçelik: Süvari Okulu o yıllarda Karaman'daydı. Ben eğitim gördükten sonra kura ile Urfa'ya tayin oldum. Barış imzalandıktan sonra Okul, Ayazağa'daki eski kışlasına nakledildi.

Volkan Uğur: Milli takıma seçilişinizi anlatır mısınız?

Kemal Özçelik: 1946 yılıydı sanırım bir yazı geldi. Tümenlerin alaylarında müsabaka yapılacak, Alayların ilk üç derecesi, tümenlere gidicek, tümenlerin ilk üç derecesi Ankara'da yapılacak Türkiye Ordu Atı Müsabakasına katılacaktı. Bu 1948 Olimpiyat Oyunları öncesi oluşturulan milli takım seçmesiydi. Yarbay Abdurrahman Karabağ isimli bir subayın seyisinin atını beğenmiştim. Konuştum istedim. İsmi Koç olan bu at bana bütün müsabakalarda birincilik kazandırdı. Milli takıma girdim.

Volkan Uğur: 1948 Londra Olimpiyat Oyunlarında yarışmadınız. Daha sonra gidilen Vicecity Müsabakaları hakkında hatırladıklarınızı anlatır mısınız?

Kemal Özçelik: 1948 yılında Londra Olimpiyat Oyunlarından sonra Vicecity'ye geçtik. Dünya Ekiplerinin tamamı da geçmişti. En büyük müsabaka olan Milletler Kupası'nda Eyüp Öncü, Saim Polatkan, Kudret Kasar ve ben yarıştık. Üçü elendi, bir tek ben Domino ile bitirdim. İki hata yaptım. 60.000 kişi beni ayakta alkışladı. Büyük bir coşkuydu. Londra Olimpiyat Oyunlarına mütakiben katıldığımız için bütün ülkelerin ekipler de bu yarışmalara katılmıştır.

Volkan Uğur: Geleneksel atlı sporlarla hiç uğraşmadınız mı? Ayazağa'da hiç oynanmadı mı?

Kemal Özçelik: Hayır.

Volkan Uğur: 1954 yılında Marsilya'da yapılan müsabakada aynı yarışmada Domino ile birinci, Haydi ile üçüncü oldunuz. Bu müsabakayı hatırladığınız kadarıyla anlatır mısınız?

Kemal Özçelik: 10-12 manilik bir parkurdu. Birer mani azaltarak 8 turluk bir baraj yaptık. 1952 yılının Dünya Şampiyonu Lefren ve Ben Domino ile son tura kaldık. Atın ismi de Ali Baba'ydı. O benden önce girdi. 2 metreyi geçti, 2.10 m de maninin altına girdi. Ret yaptı. Ben Domino ile 2 metreyi ve 2.10 m yi geçtim birinci oldum. O son tura kaldığı için ikinci oldu. Haydi ile son tura katılmadığım için üçüncü oldum.

Volkan Uğur: 1959 yılında Süvari Okulu'nun kapatılması ile ilgili hatırladıklarınızı anlatır mısınız?

Kemal Özçelik: Tankın orduya girmesiyle, süvari birlikleri kapatıldı. Bundan dolayı Süvari Okulu'na gerek kalmadı. Bu sebeple okul kapatılmıştır.

Volkan Uğur: Başka bahsetmemi istediğiniz bir anınız var mı?

Kemal Özçelik: 1959 yılında İstanbul'da yapılan Uluslararası Yarışmalarda Cumhuriyet Gazetesi Kupası Müsabakasında Ben, Nail Gönenli ve Dünya Şampiyonu baraja kaldık. Hava karadığı için müsabaka devam edilmedi. Üçümüz birinci ilan edildik.

EK-R'NİN DEVAMI

Volkan Uğur: At vebası görüldü mü?

Kemal Özçelik: Suriye ve Büyük Ada'da görülmüş, ama konkur atlarında görülmedi. FEI yasakladı, yarışmalara gidilmedi. Ben o tarihlerde emekli oldum.

Volkan Uğur: Yb. Von Zigner hakkında ne biliyorsunuz?

Kemal Özçelik: Çok az bir şeyler hatırlıyorum. Bizim çocukları dresaj konusunda iyi bir eğitim verdi.

Volkan Uğur: 1970'lerden itibaren siviller nasıl başarılı olmaya başladı?

Kemal Özçelik: At ithal etmeye başladılar. Bir de emekli olan arkadaşların ders vermeleriyle başarı elde ettiler.

Volkan Uğur: Çizme, eyer ve bunun gibi at malzemelerini nasıl temin ediyordunuz?

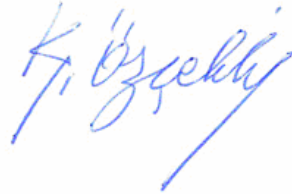
Kemal Özçelik: Çizmemi Tünel'de bir Rum ayakkabıcı vardı. Eyerimi Mercan Yokuşu'nda Muzaffer Usta'ya yaptırırdım.

Volkan Uğur: Komutanım verdiğiniz eşsiz bilgiler için teşekkür ederim.

Kemal Özçelik: Ben teşekkür ederim Evladım.

Volkan UĞUR

Kemal ÖZÇELİK

EK-S

Cem ATABEYOĞLU'nun İstanbul Şişli'de bulunan konutunda 10 Mart 2006 Cuma günü saat 10:00 ile 12:30 arası yapılan görüşme tutanağıdır.

Volkan Uğur: Tezimde bahsettiğim kitap çalışmanızdan ve Mussolini Uluslar Altın Kupası'nı kazanıp ülkemize getirilişini anlatır mısınız?

Cem Atabeyoğlu: Ben bu kitabı uzun çalışmalar sonucu bu hale getirdim. Benim yıllarımı aldı. Bizzat bahsettiğim süvari subaylarıyla görüşerek yazdım. En kıdemlisi olan Emekli General Cevdet Bilgişin'in Gümüşsuyu'nda bulunan evinde defalarca ziyarette bulundum.

Mussolini Uluslar Altın Kupası'nın ülkemize geldiği gün ben rıhtımda bulunuyordum. Galata Rıhtımı ile Karaköy arası hınca hınç doluydu. Sloganlarla binicilerimizi karşıladık. Büyük bir coşkuydu. Hayatım boyunca yaşadığım heyecanlardan en büyüğüydü diyebilirim. Küpeştede Cevat Gürkan'ın kupayı kaldırılışını kelimelerle ifade edemem. Büyük bir coşkuya neden oldu. Tezahüratlar başladı.

Volkan Uğur: Uluslar arası boyutta binicilik bir prestij yarışı mıydı?

Cem Atabeyoğlu: Evet. Biliyorsunuz 1938 yılının Mayıs ayında Mussolini Kupası alınmıştır. Bu tarihten önce Mussolini'nin dünyaya açıkladığı bir şey vardır. Bu Antalya'yı istemesidir. Bu olaydan sonra kazanılan bu kupa ve kupayı Mussolinin'nin eliyle verişine ona verilen büyük bir cevaptır. 3 puan farkla Almanya'nın önünden alışımsız da önemlidir.

Volkan Uğur: 1939 yılında Süvari Okulu Karaman'a taşınmıştır. Bu konuda bildiklerinizi bize anlatır mısınız?

Cem Atabeyoğlu: O günleri yaşamış biriyim. Tarihi şehirler olarak Roma, Paris ve İstanbul açık şehirler ilan edildi. Bir savaş durumunda İstanbul teslim olacaktı. Bu sebepten ötürü İstanbul boşaltıldı. Trenler ile Anadolu'ya insanlar taşındı. Hükümet Anadolu'dan gelenleri ücretsiz eski kentlerine trenle taşıyordu. Böyle bir kentte askeri birlik bulunmamalıydı. Bundan dolayı Karaman'a taşınmıştır.

Volkan Uğur: 1960-1964 arası Uluslararası Binicilik Federasyonu Türkiye'nin atlarının diğer Avrupa ülkelerine girişi konusunda yasak koymuştur. sebep olarak at vebasası hastalığı hakkında ne biliyorsunuz?

Cem Atabeyoğlu: Böyle bir hastalık spor atlarımızda görülmedi. Suriye ve Büyük Ada'da rastlandı.

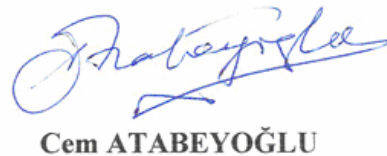
Volkan Uğur: 1970'lerden itibaren sivil binicilerin başarısını neye bağlıyorsunuz?

Cem Atabeyoğlu: Askeri binicilerin emekli olmaları, başarılı askeri binicilerin yetişmelerinin zaman alması, emekli asker binicilerin sivillere ders vermeleri, bu işi öğretmeleri ve at ithalinin serbest bırakılması denilebilir.

Volkan Uğur: Verdiğiniz eşsiz bilgiler için teşekkür ederim.

Cem Atabeyoğlu: Ben teşekkür ederim.

Volkan UĞUR

Cem ATABEYOĞLU

EK-T

Emekli Albay Nebi AKSAL'ın İstanbul Mecidiyeköy'de bulunan bürosunda 10 Mart 2006 Cuma günü saat 13:00 ile 14:30 arası yapılan görüşme tutanağıdır.

Volkan Uğur: 1975 yılında yapılan at alımı ile ilgili bildiklerinizi anlatırmısınız?

Nebi Aksal : Türk biniciliği için bir şeylerin yapılmasını düşünüyordum. Tnk.Yb. Cemalettin ZORLU ile yaptığım görüşmede hazır alınan eğitilmiş atlar ile Türk biniciliği için bir şey yapılmayacağına karar verdik. Bu o dönemde K.K. Zırhlı Birlikler Dairesinde Atlı Yarışmalar Grubuna at ve personel temini ile uğraşıyordum. 13 adet taylı ve gebe kısarak aldık. 1 adet de aygır ile oluşturduğumuz bu grubu Gemlik'e yolladık. Bu alım grubunda Lv.Alb. Recep SEVER, Tnk.Yb. Cemalettin ZORLU ve Vet. Bnb. Necati YILMAZ bulunmaktaydı.

Volkan Uğur: 1978 Sv. Yarışma Grubu'nun lağvı konusunda bildiklerinizi anlatırmısınız?

Nebi Aksal: 1977-1978 döneminde Sv. Yrş. Grubu komutanıydım. Dönemin Başbakanı Ecevit ve Genelkurmay Başkanı Org. Kenan EVREN hassas durumlar dolayı bazı birlikleri lağv etmeyi düşünmüşler, Genelkurmay Başkanımız "Süvarileri yanıma alayım" diye düşünerek birliği lağv etmişlerdir. Bu konu hakkında Paşa'nın yanına ikna maksadıyla gidildi ama karar verilmişti. Başarılı yarışmacılar Ankara'ya tayin olmuşlardır. Birliğimizin geri kalmasının en önemli nedeni rekabet unsuru olan Süvari Yarışma Grubu lağvı olmuştur.

Volkan Uğur: Çalıştığınız Süvari birliklerinde geleneksel atlı sporla uğraşı var mıydı?

Nebi Aksal: Polo oynadık. 1956 yılında Mr. Stuart İngiliz Elçilik Müsteşarı bizim çalıştırıcımızdı. Muhafız Alayı Süvari Grubunun çalıştırıcısı da Pakistan Askeri Ateşesi Alb. İsmail Han'dı. 1958 yılında Süvari Okulu'na tayin olana dek Alay Takımı'nda ve karma takımda hep bir numara oynadım.

Volkan Uğur: 43. Süvari Alayı'nın lağvı konusunda bildiklerinizi anlatır mısınız?

Nebi Aksal: 1961 yılına kadar Kirazlıdere'de konuşlandırılmıştır.1961 ihtilalinin siyasi sonuçlarından dolayı Alay Siirt'e taşınmıştır.

Volkan Uğur: 1960 yılında at vebası hastalığının varlığına ilişkin haberler çıkmıştır. Bu konu hakkında hatırladıklarınızı anlatır mısınız?

Nebi Aksal: Suriye'de ve Büyük Ada'da görülmüştür.

Volkan Uğur: Komutanım verdiğiniz eşsiz bilgiler için çok teşekkür ederim.

Nebi Aksal: Ben teşekkür ederim evladım.

Volkan UĞUR

Nebi AKSAL

EK-U

K.K. Atlı Spor Eğitim Merkezi Komutanlığı'nda 17 Mart 2006 Cuma günü Emekli Süvari Kıdemli Albay Önder ÖNCE ile saat 13:00 ile 15:30 arası yapılan görüşme tutanağıdır.

Volkan Uğur: 1960 yılında ülkemizde at vebası görüldüğüne ilişkin haberler çıkmıştır. Bu konuda hatırladıklarınızı anlatır mısınız?

Önder Önce: Yasaklı dönem 1960–1964 yılları arası ve 1968'den itibaren 1991 yılına kadar da devam etti. Suriye ve Büyük Ada'da görülmüştür. 1968 yılında en son Viyana Müsabakalarından sonra yasaklama tekrar gündeme gelmiştir. 1991 yılında Kübra Yazar'ın Federasyon Başkanlığı benim de Asbaşkanlık yaptığım dönemde kalkmıştır. 2000 yılında tekrar bu yasak konuldu. O yıl Avrupa Birliği Veteriner Komisyonu ile de görüşüldü. Sonuç alınamadı. Yasaklı yıllar sadece Balkan müsabakaları vardı. Yugoslavya, Bulgaristan ve Romanya'ya gidebiliyorduk. 2002 yılında bu yasak tekrar kalkmıştır.

Volkan Uğur: 1956 yılında Fransız Taton ülkesine geri dönmüştür. Daha sonra çalıştırıcı olarak Alman Von Zigner'in getirilmesi bir ekol değişikliği olarak yorumlanabilir mi?

Önder Önce: Türk biniciliği başlangıçtan itibaren Fransız ekolünü benimsemiştir. Alman çalıştırıcı gelmiş, 3 yıl sonra geri dönmüştür. Ben onunla çalışmadım. Komutanlık yaptığım dönemlerde benim düşüncem bizim subaylarımızın yabancı ülkelere kursa ve yarışmalara gitmeleriydi. Bu amaç doğrultusunda 1988 yılında Napoli'de görevli olan o zaman Tümgeneral olan Emekli Orgeneral Edip Başer İtalyan Kara Kuvvetleri Binicilik Merkezini incelemiştir. Komutanlarımızla yaptığımız görüşmeler sonucunda 1990 yılında iki subayımızı kursa İtalya'ya yolladık, devam edecekti. Daha sonra 1999 ve 2000 yıllarında Fransız Saumur Ulusal Binicilik Okulu'na iki subayımız gönderilmiştir.

Volkan Uğur: Birliğimize 1969 yılında tayin oldunuz. Bu tarihten itibaren kadro değişikliklerinden bahseder misiniz?

Önder Önce: 1961 yılına kadar birliğin bulunduğu yer Kara Harp Okulu'nun Destek Kıtalarıydı. 1961 yılında 43. Süvari Alayı Siirt'e intikal edince Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayı Süvari Grubu Kara Harp Okulu Destek Kıtaları'nın binasını teslim almıştır. 1969 yılının Kasım ayında Süvari Grubu lağv edildi. Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayı Atlı Merasim Bölüğü kuruldu. 5 Süvari takımlı bölüğün bir takımı Çankaya'da diğer 4 takım ve karargâh Kirazlıdere'de bulunuyordu. 1971 yılına kadar karargâh takım komutanıydım. 1971 yılında bölük komutan yardımcılığına tayin oldum. Komutanlarımıza kadroya binicilik ekibinin dahil olmasını teklif ettik, kabul edildi. İki subay ekibe dahil edildi. 1975 yılında Bölük Komutanı oldum. 1976 yılında birliğin adı Atlı Merasim Birliği oldu. 1978 yılında Ayazağa Süvari Yarışma Grubu'nun lağv olmasıyla birliğin ismi Muhafız Alayı Süvari Birliği olmuştur. O yıl Hasankale'ye Tank Tabur Komutanlığı'na gittim.

Volkan Uğur: Birlik'te çalıştığınız dönemlerde personel teminini nasıl sağlıyordunuz?

Önder Önce: 1978 yılına kadar Ayazağa'da Süvari Yarışma Grubu'nda temel kurs vardı. Harbiyeli iken seçim yapılır, Tank Okulu'ndan sonra kurs için çağırılıyordu. Kurs sonucunda derece ile mezun olanlar Ayazağa'da kalıyor, diğer mezunlar Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayı'na tayin ediliyordu. 1975 yılında harbiyelilere binicilik eğitimine başladık. Her devreden 10 kişi seçiyorduk. Haftada iki gün biniş için birliğimize geliyorlardı. 1978 yılından itibaren ara verilmiş, 1981 yılında komutan olarak birliğe geldiğimde itibaren kurs faaliyetlerine eskiden olduğu gibi tekrar başladık. Yılsonunda mezun olacak harbiyelilere binicilik kurs belgelerini törenle veriyorduk. 1992 yılında subay astsubay temel kursuna başladık. Sınıf okullarını bitiren teğmen ve astsubay çavuşları kurs maksadıyla kıtalarından çağırılmaya başladık.

EK-U'NUN DEVAMI

Volkan Uğur: At ve malzeme alımını nasıl yapıyordunuz?

Önder Önce: Gemlik'ten alıyorduk. 1966–1967 yıllarında Süvari Grubu'nda “Hafif Süvari Alayı'nın Hücumu” filmi çekilmiştir. Bu film protokolünde çekimler esnasında ölen atlar için para ödeneceği yazıyormuş. Ölen atlarımızın yerine Konya'da bulunan Eliyeşil Ailesi'nin çiftliğinden at alınmıştır. Irk olarak safkan ingilizdiler. Selahattin Telli çalıştırıcımızdı. Daha sonra 1971 ve 1976 yıllarında Atatürk Kupası'nı ve çok sayıda kupa kazanan Tunca bu çalışmalar sonucu ortaya çıkmıştır. 1982 yılında Son Akın filminde gene personelimiz ve atlarımız görev aldı. Bu filmin sonunda ölen atların yerine Son Akın isminde bir at aldık. Malzeme alımı ise yerli piyasadan ihale usulü ile yapıyorduk.

Volkan Uğur: Yerli kan atlarla ilgili çalışmalarınızı var. Bu konudaki çalışmalarınızı anlatır mısınız?

Önder Önce: 1975 yılında 3 milyon liralık bir bütçe ile at alımı yapıldı. 5 konkur atı Süvari Yarışma Grubu'na 1 aygır 12 taylı gebe kısraktan oluşan grup Gemlik'e gönderildi. Bir taydan yüksek seviyede verim alabilmek için 8 yaşına gelmesi gerekmektedir. 8 senenin ciddi ve bilinçli personel tarafından eğitimle geçmesi gerekmektedir. Biz bu taylar için bu ortamı sağlayamadık. Kaçak aşımalar ile ırk deforme oldu. Bu sebeple 1984 yılında tekrar yurtdışından at alımı yoluna gitmek zorunda kaldık.

Volkan Uğur: Çalıştığınız dönemlerde geleneksel atlı sporlarla uğraşıldı mı?

Önder Önce: 1969 yılında Süvari Birliği'ne geldiğimde polo ile ilgili hiç bir şey kalmamıştı. Muhafız Alayı'nın şu anda tören alanı olarak kullanılan çim saha o zaman polo sahasıydı. Birlikte bir polo takımı kurup, 18 Temmuz Muhafız Alayı'nın kuruluş yıldönümü törenlerinde gösteriler düzenledik.

Volkan Uğur: 1984 yılında birliğin kuruluşu ve ismi neden değişti?

Önder Önce: Komutanlarımızın idari bir kararı sonucunda 1984 yılında Süvari Birliği ile beraber Muhafızgücü de lağv olmuştur. Birliğin ismini Kuvvet Komutanının emriyle Org. Haydar Saltık koymuştur. İsminde süvarilik geçmesi için uğraş vermem sonuçsuz kalmıştır. Başarılı çalışmalarımızın sayesinde Albaylığa terfi etmemden bir yıl önce birlik komutanlığı albaylığa çıkartılmıştır. O yıl Kara Harp Okulu Komutanı olan Tümğ. Fikret Küpeli beni komutanlığa teklif etmiş, kuvvet komutanını kadronun albay olması için ikna etmiştir.

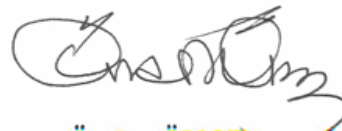
Volkan Uğur: 1970'lerden itibaren sivil binicilerinin başarılarının artmasını neye bağlıyorsunuz?

Önder Önce: Bu tarihlerden önce düzenli olarak çalışan binicilik kulüplerini göremiyorduk. Asker binicilerin emekli olduktan sonra kulüplerde ders vermeleri başarıyı arttırmıştır. Binicilerimizin şark hizmetleri sebebiyle tayin olmaları uzun bir süre attan kopmalarına neden olmuştur. Tayin politikamızı bu konuda değiştirememiş olmamız başarılarımızı olumsuz yönde etkilemiştir. 1974'den itibaren Harbiye eğitiminin 4 yıla çıkması yaş olarak biniciliğe geç başlamalarına neden olmuştur. Saydığım bu sebeplerden ötürü askeri biniciliğimiz bir miktar geri kalmış, sivil binicilerimiz ilerlemiştir.

Volkan Uğur: Komutanım verdiğiniz eşsiz bilgilerden ötürü teşekkür ederim.

Önder Önce: Ben teşekkür ederim.

Volkan UĞUR

Önder ÖNCE

EK-V
ATATÜRK KUPASI'NI KAZANAN BİNİCİLER¹⁶

"ATATÜRK KUPASI"NI KAZANANLAR		
Yıl	Binici	At
1966	Celal Barlas	Roma
1967	Ütgm. İbrahim Murat	Yüksel
1968	Ütgm. İbrahim Murat	Yüksel
1969	Engin Mirel	Uwana
1970	Engin Mirel	Uwana
1971	Astsb. Nurettin Yaran	Tunca
1972	Yzb. Ateş Dağlı	Ulaş
1973	Fevzi Atabak	Peterpan
1974	Fevzi Atabak	Peterpan
1975	Fevzi Atabak	Peterpan
1976	Astsb. Nurettin Yaran	Tunca
1977	Yzb. Ömer Yılmaz	Yüksel
1978	Bülent Bora	Chopin
1979	Kaya Oktayüren	Ronsard
1980	Ata Zorlu	Spark
1981	Ata Zorlu	Alberto
1982	Reşit Özlen	Kimo
1983	Yzb. Cüneyt Eryıldız	Güçlü
1984	Ali Ersin	Cornet
1985	Ali Ersin	Cornet
1986	Fevzi Atabak	Bakara
1987	Levin Okçuoğlu	Uranüs
1988	Ata Zorlu	On Top
1989	Ata Zorlu	On Top
1990	Ata Zorlu	Thanks Daddy
1991	İskender Pisak	Radieux de Mai
1992	Asil Doktoroğlu	Martel
1993	Ata Zorlu	El Paso
1994	Avni Atabek	Anadolu Benji
1995	Tunç Çapa	Benek
1996	Sencer Can	Topaz
1997	Sencer Can	Topaz
1998	Sencer Can	Topaz
1999	Tuncer Can	Hento
2000	Asb.Kadir KARTAL	Domino IV
2001	Hulki Karagülle	Ford İllinois
2002	Sencer Horasan	Dundee 32
2003	Tuncer Can	Reebok A.D. Mare
2004	Mert Alicioğlu	Menuet-S
2005	Mert Alicioğlu	Menuet-S

¹⁶ Renkli dolgu alanı olan biniciler, Ordu mensubu sporculardır. **At Dünyası Dergisi**, Sayı 20, Eylül 2005, s.21.

EK-Y**ATLI SPOR YAPAN BİRLİKLERİN KOMUTANLARI¹⁷****SÜVARİ BİNİCİLİK VE TATBİKAT OKULU KOMUTANLARI**

1911-1913 Yılları Bnb. Mahmut Bey
 1913-1914 Yılları Bnb. Esat Bey
 1922 Yıllı Bnb. Kutcebe Bey
 1925-1928 Yılları Alb. M. Ali MENKÜ
 1928-1929 Yılları Alb. Ferhat AKAT
 1929-1932 Yılları Alb. Cevdet BİLGİŞİN
 1932-1933 Yılları Alb. Saim ÖNHON
 1933-1935 Yılları Alb. Cevdet BİLGİŞİN
 1935-1939 Yılları Alb. Saim ÖNHON
 1939-1941 Yılları Tuğg. Fevzi AKINCILAR
 1942-1944 Yılları Alb. Seyfettin ÇALBATUR
 1944-1945 Yılları Alb. Fevzi SÜRAL
 1945-1947 Yılları Alb. Fahri ÖZDİLEK
 1947-1949 Yılları Alb. Şevket ŞENDİL
 1949-1954 Yılları Alb. İ. Hakkı SOKULLU
 1954-1955 Yılları Alb. Hamdi GÜNSAY
 1955-1956 Yılları Alb. Nihat GÜDEN
 1956-1959 Yılları Tuğg. Cevat KULA

ATLI YARIŞMALAR GRUBU KOMUTANLARI

1960-1962 Yılları Alb. Kemal AVMAN
 1962-1966 Yılları Abdurrahman ÖZAKIN
 1966-1968 Yılları Alb. Eyüp YİĞİTTÜRK
 1968-1970 Yılları Alb. Habip ALPAY
 1970-1972 Yılları Alb. Ramiz EGELİ
 1972-1973 Yılları Alb. Ziya AKŞİT
 1973-1977 Yılları Alb. Lütfü AKAT
 1977-1978 Yılları Alb. Nebi AKSAL

¹⁷ Temurlenk, **Türk Biniciliğinin...**, s.39.

**CUMHURBAŞKANLIĞI MUHAFAZ ALAYI SÜVARİ GRUBU
BİRLİK KOMUTANLARI**

1920-1921 Yılları Ütğm. Mustafa IŞKODRA
 1921-1921 Yılları Yzb. Zeki DOĞAN
 1921-1925 Yılları Yzb. İzzettin BEY
 1925-1926 Yılları Yzb. Fahri SULTANAHHMET
 1926-1927 Yılları Yzb. H.Nazmi AKINCI
 1927-1932 Yılları Bnb. Avni FİLİKE
 1932-1937 Yılları Bnb. Kazım AKINCI
 1937-1940 Yılları Bnb. Yaşar GÜÇLÜ
 1947-1949 Yılları Yzb. Cahit APAYIK
 1949-1950 Yılları Yzb. Kudret KASAR
 1950-1953 Yılları Yzb. Muzaffer BATUR
 1955-1957 Yılları Yzb. Sabahattin KARABAY
 1957-1960 Yılları Yzb. Mustafa YÜNCÜ
 1961-1961 Yılları Bnb. İsmet YEŞİLSOY
 1961-1962 Yılları Yb. Şükrü İNANÇ
 1962-1962 Yılları Yb. Fazıl ÖRGÜT
 1962-1964 Yılları Yb. Sacaettin ALTINOK
 1964-1965 Yılları Yb. Abbas PEHLİVANOĞLU
 1965-1968 Yılları Yb. Alpaslan GÜNEŞ
 1968-1969 Yılları Yb. Sabahattin BAYHAN
 1969-1971 Yılları Bnb. Turgut KÜRÜM
 1971-1975 Yılları Bnb. Necdet ÖZTÜRK
 1975-1978 Yılları Yzb. Önder ÖNCE
 1978-1981 Yılları Bnb. A. Rıza ATAY
 1981-1984 Yılları Bnb. Önder ÖNCE

**K.K. ATLI SPOR EĞİTİM MERKEZİ KOMUTANLIĞI
BİRLİK KOMUTANLARI**

1984-1993 Yılları Alb. Önder ÖNCE
 1993-1995 Yılları Yb. Cüneyt ERYILDIZ
 1995-1999 Yılları Alb. Özkan TEMURLENK
 1999-2003 Yılları Alb. Zafer ERGÜDEN
 2003-Devam Alb. Volkan AKBEN

EK-Z**1927'DEN İTİBAREN ORDU MİLLİ TAKIMININ ÇALIŞTIRICILARI¹⁸**

1927-1928 Yılları Bnb. FAUVER (Fransız)
 1928-1940 Yılları Ütğm. F. Albert TATON (Fransız)
 1940-1948 Yılları İstanbul : Alb. F.Albert TATON gözetiminde Alb. Ziya BORA
 Ankara : Bnb. Saim POLATKAN
 1948-1951 Yılları Bnb. Saim POLATKAN
 1951-1952 Yılları Yb. Eyüp ÖNCÜ
 1952-1956 Yılları Alb. F. Albert TATON (Fransız)
 1956-1960 Yılları Alb. Eyüp ÖNCÜ
 1960-1965 Yılları Alb. Salih KOÇ
 1966-1969 Yılları Yb. Von ZİGNER (Alman)
 1969-1969 Yılları Alb. Nail GÖNENLİ-Hikmet HARLIOĞLU-Memnan PASİNLİ
 1969-1972 Yılları Alb. Alpaslan GÜNEŞ-Ziya AKŞİT-Ramiz EGELİ
 1972-1973 Yılları Bnb. Cemalettin ZORLU
 1973-1975 Yılları Bnb. Kudret KASAR
 1975-1976 Yılları Alb. Sait BEYKOZ
 1977-1987 Yılları Yb. İbrahim MURAT- Yb. Minal DİZDAROĞLU
 1987-1989 Yılları Yb. Selahattin YILMAZ
 1989-1991 Yılları Alb. Hasan Minal DİZDAROĞLU-Yb. Bekir ARSLAN
 1991-1992 Yılları Bşçvş. Adnan BAŞEL
 1992-1993 Yılları Bnb. Cüneyt ERYILDIZ
 1993-1994 Yılları Yzb. Mustafa YOLLU
 1994-1999 Yılları Alb. Atilla İNOĞLU
 1999- 2001Yılları Yzb. Fuat ÜNVER- Yzb. Atilla DEMİREL-Yzb. Ayhan DEMİRHAN
 2001-2004 Yılları Yzb. Bilal BEBİŞ – Yzb. Atila AKBIYIK – Ütğm. Harun KARTAL
 2004-Devam Yb. A. Fuat ÜNVER

¹⁸ Temurlenk, **Türk Biniciliğinin...**, s.41.

EK-AA

**1956 YILINDA ANKARA'DA POLO OYNAYAN MUHAFAZ ALAYI VE 43. SV
ALAYI POLO TAKIMLARI¹⁹**

¹⁹ (E) Alb. Nebi AKSAL'ın kişisel arşivinden edinilmiştir.

EK-AB**1957 YILINDA YAPILAN ÜÇLÜ POLO TURNUVASI FOTOĞRAFI²⁰**

²⁰ Beyaz formalı ve amblemlı takım Muhafız Alayı Süvari Grubu, düz beyaz formalı takım İngiliz Kraliyet Alayı, koyu renkli formalı takım da 43. Sv. Alayının takımındır. (E) Alb. Nebi AKSAL'ın kişisel arşivinden edinilmiştir.

EK-AC
1958 YILINDA PAKİSTAN'A POLO TURNUVASI MAKSADIYLA GİDEN
TÜRK TAKIMI²¹

²¹ Müsabakalar ile ilgili bir fotoğrafa rastlanmamıştır. Sağdan beşinci subay (E) Alb. Nebi AKSAL'dır. (E) Alb. Nebi AKSAL'ın kişisel arşivinden edinilmiştir.